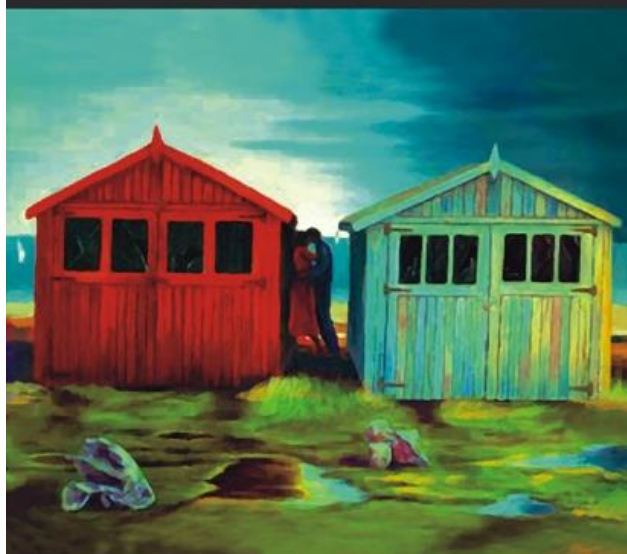

Liviu Bleoca

POLIROM

Erotikon

proză **EGO**

„Ingeniozitatea punctului de vedere, postura voit naivă a naratorului, absurdul de bună calitate și aerul dezinhibat al punerii în scenă transformă povestirile – adeseori, simple crochiuri – în texte solid articulate, capabile să poarte «o fabulă» și să transmită un sens. Prin *Erotikon*, Liviu Bleoca reușește să ne convingă de indiscutabila sa vocație de narator.”

Mircea Mihăieș

„Faptul că o carte se citește foarte ușor și cu plăcere, pentru un cititor vechi, trecut prin mii de pagini *alese*, și pentru un editor suficient de vechi ca să fi parcurs alte mii de pagini, multe dintre ele *obligate*, argument sigur al calității. Liviu Bleoca reușește performanța de a convinge că în proza sa se oferă noutăți absolute despre om în ciuda inflației editoriale.”

Irina Petraș

„Liviu Bleoca știe să își construiască propria voce și propria structură narativă cu eleganță cu care, din mii de piese de puzzle divers colorate, se încheagă o figură omogenă și atât de diferită de desenul fiecărui fragment care îl compune.”

Victor Cubleșan

EDITURA POLIROM

ISBN 973-46-0032-X

9 789734 600328

www.polirom.ro

Liviu Bleoca
Erotikon

COLECȚIA EGO. PROZĂ

ISBN: 973 – 46 – 0032-X
POLIROM, 2005

Lipsă prefață

Jurământul de sărăcie

Am o teorie: dacă nu ai bani de vilă, cumpără-ți un apartament; dacă tot nu sunt destui, ia-ți o mașină bună; dacă nici de mașină nu-ți ajung, cumpără-ți un computer deștept; dacă nu, atunci un stilou de marcă. Fidel filosofiei mele de viață, am în proprietate două rânduri de hiane și o viziune optimistă asupra existenței.

Blugii și cămășile mele sunt însă de cea mai bună calitate. A doua pereche de pantaloni și sacoul, italiene. Nu port decât pantofi din piele veritabilă. E puțin, eu însă duc o viață aproape ascetică, iar jurământul de sărăcie e doar unul dintre aspectele sale.

Vacanțele mele se pliază și ele pe aceeași filosofie; dacă nu am bani pentru două săptămâni la mare (și nu am!), câteva zile sunt suficiente. Uneori, doar două. Ajung cu trenul de dimineață, petrec o noapte la camping, iar în a doua seară plec înapoi acasă. Meniul zilnic constă dintr-o cafea dimineată, o chiflă la prânz și o bere pe post de cină.

Tocmai „cinam” când i-am remarcat silueta profilată pe fondul nopții. Stătea într-o margine a terasei, întoarsă pe jumătate cu spatele. O femeie frumoasă, cu un spate de un alb aproape ireal. Mi-a venit atunci în minte ceva ce se spunea despre Cuza: că ar fi semnat actul de abdicare pe spatele unei femei. Pe spatele *acela* eu aș fi semnat și pactul cu diavolul. Știu însă că atunci când vii la mare pentru doar două zile și cu o sumă derizorie în buzunar, ești condamnat la singurătate. M-am mulțumit deci să o privesc. Iar când m-am ridicat de la masă, nu a fost pentru că și ea făcuse același lucru. Era pur și simplu timpul să plec.

Am plătit, amuzându-mă de privirea plină de respect a chelnerului când văzu teancul de bancnote din portofel. Un truc vechi: câteva tăieturi de ziar între două „capace”. Sacoul italianesc nu se asortează cu doar două bancnote amărâte.

Am pornit-o agale pe aleile înecate de verdeață. Ici și colo, câte un licurici scânteia stins.

La un colț m-am trezit în față cu un bărbat care se aplecă brusc. În clipa următoare, m-am simțit împins cu forță din spate. Împiedicându-mă de omul de la picioare, am zburat cât colo, în timp ce o mână îmi smulse expert portofelul din buzunarul de la spate.

M-aș fi așteptat să-mi rup mai degrabă gâtul. Eu am rămas însă în fund, neîndrăznind să mă ridic din cauza durerii ascuțite din genunchi. Atunci apăru lângă mine femeia de pe terasă.

— Sunteți lovit? Am văzut totul, erau doi. Au fugit încolo!

În starea mea nici nu putea fi vorba să mă iau după ei.

— Mă puteți ajuta să ajung până la cort? am întrebat eu, sesizând o urmă de uimire la cuvântul „cort” (deh, sacoul!).

Oricât ar părea de ridicol, mersul șontăcăit la brațul acelei femei elegante fu pentru mine încununarea serii. Hoții mă lăsaseră fără ultimul ban, dar eram hotărât să nu-mi irosesc cele câteva minute alături de ea adâncit în gânduri negre.

— Care e cortul dumneavoastră? mă întrebă când am ajuns.

I-am arătat cu degetul tremurând locul cu iarba culcată ca după aterizarea unui OZN.

— Dar vi l-au furat!

Nu era doar frumoasă, ci și perspicace!

Cred că a convins-o imaginea aceea absurdă: eu stând într-un picior, arborând un zâmbet fără îndoială tâmp. Căci ce altceva ar fi putut-o face să-și dezvăluie secretul unui om complet necunoscut? Când am intrat în cortul ei, aflat doar ceva mai încolo, și am văzut cele două-trei rochii atârânănd de bara transversală, am înțeles că nu eram singurul ce făcuse jurământul de sărăcie.

Au urmat câteva zile cu adevărat ascetice. Cum? Jurământul de castitate? Ei, să nu exagerăm!

Prietenul cel mai bun al câinelui

În fond, ți se pot întâmpla și lucruri mai rele: să – îi ardă casă, să te înșele soția cu cel mai bun prieten, să scapi ca prin urechile acului de a fi călcat de autobuz, dar să descoperi că acesta a frânat ultimii doi metri pe câinele tău preferat. Personal, credeam că sunt la adăpost de astfel de accidente: casă nu am, cel puțin nu în sensul propriu al cuvântului, soție nici atât, iar prietenul meu cel mai bun este un motan roșcovan și ursuz, cu un ochi lipsă și o ureche ofilită, pe nume Patrocle.

Sunt detectiv, dar vă rog să mă credeși că nu sunt de invidiat. De altfel, am ajuns așa ceva mai degrabă din întâmplare. După mai multe eșecuri la facultate, m-am înscris la Secția de (țineți-vă bine!) Detectivistică a Colegiului „Țichindeal”. Un fel de școală de „badingarzi”. Vorba bunicii mele. Prima firmă, de pază la ușa căreia am bătut m-a refuzat din cauza studiilor (a existenței lor!), în timp ce la a doua mi s-a spus că postul de Mr. Muscolo era deja ocupat. Neavând alternativă, mi-am deschis propriul

birou.

Ce înseamnă în realitate să fii detectiv? Păi, detectivul se ocupă fie de infidelități conjugale, fie de animale pierdute. Punct. Mărturisesc că nu am înțeles niciodată de ce ar angaja cineva un detectiv pentru a dovedi un adulter. Ca și cum o nenorocire nu e suficientă, omul mai vrea și adevăr: „Da, domnule, soția dumneavoastră vă înșală cu toată lumea, exact cum bănuți de multă vreme”. „Da, doamnă, soțul dumneavoastră are o amanpt cu douăzeci de ani mai tânără, dar, dacă aceasta vă consolează, performanțele lui sunt la fel de modeste ca în familie”. După care scrii osumă, lacarea daugi TVA-ul.

În plus, dacă ar ști clienții mei cum calculez costul urmăririlor... Neavând termen de comparație, am conceput singur un sistem de calcul bazat pe „coșul zilnic” (al meu personal, nu ficțiunea aceea guvernamentală). Deci: două chifle graham, 25 g unt, 2 ouă, 200 g carne și așa mai departe. Nu uit, firește, de Kitekat pentru Patrocle. La toate acestea adun un coeficient de 30%. Nu mă întrebați de ce 30. Îmi place numărul acesta! Oricum, costul final al unei porcării dovedite cu acte în regulă este destul de mic.

Chiar și așa, cazurile sunt puține și număr. Românul nu a dobândit încă gustul hăituirii aproapei. De asemenea, nu este suficient de procesoman, căci și numai o privire fugară peste tarifele avocaților te face mai îngăduitor cu greșelile semenilor. Rămân deci animalele de casă. În speță, câinii. Despre cei cu care am avut de-a face pot spune două lucruri: sunt mici și nervoși. Stăpânele lor, la fel. Cine încă mai crede că a fi detectiv este amuzant ori șic, atunci să arunce cartea asta și să-și cumpere alta.

Cum reușesc să trăiesc din așa ceva? Așa cum orice milionar (mă rog, miliardar) onorabil nu va putea niciodată

explica proveniența primului milion, nici eu nu voi recunoaște vreodată cum am recuperat primul câine. De fapt, nu cum l-am recuperat, ci cum a dispărut.

Dincolo de toate cele, există și zile care par să prevestească vremuri mai bune. „Par” este cuvântul cheie.

În dimineața aceea făceam inventarul facturilor neplătite, explicându-i în același timp lui Patrocle de ce îi înlocuisem conserva lui preferată cu o jumătate de covrig pietrificat.

— Cafea să nu-mi cer, că n-am, l-am avertizat.

Zicând aceasta, am deschis ziarul. De câteva zile se derula un scandal în care erau implicați mai mulți politicieni. Personaje principale apăreau pe prima pagină. Totul se lega de un alt scandal, vechi de vreo trei luni. Ceva cu trafic de influență, evaziune fiscală, puțină pornografie, mă rog, tot tacâmul.

Chiar când mă cufundam în lectură, am auzit soneria. Cu o succesiune de mișcări îndelung exersate, l-am înșfăcat pe Patrocle și l-am închis în baie. Un client îndurerat de pierderea câinelui nu privește cu ochi buni faptul că omul la care apelează își împarte biroul cu un fel de pirat al motanilor.

Ar fi trebuit să-mi dau seama de la început că ceva nu era în regulă. Nu numai că femeia din fața mea nu era, conform uzanțelor, mică și nervoasă, dar liniile perfecte ale trupului și ceva din aerul său îmi sugerau că nu venise la mine pentru că-și pierduse pechinezul.

— Am nevoie de ajutor, spuse ea înainte de a pauca măcar să o poftesc înăuntru.

Mă privea lung. Trăsăturile feței ei îmi păreau vag cunoscute, deși nu aș fi putut spune de unde.

Nu mă pot lăuda cu multe lucruri, dar memoria

figurilor este categoric unul dintre ele. Sunt în stare să recunosc fețe pe care le-am văzut în urmă cu douăzeci de ani. Faptul acesta are și unele inconveniente. Am ajuns să memorez prea multe figuri, inclusiv pe ale chelnerilor sau vânzătoarelor de la magazine, astfel că, de la o vreme, incapacitatea mea de a le uita devine aproape un handicap. Ca, de exemplu, când îmi era imposibil să spun dacă într-adevăr o mai întâlnisem pe femeia aceasta sau, pur și simplu, o zărisem întâmplător.

Contrar primei impresii, doamna Gregorian – așa se prezentase – nu venise într-o chestiune conjugală. De altfel, era și greu de crezut că cineva s-ar putea gândi să înșele un astfel de exemplar. Subiectul îngrijorării sale era un labrador de doi ani pe nume De Niro.

— *Știu* că a fost furat.

— Atunci, probabil că știți și de cine.

— Să spunem că... am o bănuială.

— Adică... *știți* că a fost furat, însă doar *bănuți* cine-i hoțul?

— Nu-mi permit să *știu* așa ceva. Prezumția de nevinovăție, nu? Sunt dispusă să plătesc oricât.

Interpretând acel „oricât” drept „orice”, i-am aruncat o privire răscolitoare. Ea se ridică însă brusc în picioare, punând punct fanteziilor mele. Căci, am uitat să menționez, abia dacă-i ajungeam cu vârful nasului la nivelul sânilor.

— Posibilul... hoț, adăugă ea, este un pasionat de labradori.

Detaliul acesta fu suficient. Nici nu vă dați seama cât simplifică lucrurile faptul că există două organizații chinologice rivale. Dacă dorești să afli ceva despre una dintre ele, te duci la cealaltă. Și invers.

În virtutea ocupației mele, am relații cordiale cu

ambele tabere, astfel că în mai puțin de jumătate de zi mă și înființam la gardul (nu poarta) unei vile din marginea orașului. Înăuntru, pe pajiștea tunsă și frezată se jucau trei labradori. Unul dintre ei avea semnalmente de la De Niro. Nu, nu alunița actorului, știți ce vreau să spun. Puteam să jur că era câinele furat. Sau poate ar fi mai bine să spun „căutat”? Căci, privind vila imensă și cele două mașini, un Nissan Patrol și un Mercedes cât un autobuz, îmi era tot mai clar că dacă proprietarul ar fi vrut câinele acesta, l-ar fi cumpărat cu stăpână cu tot.

Cum stăteam și cugetam astfel, din casă ieși stăpânul domeniului. Care îmi zâmbi. Tot așa cum îmi zâmbise de dimineață de pe prima pagină a ziarului. Era unul dintre politicienii care atentaseră la oala cu smântână.

În seara aceea am sunat-o pe doamna Gregorian. De obicei, nu-mi contactez clienții mai repede de trei zile. O chestiune de principiu: recuperarea unui patruped ar putea părea prea simplă. De data aceasta însă mă îngrijora mai degrabă bipedul, drept care am întrebat-o direct pe doamna Gregorian ce se afla în spatele întregii afaceri. În sinea mea încă mai speram să fie un caz de infidelitate. Mai știi, mă gândeam, o fi geloasă pe individul acela cu aspect porcine care conduce o comisie parlamentară. Răspunsul ei mă luă complet pe nepregătit.

— Vă mulțumesc nespun de mult pentru serviciul dumneavoastră. V-ați achitat impecabil de misiune. De altfel, v-am și lăsat un plic în cutia poștală. La revedere!

În cutie am găsit într-adevăr un plic și o sumă de bani care mă scutea de griji cel puțin vreo două-trei luni. Deși tot nu puteam să-mi dau seama ce serviciu îmi făcusem.

Răspunsul l-am primit a doua zi dimineață. Patrocle lipăia pofticios dintr-o conservă de pește, iar eu sorbeam o

ceașcă de Lavazza. Pe care am pulverizat-o însă în momentul în care mi-am văzut propria figură zâmbindu-mi din ziar. De fapt, fotografia doar acom-pania o alta, mult mai mare, înfățișând pajiștea din fața vilei politicianului, pe care se hârjoneau cei trei câini. Alături de gard, fotografiat din spate și încercuit cu roșu pentru a atrage atenția cititorilor, mă aflu eu. Ori, ca să citez, „agentul unuia dintre nenumăratele servicii de informații aflate în slujba unor grupuri obscure de interese”.

Ceea ce a urmat este ușor de bănuț: s-a înființat o comisie parlamentară însărcinată cu investigarea „acuzelor grave, dar aparent nefondate” aduse sus-numitului om politic. Concluzia? Acesta era perfect curat. Lumea interlopă încercase (prin mine, vezi Doamne!) intimidarea și compromiterea sa tocmai datorită intransigenței de care dăduse dovadă în rezolvarea cazurilor de corupție.

În ceea ce mă privește, nu mai aveam decât o singură nedumerire. Și o bănuială. Drept care, m-am dus la bibliotecă și am cerut colecția pe anul respectiv al ziarului cu pricina. Găsind pagina cu relatarea scandalului în care fusese implicat același parlamentar cu trei luni în urmă, am dat peste ceea ce căutam. Doamna Gregorian, amanta lui, purtând firește alt nume, mă privea zâmbitoare de sub un titlu de o șchioapă: AVENTURILE GALANTE ALE UNUI INCORUPTIBIL.

Într-adevăr, memoria figurilor nu mă înșală niciodată. Cel mult îmi joacă mici feste. Dar, după cum spuneam, ți se pot întâmpla și lucruri mai rele.

Aceeași întâmplare, alt personaj

Vi s-a întâmplat vreodată să fiți treziți din somn de un zgomot pe care l-ați auzit în vis? Mai precis: vi s-a întâmplat, de exemplu, să visați două trenuri apropiindu-se în viteză unul de celălalt și apoi ciocnindu-se, iar tunetul impactului să fie chiar zgomotul care vă trezește (o cratiță scăpată pe jos de vecina de deasupra?) Nu știu cât de frecvente sunt astfel de vise, dar eu le am uneori. Și ceea ce mi se pare extraordinar este faptul că zgomotul se încadrează perfect într-o secvență coerentă care precedă momentul trezirii. E ca și când subconștientul ar anticipa zgomotul care ne readuce la realitate. Fascinant gând, nu?

Eu cred în simultaneitatea faptelor, fenomenelor sau evenimentelor, adică în sincronia datelor realității. Cred că existența noastră este un text scris în întregime, pe care noi doar îl parcurgem secvențial. Planul este unic, dar nu imuabil. El poate modifica, dar schimbarea afectează și trecutul, nu doar viitorul, astfel că planul rămâne în continuare unic, deși altul. Ca atunci când arunci o piatră în apa unui râu: cercurile concentrice formate se răspândesc atât în josul, cât și în susul lui. Când unda din amonte ajunge în dreptul tău, ea este aceeași, dar apa este alta. E ca și cum ar fi vorba de aceeași întâmplare, însă cu un alt protagonist.

Revenind la exemplul meu, nu subconștientul anticipează zgomotul, ci zgomotul propagă unde atât în viitor (te trezești și-ți vezi mai departe de viață), cât și în trecut (dă naștere visului tău, dar nu de la cap la coadă cum ne place nouă să credem, ci de la coadă la cap, regresiv). Adică prezentul poate influența și trecutul, care la rândul său influențează prezentul.

Adevărul este că visez mult. Dacă las la o parte coșmarurile, nu mai frecvente decât la alții, dar de o claritate

care mă pune uneori pe gânduri (ca, de exemplu, un vis repetitiv în care mă văd imobilizat într-un morman de metal – măruntaiele unei instalații industriale prăbușite? un tren deraiat? o mașină răsturnată? nu știu), și tot rămân o puzderie.

Aceasta se datorează poate și faptului că am avut întotdeauna o curiozitate vie pentru ele și, în măsura în care acest lucru este posibil, într-un fel le-am și stimulat. Cred numai că indiferența noastră față de viziunile nopții sau, la polul celălalt, obstinația ridicolă de a le interpreta ca și când ar fi niște simple mesaje cifrate sunt de vină pentru înstrăinarea noastră față de această jumătate mai obscură a existenței. Nu știu dacă este o soluție, dar, în ceea ce mă privește, prelungirea curiozității mele excesive până pe tărâmul somnului și predispoziția de a accepta și inacceptabilul mi-au deschis, cred, mai larg porțile viselor decât majorității semenilor mei. Poate părea greu de înțeles, dar chiar în timp ce visez deschid ochii mai mari și încerc să vizitez conștient lumea aceea. Într-un fel, starea de visare este dublată de o stare de veghe de care îmi dau seama chiar și în somn.

Răsplata acestei stări de veghe este imensă. Am o memorie a viselor care întrece cu mult media. Am discutat cu multă lume și știu cât de puțin se reține din „filmele” nopții. Prin comparație, eu sunt o bibliotecă de vise și poate că tocmai memoria mea nocturnă stimulează la rândul ei producerea lor. Adevărul este însă că nu pot spune cu certitudine dacă într-adevăr visez mai mult sau doar îmi amintesc mai mult decât alții.

Aș putea să întocmesc liste nesfârșite de vise, să le clasific în funcție de tematică, intensitate, complexitate etc. Nu cred însă că asta ar avea vreo relevanță. Substanța lor se

sustrage – în ciuda afirmațiilor contrare – prelucrării conștiente. Personal, prefer să le contemplu. Nu caut să le descifrez.

Cel mai mult îmi plac visele despre locuri. Mă fascinează geografia nocturnă, tărâmurile pe care le vizitez în somn. Este inutil să spun că ele întrec în frumusețe multe dintre locurile reale pe care le admirăm în jumătatea diurnă a existenței noastre. De altfel, acesta nici nu este aspectul esențial. Fascinația pe care o exercită asupra mea vine de dincolo de frumusețe și are probabil de-a face cu acea lumină de pe altă lume pe care o iradiază. Căci locurile din somn sunt făcute din altă substanță decât cele reale.

La fel ca celelalte, și aceste vise se repetă uneori. Sunt locuri pe care le visez încă din copilărie; altele pe care le revizitez la intervale mari, poate de câțiva ani, dar pe care le recunosc cu ușurință. Desigur, dunt unele pe care le „văd” o singură dată. Locurile care îmi revin în vis cu oarecare regularitate nu sunt multe ca număr, dar le cunosc atât de bine, încât aş putea să le cartografiez. Și aceasta pentru că, așa cum ammai spus, sunt mânat de curiozitate și în somn; astfel că, odată ce îmi apare „în fața ochilor” un peisaj cunoscut, nu mă las purtat în mod pasiv de capriciile visului, ci pornesc în explorarea „conștientă” a teritoriului respectiv.

Sunt câteva locuri pe care le îndrăgesc cu deosebire. Mai întâi este un fel de deltă, un tărâm de ape mărginit de nisipuri și de vegetație luxuriantă, cu sălcii imense. Canalele, largi și neregulate, mai degrabă niște lacuri care trec dintr-unul în altul, găzduiesc pe malurile lor niște grupuri ciudate de turiști, nu foarte numeroase și de un tip aparte: practicând un fel de leneveală programatică, o filosofie de viață contrastând cu agitația turiștilor obișnuiți, aceștia din urmă, nevăzuți, dar prezenți undeva în *off*, unde, deși nu o

văd, știu (nu mă întrebați cum) că se află marea. Și fiindcă apa, deși limpede, nu tulbure cum te-ai aștepta în cazul bălților, nu se poate totuși compara cu marea, prezența oamenilor în mijlocul aceluiași labirint acvatic și vegetal poate fi interpretată ca un fel de retragere. Din calea cui? Asta nu mai știu. Nisipul este însă întotdeauna fierbinte și fin, iar undele primitoare. Și, cu toate că mă plimb prin acest fragment de paradis cu dezinvoltura inițiatului, nu am nici cea mai vagă idee ce caut acolo.

Un alt loc este – cu totul dezamăgitor pentru unii, poate – un grup de hoteluri din Mangalia. Nu cele existente, știute de toată lumea, ci altele, construite în prelungirea lor, în stânga, cum privești dinspre mare. Când am visat întâia oară acest loc, eram copil și dincolo de sanatoriul balnear nu cred să mai fi existat ceva. De altfel, aceea era zona intrării în port, inaccesibilă turiștilor. În visul meu însă, digul terminat cu vechiul far nu mai există, sanatoriul a dispărut și el, iar întreaga faleză începând din extrema stângă este mărginită de un șir de hoteluri cochete de cel mult trei-patru etaje. În fața lor se află o faleză îngustă, după care începe, deja adâncă, marea.

De când am visat prima oară acest loc, lucrurile s-au schimbat dramatic. Vechiul dig a fost prelungit, făcând ca micul far să devină inutil și, în consecință, să fie dezafectat, sanatoriul a decăzut vizibil, dar a rămas să străjuiască intrarea în port, iar dincolo de el s-a construit un șir de blocuri hidoase din beton (e adevărat, de patru etaje!), care au spulberat orice șansă ca visul meu să devină vreodată realitate. Este ceea ce numesc un vis avortat.

Mai vizitez din când în când – tot mai rar, e adevărat – o mică localitate de coastă, de fapt, o faleză înaltă pe care se înșiră câteva vile luxoase. Una dintre ele, mai ales, îmi este

foarte bine cunoscută. E probabil cea mai impozantă și are o grădină mare, întotdeauna goală. Casa însăși pare să fie goală și, cu toate că nu îi cunosc interiorul, la ultimele mele vizite am avut senzația tot mai pregnantă că locuiesc temporar acolo prin bunăvoința cuiva. Ar putea să fie însă doar o impresie, dat fiind că locul mi-a devenit atât de cunoscut. Dar colțul cel mai familiar al micii localități îl constituie micul hotel din stânga falezei. E construit chiar la marginea mării, pe un mic promontoriu. Are forme rotunjite și seamănă puțin cu un vapor. În barul de la etajul unu (hotelul nu are decât trei niveluri) am stat de multe ori și am băut coniac. Locul despre care vă vorbesc se află în Turcia, iar marea este Mediterana. Nu am nicio îndoială în această privință. Intenționez să merg cât de curând în căutarea lui.

În visele mele apa este aproape întotdeauna prezentă (am și vise „uscate”, dar, în mod curios, cele mai dragi îmi sunt cele în care apare marea ori un înlocuitor al ei). Cheia probabil că aș putea-o găsi tot într-un vis: o ușă din care izvorăște apa ca dintr-un perete de stâncă. În spatele ei poate fi chiar o stâncă sau poate o casă inundată în mod absurd până la nivelul podului. Nu trebuie decât să apăs clanța și să o deschid pentru a afla răspunsul. Dar, după cum am mai spus, eu nu caut să descifrez visele, eu le contemplu.

O singură dată mi-a fost dat să vizitez *în realitate* unul dintre locurile pe care le-am visat. Asta s-a petrecut de curând și m-a luat complet prin surprindere. În fond, visez de mai bine de patruzeci de ani, dar este prima dată când am șansa unei astfel de întâlniri.

Mergeam spre Sibiu în bătrânul meu Datsun. Prietenii râd de mine din cauza acestei mașini. Spun că datează din vremea șogunatului. Mi-ar fi greu să îi contrazic. Le răspund doar că dacă și ei își cumpără mașini „care pot fi reparate”,

eu prefer să conduc una care nu are nevoie de reparații.

Mai aveam aproximativ două ore de mers când, cu totul pe neașteptate, Datsunul meu a început să tușească astmatic, zdruncinându-mi încrederea oarbă pe care o avusesem până atunci în măruntaiele motorului său. Abia îi făcusem plinul la o benzinărie destul de improvizată din marginea unei comune, un loc oarecum suspect, de altfel, cu două pompe demontate pe jumătate și deservite de un individ cu o privire alunecoasă. Dacă becul roșu de la bord nu m-ar fi avertizat că tocmai sorbeam ultimele picături de benzină din rezervor, nu aș fi oprit acolo nici plătit.

Nu știu ce soi de reziduuri mi-a vândut tipul acela pe post de benzină, cert este că după numai vreo jumătate de kilometru motorul a început să dea rateuri și să smucească de parcă ar fi mers cu ceai de mușețel. Mi-am încleștat dinții și am strâns mai cu putere volanul (procedurile standard în astfel de situații), dar fără vreun efect sesizabil. Am mai înaintat așa aproximativ trei sute de metri, timp în care am fost depășit în trombă de vreo două TIR-uri turcești. Tocmai când aveam de gând să treg pe marginea drumului pentru a deschide capota motorului cu un gest ostentativ (și absolut inutil, căci mecanica auto este un domeniu la fel de străin pentru mine ca sexul oral pentru o stareță de mănăstire), privirea mi-a fost atrasă de un panou de tablă ruginită care mă invita să cotesc la stânga pe un drum secundar, la capătul căruia (300 m, zicea indicatorul) se afla Hanul cu sălcii.

Pentru cine călătorește frecvent pe șoselele noastre, hanurile cu diverse esențe de lemn în titulatură sunt ceva obișnuit. Construite, cele mai multe, pe la sfârșitul anilor '60, în acea scurtă perioadă de avânt economic, ele s-au născut prin încrucișarea dintre vechile hanuri de altă dată și motelul de tip american. Cu o arhitectură nu întotdeauna

dezagreabilă (uneori chiar cu un anume farmec), acestea au fost frecventate mai bine de un deceniu atât de șoferii de cursă lungă, cât și de cei de ocazie, într-o vreme când încă făceam turism în propria țară, iar autoturismele pline de copii și bagaje erau o apariție familiară pe șoselele noastre. Afectate direct de restricțiile de circulație și „raționalizarea” benzinei din anii '80, ele nu au reușit să-și mai revină, astfel că astăzi au ajuns un fel de prezențe spectrale pe marginea șoselelor, cu aspect de locuri bântuite (probabil de spiritele vizitatorilor de altă dată), etalând zugrăveala originală, mobilierul și așa zice chiar lenjeria de la începuturi și servind în restaurantele lor niște preparate culinare care par de multe ori să dateze din aceeași perioadă. Unele au fost închise, iar altele mai sunt frecventate doar de șoferii de camioane. Există și o a treia categorie: aproape pustii, închise parcă în sine, acestea dănuite aparent inexplicabil. Poți cel mult să speculezi că rezistă de pe urma unor afaceri obscure, aflate la limita sau dincolo de limita legalității. Niște prezențe apăsătoare și deservite de un personal agasat că îi tulburi liniștea.

Când am răsucit volanul pentru a intra pe drumul ce ducea la Hanul cu sălcii, nu aveam nici cea mai vagă idee în care categorie avea să se înscrie acesta. După reclama ruginită care îi anunța prezența îți puteai face o idee în privința stării în care se află, atâta tot.

Am părăsit șoseaua principală cu speranța că este unul dintre acele paradisuri ale șoferilor de TIR unde aş putea găsi pe cineva dispus să se uite sub capota decolorată de soare și de intemperii a mașinii mele. Un geniu mecanic dintre aceia care știu exact la ce orificiu să pună gura și cu ce forță să sufle pentru a desfunda un carburator suferind de ciroză ori un furtun varicos.

Drumul cobora lin. Fapt salutar, căci, după ce a mai scos vreo două-trei sunete asociate îndeobște cu durerile de burtă, Datsunul meu a amuțit complet. Am început deci să alunec la vale într-o liniște desăvârșită. Fâșia de asfalt făcea o curbă largă pe după o colină acoperită de un smoc de copaci contorsionați parcă sub acțiunea unei forțe malefice. Peisajul defilă alene pe lângă mine obligându-mă parcă să zăbovesc asupra fiecărui detaliu. Părea un ritual de inițiere.

După un ultim pâlț de copaci, priveliștea se deschise ca la tragerea unei cortine, iar în fața mea apărură o porțiune de șes presărat cu niște sălcii neverosimil de mari, între care, cuibărită parcă, se afla clădirea de lemn înnegrit de vreme a hanului. Am frânat brusc și am rămas pierdut în contemplarea acestui peisaj luat parcă dintr-un tablou îndoielnic. Am studiat fiecare detaliu, încercând să-i găsesc un cusur, o nepotrivire. Inutil. Era, până în cele mai mici amănunte, unul din locurile văzute în vis cu mult timp în urmă.

Șoseaua cobora în continuare lin, croindu-și drum printre două sălcii cu trunchiurile aproape pietrificate de vechime, pentru a se opri brusc în fața hanului. Am ridicat piciorul de pe frână și mi-am dat drumul la vale. Am avut senzația că alunec în miezul unui vis.

Parcarea din fața hanului era pustie, dar asta nu mai conta. Micul meu necaz mecanic pălise în fața neașteptatei apariții. Curiozitatea îmi fusese stârnită și nu aveam de gând să pierd nicio clipă. Mă simțeam ca un explorator pe buza vulcanului care avea să-l ducă spre centrul Pământului.

Am coborât din mașină și m-am uitat de jur-împrejur. Sălciile, de o înălțime colosală, păreau coloanele unei catedrale, iar crengile formau niște cupole străvezii arcuite peste han și împrejurimile sale. Întreg locul părea decupat

din aerul zilei. Lumina filtrată te făcea să te simți ca în interiorul unui bob enorm de chihlimbar verzui. Am hotărât să rămân peste noapte.

Am pătruns în holul de la intrare. Locul era întunecos și prăfuit. Într-o parte se afla ghișeul de recepție, pe geamul căruia cineva lipise o hârtie pe care scria de mână: „Întrebați la restaurant”. Nu menționa ce anume să întrebi. M-am uitat roată. În capătul celălalt al holului, un indicator în formă de săgeată, pe care scria „Restaurant”, arăta spre o ușă masivă. „Iată locul unde primești răspuns la toate întrebările”, mi-am zis și am pornit-o într-acolo.

Localul arăta exact așa cum mă așteptasem. Un loc întunecos, cu mobilier vechi din lemn și cu fețe de masă roșii cu motive naționale. Pereții erau și ei împodobiți cu farfurii de lut și ștergere. Hanul făcuse categoric parte din lanțul motelurilor din vremurile de glorie de altă dată. M-am dus la bar unde un individ ștergea plictisit niște pahare ieftine de sticlă pictate cu dansatori. Bănuiesc că le ștergea de praf, căci locul era pustiu.

— Aș vrea o cameră.

Barmanul mă privi neîncrezător. Apoi, fără niciun cuvânt, se întoarce pe jumătate într-o parte și strigă în direcția unei uși întredeschise pe care scria „Birou”:

— Dom Nelu!

Domnul Nelu își anunță apariția printr-o succesiune de zgomote pe care le-am identificat doar în parte: tuse tabagică, scârțâit de scaun, supt de dinți, scărpinat în ceafă, dresul vocii, un geamăt de plăcere acompaniind un alt scărpinat (probabil în turul pantalonilor sua mai rău), târșâit de picioare. Încă înainte de a se profila în cadrul ușii, știam deja destule despre acest individ pentru ca figura lui buhăită, burta revărsându-se peste cureaua pantalonilor și

măinile transpirate să-mi mai provoace vreo surpriză. Bărbatul reuși totul să mă uimească, pentru că, în clipă când dădu ochii cu mine, exclamă:

— Ooo, bine ați revenit la noi!

Odată retras în cameră (cameră pe care domnul Nelu a deschis-o cu o cheie ce părea să descuie toate ușile din han), m-am așezat pe marginea patului și am început să mă gândesc la exclamația lui. Într-un fel, era într-adevăr vorba de o *revenire* a mea în locul acela, dar nimeni în afară de mine nu putea ști asta. Nu este cazul să precizez că *în realitate* nu mai pusesem niciodată piciorul în Hanul cu sălcii. Și chiar dacă, întâmplător, să zicem că mai trecusem pe acolo în copilărie împreună cu părinții mei (lucru nu tocmai imposibil, ceea ce ar fi explicat și visele mele repetate în care îmi apăreau habul și împrejurimile sale), era exclus ca domnul Nelu să mă țină minte. Asta în cazul că el ar fi fost dintotdeauna administratorul stabilimentului, ceea ce era puțin probabil.

Ar mai fi fost posibilitatea (cea mai plauzibilă, de altfel), ca formula aceea, „bine ați revenit la noi”, să fie o frază stas, repetată mecanic de acest individ rudimentar la întâmpinarea eventualilor vizitatori. Poate că unii dintre ei chiar reveneau la han, deși tot nu îmi era clar încă ce soi de indivizi îl frecventează și ce anume căutau acolo.

Desigur, exista și o a treia posibilitate, cea mai aiuritoare dintre toate și care îmi trimitea fiori pe șira spinării. Dacă domnul Nelu mă visase *pe mine*, tot așa cum eu visasem hanul? Dacă, „revăzându-mă”, trăiește cu impresia că am mai fost *în realitate* pe acolo, fără să-și dea seama că sunt o plăsmuire a viselor lui? Gândul că aș putea fi obiectul reveriilor nocturne sau – mai știi? – diurne ale unui

astfel de individ mi-a dat frisoane.

Am ieșit pe balcon. Am stat o vreme privind pierdut peisajul ce mi se înfățișa de acolo. Aceleași sălcii imense (nici acum parcă nu îmi vine să cred că acestea pot ajunge la asemenea dimensiuni) aplecate oarecum protector peste făptura fragilă a hanului. Balconul, de fapt o verandă care înconjura de jur-împrejur clădirea la acel unic etaj, era și el tot din lemn. Scândurile groase scârțâiau când pășeai, făcându-te parcă mai conștient de înălțimea la care te aflai. Puteai da roată întregului han mergând de-a lungul balconului. Toate camerele aveau o ușă care se deschidea înspre acesta, dar nu am observat să mai fi fost ocupată vreuna. Am făcut un tur complet și apoi încă unul. Revenit în dreptul camerei mele, m-am sprijinit de margine și am rămas așa o bună bucată de vreme.

Când am coborât din nou în restaurant, începuse să se însereze. Îmi era foame, dar bănuiam că nu era lucrul cel mai înțelept să gust din preparatele casei. M-am așezat totuși la o masă, hotărât să mă las purtat de instincte. Curiozitatea îmi era parcă și mai mare și adevărul este că niciodată un vis nu îmi făcuse probleme la stomac.

Abia instalat, am observat undeva în colțul barului o siluetă feminină ce stătea acolo aparent fără nicio ocupație. Începeam să-mi fac o idee despre genul de negustorie care se practica la Hanul cu sălcii.

Barmanul, care făcea, de altfel, și serviciile de ospătar, veni la masă și îmi înșiră un pomelnic de feluri de mâncare despre care, fără să clipească, spuse că ar fi proaspete. L-am privit amuzat-neîncrezător, dar el nu se lăsă intimidat. Era practic imposibil să aibă atâtea feluri gata pentru un singur client. Căci fata de la bar era clar că nu consuma decât cel mult apă. Mai mult ca să-l pun în dificultate, am cerut o

ciorbă de perișoare, imposibil de pregătit în câteva minute, o friptură cu o garnitură complicată și o salată pe măsură. El spuse imperturbabil „foarte bine”, după care mă întrebă ce vreau să beau.

Când îmi aduse sticla de vin roșu, în restaurant începuseră să apară și alți clienți: bărbați singuri sau în grupuri mici și încă vreo două-trei femei tinere care se postară la bar. Departe de a fi aglomerat (de fapt, abia dacă se umplu un sfert), restaurantul începu să se mai anime. Spre consternarea mea, ospătarul reveni în scurt timp cu ciorba aburind. Am luat prima lingură cu sentimentul umilitor al înfrângerii.

Nu sunt un băutor, iar o sticlă de vin este mai mult decât pot duce de unul singur. Terminasem de mâncat și mă lăsasem toropit pe spătarul scaunului, deja mai vesel și parcă mai dispus să iau totul așa cum era: ciudat, neașteptat și, mai ales, inexplicabil. Îmi plimbam privirea de la un client la altul, încercând să-mi dau seama din ce categorie anume fac parte (într-atât este de înrădăcinată în noi deprinderea de a elabora categorii și de a înghesui apoi datele realității în ele), când am observat privirea femeii de la bar. Aceasta stătea în același colț și mă fixa insistent. La gestul meu aproape insesizabil, coborî de pe scaunul înalt și se îndreptă spre mine. Când se așeză la masă, am întrebat-o dacă vrea să bea ceva. După ce m-am uitat mai bine la ea, mi-am dat seama că ar fi trebuit s-o întreb dacă nu vrea să mănânce.

Categoric, nu era femeia visurilor mele. Dar cum pătrunsese deja într-unul dintre ele, chiar dacă în versiunea sa reală, am considerat că nu aveam niciun motiv să dau înapoi. Instinctele de explorator îmi fuseseră deja stârnite. Am mai cerut o sticlă de vin. Femeia (poate părea incredibil, dar am uitat pur și simplu cum se numea) refuză ceva mai

consistent de mâncare și se mulțumi cu o pungă de rumeguș, din acela de se vinde pe post de cartofi prăjiți și care expiră cândva mult după cataclismul nuclear care va pune capăt omenirii. Am stat o vreme la masă, ea mâncând așchii unsuroase, eu îmbătându-mă tot mai tare.

Cred că același lucru se petrecea și la celelalte mese, dar de la o vreme nu am mai observat ce se întâmplă în jurul meu. Fata nu era urâtă, deși nu i-ar fi stricat o vizită la dentist și o niște haine noi. Părea să fie foarte tânără și mirosea a parfum ieftin. Cândva spre miezul nopții am urcat în cameră. Orgoliul mi-ar cere să spun că a urmat ceea ce se întâmplă de obicei în astfel de cazuri. Adevărul este că îmi amintesc doar cum m-am prăvălit în pat, cerându-i cu o ultimă urmă de luciditate să rămână cu mine. Dacă a făcut-o sau nu, nu mai știu. Se prea poate să fi rămas, căci la un moment dat, în toiul nopții, mi s-a părut că o aud strigând în somn: „Să nu pleci! Să nu pleci cu mașina!”. Ori poate am visat?

Dimineată, când m-am trezit cu o durere monumentală de cap, nu mai era acolo. Din buzunarul pantalonilor lipsea o sumă oarecare de bani.

Mașina mi-a reparat-o barmanul. A fost o nimica toată. A demontat o mică piesă de la carburator și a suflat. La prima cheie, motorul a început să toarcă egal, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic.

Am părăsit hanul cu sentimente contradictorii. Odată intrat pe șoseaua principală, am apăsat pedala de accelerație până la podea. Niciun kilometru mai încolo, am văzut fiarele contorsionate ale mașinii. Vreo doi lucrători dintr-un echipaj de descarcerare încercau să taie caroseria cu niște aparate care arătau a instrumente de tortură. Bărbatul dinăuntru era una cu măruntaiele mașinii. Avea aproximativ

vârsta mea. Autoturismul era un Datsun.

Am oprit ca să întreb dacă au nevoie de ajutor. Nu aveau. De altfel, nu se mai puteau lupta decât cu metalul. Bărbatul murise cândva în cursul nopții, când se răsturnase în șanț. Fie că nu mai trecuse nimeni pe-acolo, fie că nu fusese văzut din cauza adâncimii șanțului în care se oprise, cert este că fusese descoperit doar pe lumină. Când era oricum prea târziu.

Mi-am adus aminte de cuvintele femeii, ca și de coșmarul meu mai vechi. Consecvent cu mine însumi, nu am încercat să-mi explic nimic. Era aceeași întâmplare, dar cu un alt personaj.

Insomnia

Aș da orice să pot dormi noaptea. La sfârșitul zilei sunt desigur obosit, dar când vine timpul să mă culc, somnul îmi piere brusc. Încerc să adorm, dar nu fac decât să mă chinui până spre dimineață într-o stare de semitrezie mai rea decât veghea. Rezultatul este că umblu mai tot timpul mahmur, incapabil să mă odihnesc noaptea ori să mă trezesc complet în timpul zilei.

Am încercat toate metodele: am luat somnifere, m-am îmbătat, m-am angajat în activități epuizante. Inutil. Căci nu este o problemă de sănătate, ci o afecțiune de conștiință.

Odată cu vacanța de iarnă, stațiunea devenise de nerecunoscut. Pensionarii și sindicaliștii, clienții tradiționali ai locului, dispăruseră aparent fără urmă. Mica stațiune de munte fusese invadată de o masă pestriță și gălăgioasă de

studenți. Aceștia umpluseră până la refuz vilele fragile din lemn cu un aer vetust și cele câteva baruri, iar aleile, de regulă aproape pustii, răsunau acum de o larmă incredibilă. Și pentru ca schimbarea să fie totală, în preziua deschiderii taberei de iarnă, organizatorii atârnavă la intrările în vile și pe frontispiciile clădirilor mai impunătoare afișe cu inscripții halucinante: TRATAMENTE LETALE, CONSULTĂ-ȚI HORRORSCOPUL, VILA CU SEXPERTI, AM VENIT LA ÎNTÂLNIRE CU TATA ȘI AM PLECAT CU MAMA, CURSURI DE ANATOMIE DISTRATIVĂ etc.

Camera pe care o împărțeam cu prietenii mei nu se deosebea cu nimic de celelalte. Paturile erau înghesuite într-un spațiu care fusese evident gândit inițial pentru două, cel mult trei persoane. Noi eram șapte. Unul venise cu prietena lui, altul își adusese un văr, iar al treilea reușise să racoleze încă din prima zi o studentă la Științe Economice mărunță, cu părul scurt și un apetit sexual insașiabil.

Nu erau multe de făcut în stațiune: să te plimbi pe aleile înghețate, să faci scurte excursii prin împrejurimi, să dansezi și, firește, să bei. Programul fiind destul de sărac, am născocit două noi ocupații: incendierea izvoarelor și picnicul nocturn.

Ideea celei dintâi ne-a venit când unul dintre băieți, mahmur fiind, a încercat să bea de la un izvor mineral cu țigara uitată în colțul gurii. Cum dădu să soarbă din apa cu gust de urină care face faima locului, o flacăra puternică îi mistui genele, sprâncenele, un smoc de păr din frunte și o frumusețe de mustață crescută cu mult chin. Am aflat astfel că damful acela suspect emanat odată cu borvizul este un amestec de gaze inflamabile. În consecință, seară de seară am început să dăm foc celor cinci-șase izvoare din marginea stațiunii, spre furia patrulelor de poliție.

Picnicurile nocturne le făceam pe terasa unei cabane neterminată și abandonată, construită pe un colț de stâncă. Când am ajuns prima oară acolo, după un drum prin pădure de vreo oră, am rămas cu toții prostiți de sălbăticia locului și de frumusețea ireală a peisajului. Dar, desigur, scopul prezenței noastre acolo era cu totul altul. Am scos deci sticlele.

— Mi-e lu'... rușine, spuse împleticit unul dintre băieți. Știți de ce?

— Știm, i-o reteză altul. Ți-e rușine că bei și bei de rușine. Bla, bla, bla... Ai citit și tu *Micul Prinț* și cu atâta ai rămas din ea.

Primul făcu o figură înfrântă.

— Atunci *lui* ar trebui să-i fie rușine, mai zise arătând undeva în spate.

Într-un colț al terasei, al treilea dădea să se dezbrace. Lungana cu care venise, o achiziție de ultim moment, stătea în fața lui cu ochii cât cepele.

— Ramona, te iubesc! Hai să facem dragoste!

Cu o viteză fulgerătoare, aceasta îi trase o palmă care numai nu-l răsturnă pe spate. Cinstit vorbind, pe gerul acela lungana era în deplină siguranță, dar, după cum știam cu toții, motivul furiei ei era altul: pe ea nu o chema Ramona.

În acea clipă, de undeva din vale răzbătu vag refrenul: *Hello! Is it me you're looking for?* Lionel Ritchie tocmai lansase piesa aceea, iar eu eram bolnav de ea. M-am repezit la balustradă, încercând să disting din freamătul nopții melodia. Când se auzi următorul *Hello*, pornisem deja pe drumul întortocheat înapoi spre stațiune.

După aproape o jumătate de noapte de căutări, am reușit să depistez locul. Capriciul celui care umpluse stațiunea de mesaje enigmatice scrisese deasupra intrării în

micul bar: IUBEȘTE-MĂ ȘI LASĂ-MĂ.

Dinăuntru se auzea vocea inconfundabilă a lui Lionel Ritchie. Am intrat. După cum ar fi trebuit să mă aștept, locul se închisese de mult. Barmanița își aduna lucrurile și se pregătea să plece. La insistențele mele, s-a întors la casetofonul din spatele barului și a derulat caseta. Când am auzit din nou vocea lui Lionel Ritchie, aveam lacrimi în ochi și mă îndrăgostisem deja de femeia aceea între două vârste. I-am și spus-o. Drept răspuns, am primit o jumătate de halbă de cafea tare și o admonestare nu prea aspră.

Am rămas acolo, la tejgheaua barului. Ascultând aceeași melodie de zeci de ori. Deși obosită – i se vedea asta în cearcănele ochilor ei încă frumoși –, femeia a rămas cu mine, dovedind o răbdare neobișnuită, până mi-am potolit ciudata foame de piesa lui Ritchie. Parcă bucurându-se că putea amâna momentul întoarcerii acasă.

Am plecat când se crăpa de zi. Locuia undeva în marginea stațiunii și m-am oferit să o conduc. Pe drum, abia dacă am schimbat câteva cuvinte. În fața blocului, i-am urat somn ușor.

— Fii serios. Ți-am spus că nu pot dormi.

Îmi spusese, e adevărat, dar în fond cine putea dormi în nopțile acelea?

Perioada următoare mi-am petrecut-o dormind ziua și bântuind jumătate din nopte cu prietenii mei, cealaltă jumătate cu femeia de la bar. Cu oarecare surpriză am aflat că nu era cu mult mai în vârstă ca mine. O oboseală teribilă i se întipărise însă în trăsături.

— Nici nu-i de mirare, îi spuneam eu. Pentru că tot nu înțeleg când apuci să dormi.

Obosise deja să-mi tot repete că suferă de insomnii. Eu am continuat să o conduc acasă, urându-i de fiecare dată un

aparent inutil „somn ușor”.

Apoi, într-o noapte, s-a întâmplat să nu ne mai despărțim în fața blocului. În holul apartamentului m-am împiedicat de o pereche de adidași. Și-a cerut scuze; erau ai băiatului ei, plecat pentru câteva zile la bunici. Cu un fel de explicație suplimentară, îmi spuse că soțul îi murise într-un accident despre care însă refuză să-mi dea vreun detaliu.

Din motive pe care nu pot decât să le bănuiesc, nu a aprins niciun bec. Am făcut dragoste la lumina pe care o cernea peste noi prin perdeaua subțire o lună neverosimil de mare, părând mai degrabă o planetă. Cu un singur locuitor, poate. Liniștea era desăvârșită în jur și doar foșnetul cearșafurilor se auzea, legănarea noastră lentă într-un ritm cunoscut. Înainte de a dormi, am auzit-o plângând încet.

După doar câteva zile tabăra se termină. Cuprinse parcă de panică, hoardele de studenți se dedară în ultima noapte la orgii dezlănțuite. Grupul nostru a pornit-o la un picnic de adio pe terasa cabanei părăsite. Frigul era tăios, iar lumina lunii avea irizări albastre. Am plimbat sticlele de la unii la alții, am dansat pe ecouri de muzică venite din vale, am sărutat gâturi prelungi pe ritmuri lente și am improvizat singuri pe ritmuri sincopate. Ne-am intoxicat de transparența aerului și de aburii alcoolului.

Cheful s-a prelungit peste măsură, astfel că atunci când am ajuns la IUBEȘTE-MĂ ȘI LASĂ-MĂ, ușa era deja încuiată. Am pornit-o de unul singur spre marginea stațiunii. Am ajuns în fața blocului tocmai când se crăpa de zi. La ferestre nu ardea nicio lumină, dar știam deja că întunericul era înșelător. Am ezitat o vreme. În cele din urmă însă nu am mai urcat. Două ore mai târziu, luam trenul spre casă.

Nu mult după aceea, s-a întâmplat să dau peste un articol despre insomnii într-un magazin științific. Printre altele, se relata și cazul unui bărbat care nu mai dormise deloc de când fusese martorul neputincios al morții unui prieten. Atunci, pentru întâia oară, m-am întrebat ce anume trebuie să fi văzut sau trăit femeia aceea ca să-și piardă pentru totdeauna somnul. Pentru că, înțelegeam în sfârșit, insomnia ei nu era o metaforă.

Din acea zi, de fiecare dată când vine timpul să mă culc, îmi aduc aminte că pentru ea începe o nouă perioadă de veghe și nu mai pot adormi.

Am încercat, după cum spuneam, toate metodele: am luat somnifere, m-am îmbătat, m-am angajat în activități epuizante. Inutil. Căci nu este o problemă de sănătate, ci o afecțiune de conștiință.

Borgo Pass

Bram Stoker îl menționează la începutul romanului său. „Prietene, bine ați venit în Carpați. Te aștept cu nerăbdare. Să dormi bine la noapte. Măine la trei pleacă poștalionul spre Bucovina; ți-am rezervat un loc. La Pasul Bârgăului te va aștepta o trăsură care te va aduce la mine. Sper că ai călătorit bine de la Londra și că șederea în frumoasa mea țară îți va face plăcere. Cu prietenie, Dracula”. Pasul Bârgăului. „Borgo Pass”. Un loc miraculos. Cinci ani am trăit acolo.

Am ajuns în acel capăt de lume ca profesor de fizică. Localitatea în care m-am stabilit era un fel de comună ceva mai răsărită, unde principalul eveniment era târgul

săptămânal de vite. Aspectul patriarhal al așezării era probabil neschimbat de sute de ani. Cei câțiva intelectuali erau cu toții profesori. La aceștia se adăugau doctorul, farmacistul și fotograful.

Ultimii doi îmi erau vecini. Primisem un apartament cu două camere în singurul bloc din localitate, la parterul căruia se aflau atelierul foto și farmacia. Mai întâi l-am cunoscut pe fotograf. M-a oprit într-o zi când mă întorceam de la școală și mi-a pus un deget enorm în piept. Brațele îi erau acoperite aproape complet de păr negru și des. De altfel, întregul său aspect era al unei sălbăticiuni.

— Ești nou pe-aici! m-a interpellat el.

Apoi continuă fără să aștepte răspunsul meu:

— E o regiune... interesantă, o să vezi... Dacă observi vreun lucru neobișnuit, dă-mi de știre, mai adăugă el.

Abia atunci am văzut că ținea într-o mână o carte neagră, cu aspect de Biblie. „Încă un sectant”, mi-am zis, dar ghicindu-mi parcă gândurile, bărbatul îmi arată titlul: *Întâmplări uimitoare din vechime*.

— Dumneata trebuie să înțelegi, că ești profesor de fizică, începu el, după care se lansă într-o teorie încâlcită conform căreia fie imaginea unor spectre, altfel invizibile, putea fi surprinsă pe film fotografic, fie anumite fenomene vizibile refuzau să lase vreo urmă pe acesta; nu am înțeles prea bine. Cert este că el se folosea de aparatul foto pentru a lupta împotriva unor „forțe necunoscute”.

Când făcu o pauză, am profitat să mă scuz că mă doare capul și, lăsându-l în fața blocului, m-am strecurat pe ușa farmaciei.

— L-ați cunoscut pe „Caliban”? mă întrebă farmacistul de cum am intrat.

Dacă fotograful era un fel de sălbăticiune bipedă,

farmacistul era un personaj distins, cu un cap ca o efigie.

— Da, am răspuns. Dar nu prea am înțeles cu ce se ocupă.

— Fotografiază „duhuri”, spuse el, și făcu un gest grăitor cu degetul la tâmplă. Eu mă numesc Dragulescu. Bine ați venit la noi!

Mi-a luat ceva timp să mă acomodez cu noua mea existență. Când ești tânăr, suporti destul de greu ritmul lent al vieții de provincie. Arderile interne sunt violente, iar organismul cere din această cauză efort, agitație, zgomot. Cum școala nu mă solicita suficient, băteam dealurile și munții din împrejurimi ori ascultam muzică atât de tare, încât îmi țiuiau urechile câte o jumătate de zi după aceea.

Într-o noapte ascultam *Carmina Burana*, când am remarcat în pădurea de pe dealul din față niște mici fulgere. Clipeau ici și colo printre copaci. Descărcările au continuat cu intermitențe până spre dimineață. După-amiază, după ce mi-am terminat orele, m-am dus până acolo, dar nu am găsit, firește, nimic.

Într-o bună zi, cu totul pe neașteptate, m-am îndrăgostit de fata farmacistului. În alte condiții aș fi evitat probabil acest lucru, căci domnul Dragulescu era un părinte posesiv și avea alte planuri pentru fiica sa. Când te afli însă la capătul lumii și suferi de singurătate, nu te gândești la astfel de detalii. Smaranda era fragilă și de o paloare nefirească, dar trăsăturile feței erau perfecte și moștenise distincția tatălui. Farmacistul ar fi fost profund nemulțumit dacă ar fi știut de legătura noastră, căci abia terminase liceul și se mai afla acasă doar pentru că avusese neșansa să cadă la facultate. Iubirea noastră s-a consumat din această cauză aproape exclusiv în regim nocturn. Lucrurile erau de altfel ușurate de faptul că doamna Dragulescu nu putea fi dezlipită

de ecranul televizorului, iar domnul Dragulescu își făcuse de la o vreme obiceiul să meargă seară de seară în laboratorul farmaciei. Lucra acolo până la două-trei dimineața la niște preparate despre care nimeni nu știa nimic. Smaranda se furișa atunci afară din casă și ne plimbam ținându-ne de mână, visători și, firește, foarte îndrăgostiți, de-a lungul râului. Uneori rămâneam pur și simplu în chioșcul din fundul grădinii părintești.

Seară de seară, mă furișam înapoi spre casă pe un drum ocolit, pentru a nu da nas în nas cu ipoteticul meu socru. Când intram în casă, simțeam mirosurile bizare care se strecurau de-a lungul țevilor din baie tocmai de la parterul blocului. Apartamentul meu era, se pare, singurul neizolat pentru a evita această problemă. Un astfel de regim de viață ar fi dat gata pe oricine, dar, cu o afecțiune a ochilor care mă obligă să port ochelari de soare chiar și pe vreme noroasă, eu sunt o ființă nocturnă.

Odată, întâlnindu-mă cu fotograficul, i-am relatat despre fulgerele din pădure, nu pentru că m-ar fi interesat părerea lui, ci mai mult ca să îi urmăresc reacțiile. Acesta mă privi lung, după care gura i se deschise într-un surâs care îmi dădu fiori.

— Era blițul meu.

Fără să mă întrebe dacă nu am altceva mai bun de făcut, mă înșfăcă de braț și mă târî în atelierul său. Atârinate la uscat, se aflau mai multe fotografii. Îmi arătă două dintre ele. Erau, recunosc, impresionante, dar puteau reprezenta orice: ceață, fum de țigară, umbre.

— Vedeți des așa ceva? nu m-am putut eu abține.

— Văd tot felul de lucruri, îmi răspunse el cu același rânjat de rău augur. Chiar și fete tinere și foarte palide curtate de domni întunecați.

M-am uitat furios la el, dar în clipa următoare aprinse o lampă foarte puternică. Mi-am dus fulgerător mâna la ochi. Nu mi-am recăpătat vederea decât după vreo jumătate de oră.

— Întotdeauna ai reacționat așa la lumină? l-am auzit întrebând.

Inevitabilul nu avea cum să nu se producă. Într-o noapte, dând colțul casei Smarandei, am nimerit în brațele domnului Dragulescu. Și am putut vedea în privirea lui tot mai încruntată că începe să înțeleagă ce se petrecea.

În noaptea aceea, mirosul de substanțe chimice a devenit aproape insuportabil. Este posibil ca farmacistul să fi revenit în laborator spre dimineață căci, în loc să se împrăstie, izul acela înțepător a persistat dens în ciuda ferestrelor deschise. A doua zi spre prânz, alarmat că nu am apărut la școală, directorul a trimis un muncitor care a spart ușa. M-au dus cu salvarea la spitalul din Bistrița, unde am stat internat două luni. În ciuda analizelor repetate, le-a fost imposibil să descopere cu ce mă intoxicasem.

Lovitura aveam să o primesc însă la întoarcere. Ceva se schimbase parcă în aerul așezării și nu mi-a luat mult timp să aflu că întreaga localitate era în doliu. Știrea mi-a dat-o chiar directorul meu, care părea să știe mai mult decât spunea. Atinsă de o formă rară de leucemie, Smaranda se stinsese de doar câteva zile. Ca o amară ironie, substanțele la care lucra de ani de zile farmacistul și care aproape mă omorâseră pe mine nu reușiseră să o salveze nici pe ea.

Natură moartă cu chitară

Am traversat holul hotelului. De la locul său, barmanul mă urmări cu o privire rugătoare. I-am cerut un coniac pe care mi-l turnă cu o grabă ce era să-l coste vreo câteva pahare sparte. De mai bine de trei săptămâni, îmi mărturisii el, nu servise decât ceaiuri. Era ajunul Anului Nou și niciun client nu dădea vreun semn că ar avea de gând să-și stimuleze pofta de viață cu un pahar de bere măcar. Bătrânii dormitau în fotolii, meditănd probabil la efectele tratamentului geriatric.

Am ieșit afară. Soarele era orbitor, dar frigul tăia până la os. Am trecut prin bazarul pustiu. Obloanele erau trase și nu zăreai țiipenie de om pe aleile desenate cu precizie geometrică. Rigoarea aceasta făcea ca micul bazar să fie neconvingător chiar și când era plin de lume. Am mers mai departe, trecând printre vilele pustii, spre Olimp. Am străbătut Amfiteatrul, apoi, luând-o pe aleile întortocheate, m-am apropiat de terenul de mini-golf: o reluare parcă la scară redusă a planului stațiunii, poate la rândul ei o reluare a unui plan mai amplu.

Dincolo de teren, hotelul: înalt, urât, cu tencuiala scorjită. Părea o cochilie părăsită. Numele său, de altfel, era Scoica.

Într-o clădire de douăsprezece etaje era normal ca petrecerile noastre să se țină la al treisprezecelea. Dacă barul de pe acoperișul Scoicii era deschis în fiecare seară tuturor clienților hotelului, o dată la două-trei săptămâni pe clanța ușii sale apărea inscripția „Rezervat”. Pentru o noapte, acesta devenea locul de eliberare a energiilor negative acumulate între timp. Căci un regim prelungit de zâmbete fericite și politețuri grețose te poate aduce în pragul

nebuniei. Or, noi, cei vreo șase români și trei englezi care trăgeam la galeria agenției britanice de turism Voyager, exact asta aveam ca sarcină de serviciu.

Msi întâi trebuie spus că Voyager nu era tocmai o firmă pentru bogătași. Clientul de bază era, de fapt, sindicatul metalurgiștilor din Sheffield. În consecință, cursele charter care îi aduceau pe aceștia pe coastele de vis ale României comuniste circulau, din cauza tarifelor reduse, la ore când până și păsările de noapte se gândeau să meargă la culcare. Ne petreceam deci nopțile la aeroportul Kogălniceanu, dormitând zgribuliți în așteptarea turiștilor prin autocarele deșelate, iar zilele, încercând să răspundem (cu zâmbetul pe buze, firește) de ce berea e caldă, iar ceaiul rece și de ce apa de la W.C. curge non-stop, iar cea caldă doar când e toată lumea la plajă. Și dacă excesul de șampanie ieftină doboră vreun turist suferind de inimă, îl urcam pe jumătate mort în primul avion, pentru a evita coșmarul formalităților de repatriere a trupului neînsuflețit. Când lucrurile deveneau de nesuportat, se transmitea din om în om chemarea și, pentru o noapte, lăsam să izbucnească toate frustrările noastre în spațiul privilegiat al barului de la etajul al treisprezecelea, acolo unde nici liftul nu ajungea.

Picătura care umpluse paharul de data aceasta fusese un cuplu de tineri care venise cu un copil de șapte luni. După întâia porție de lapte praf din stocurile restaurantului hotelului, a trebui să chemăm salvarea, apoi să batem tot litoralul cu două mașini pentru a găsi medicamente. Am mituit, am făcut promisiuni, ne-am oferit trupurile. După două zile, am urcat tânăra familie în avion și am trimis-o acasă. În seara următoare, de clanța barului atârna inscripția „Rezervat”.

Petrică, barmanul, cel care prezida aceste orgii

terapeutice, încerca să-l dea jos de pe o masă pe Johnny, care tocmai se descheia la pantaloni și ne anunța într-o engleză stâlcită că avea să ne arate ceva colosal.

— Dacă te referi la ceea ce cred eu, zise Livia, atunci mai bine abține-te.

Pe Livia, cu păr nisipiu și ochi albaștri, somnoroși, o cunoșteam din liceu. Încă de atunci înțelesesem că era intangibilă. Prea frumoasă și întotdeauna asaltată de tipi mai bine făcuți, mai agresivi ori pur și simplu mai norocoși. Am rămas amici: nici prea apropiați, nici complet străini.

În colțul îndepărtat, Marin dansa lasciv cu o englezoaică. Acesta era un amoretz cu simbrerie. Serviciile sale păreau să fie apreciate de insulare, care scotoceau în poșetă și după ultimele lire sterline. Marin era în felul lui un haiduc, căci, la urmă, după ce își făcea dușul, mătura dintr-o singură mișcare de mână cosmeticele de pe etajera din baie în sacul său de marinar.

— Ce faci, ai adormit în fundul paharului?

Cel care mă interpelă astfel era Popescu, directorul hotelului. Ținea de după umeri o blondă și o roșcată, dansatoare de bar, pe nume Roxy și Nelly. Popescu tocmai făcuse un schimb: una soție cicălitoare contra una pereche de vrăbiuțe cu gheare roz.

— Ce-i, ți-a pierit pofta de viață? continuă el. Petrică! Dă-i lu' ăsta ceva de trezeală!

Lui Popescu îi plăcea să se joace de-a Mecena. Căci, am uitat să vă spun, eu eram „Chitaristul”. Sunt genul de om care nu rostește mai mult de zece propoziții pe zi. Cinci dintre ele sunt pe muzică.

Așa cum se întâmpla de obicei, am fost somat să cânt. Am luat chitara și, în ciuda atmosferei englezești sau poate tocmai datorită ei, am început o piesă de Georges Moustaki:

Mă solitude. Nu știu să mă fi ascultat cineva, dar nu mi se întâmpla pentru prima oară să cânt doar pentru mine.

Stăteam singur pe terasă, vreo jumătate de oră mai târziu, când am auzit pași în spatele meu.

— Ce înseamnă aia: „Eu nu sunt niciodată singur cu singurătatea mea”?

— Nimic. Ce vrei să-nsemne? E un cântec și atâta tot.

Livia se uită lung la mine. M-am sprijinit din nou pe balustradă, privind în jos la terenul de mini-golf, încercând să găsesc un sens desenului complicat al acestuia.

— Știi, eu nu te-am înțeles niciodată, îmi spuse. Întotdeauna parcă ai căutat singurătatea cu lumânarea. Și îți mai și place!

— Tu ai fost întotdeauna mai selectivă cu plăcerile!

— Ce vrei să spui?

Am evitat să răspund și am continuat:

— Cum de ai devenit dintr-odată atât de receptivă la nevoile altora?

— Dar de când ai început să ai și alte nevoi decât aceea de a te autocompătimi?... Ești un prost.

Nu i-am răspuns. Când, după o vreme, m-am întors din nou spre ea, am descoperit că eram iarăși singur.

Nu aveam de unde să știu atunci, dar aceea a fost ultima vară când am mai lucrat pe litoral. M-am întâlnit peste câțiva ani cu Marin. Îmbătrânise și începuse să facă chelie. Îmi spunea că încă frânge inimi, dar după cât de mult vorbea despre asta, prin comparație cu mușenia sa nepăsătoare de altă dată, mă îndoiam că lucrurile stăteau la fel. Tot el mi-a spus că Popescu murise într-un accident. Mercedesul său se făcuse zob de un parapet de pod. Vrăbiuțele, aflate și ele în mașină, s-au ales cu picioarele lor de doi metri surcele. Până și despre Johnny am aflat că încă

mai amenința cu expuneri colosale undeva prin Canare. Numai Livia parcă a intrat în pământ.

Am lăsat în urmă Scoica. Frigul devenise pătrunzător, iar marea, de un verde sticlos, lovea cu furie digurile goale. Există o vârstă când poți fi fericit fără un motiv anume, iar singurătatea este aproape plăcută. Tot așa cum vine o vreme când chitara nu mai este de ajuns pentru a-ți ține companie.

O instalație tandră

Doamna Mardare era furioasă:

— I-am spus de atâtea ori: de ce nu poți să pictezi și tu niște flori ca Georgescu? Știți cât câștigă Georgescu pe tablourile lui? O avere! Toți mocofanii ăștia ridicați acum cumpără de la el. Și-au tapetat vilele cu pânzele lui! Iar el nu mai prididește cu pictatul. Am auzit că a-nceput să lucreze cu „negri”. Cu studenții de la Academie. ăștia stau aliniați fiecare la șevaletul lui, iar Georgescu se plimbă în spatele lor și – fleoșc! – mai trage și el din când în când câte-o pensulă. O avere! Și știți ce mi-a răspuns omul ăsta al meu?... „Eu sunt sculptor, dragă, nu pictor”. Auziți! Sculptor! „Păi, bine, măi omule, i-am zis eu, dar, înainte de-a sculpta, tu nu faci schițe?” „Ba fac”. „Și deci nu știi și tu să desenezi?” „Ba știu. Să *pictez* nu știu”. Auziți! Dooaaamne! Și parcă de sculptat credeți că sculptează? Veniți să vă arăt. Poftim! Astea le puteți numi sculpturi? I-am zis: „Măi, omule, uite, au început primarii ăștia să umple orașele cu statui. Ba un Mihai Viteazul călare, ba un Antonescu, mai moare un politician și-i ridică partidul bust. Ba aud că unul vrea să ridice Columna

lui Traian în mărime naturală, dacă nu mai mare. Și tu ce faci? Sudezi ciurucuri!”. Arată curtea noastră ca un depozit de fier vechi. Vă rog să mă credeți: au venit țiganii să ne întrebe dacă nu le dăm. Ba, ce credeți că a mai făcut? De curând i-a murit un frate de la țară care i-a lăsat ceva pământ. Nu vă spun că i-a dat toată tarlăua pe nimic unui văr de-al lui și și-a păstrat doar o palmă de loc undeva pe o ridicătură. Și s-a apucat să construiască acolo o... de-asta, cum îi spune el, o „instalație”. A-nnebunit la bătrânețe, vă spun eu!... Păi, de unde să știu eu unde-ar putea fi? Că, dacă știam, nu vă chemam... S-o fi dus, arză-l-ar focul, la fufa aia care le pozează la atelier sau l-o fi lovit, Doamne-fereste, vreo mașină. Atâta doar, să mi-l găsiți... Om bătrân și fără minte. Ptiu!

„Fufa” mi-a întredeschis ușa îmbrăcată doar într-un halat de baie.

— Domnul Mardare este cumva la dumneavoastră?

— Maestrul Mardare?

— Da.

Nu. Nu era. Era în schimb maestrul Georgescu. Gol. Acesta își pusese pudic în față o pălărie cu boruri largi. Un clop ar fi fost mai mult decât suficient.

— Știți cumva unde este?

— Maestrul Mardare?

— Da.

Nu. Nu știa.

— Sau poate mi-ați putea sugera unde să-l caut?

— Pe maestrul Mardare?

— Da.

Nu. Nu știa nici asta.

Știa în schimb maestrul Georgescu.

— Întrebați de el la Trei Măslina.

— Poftim?!

— E o crâșmă. Întrebați acolo de el.

Am privit în jurul meu. În încăpere nu erau niciun fel de flori. „Negrii” lucrau probabil în altă parte.

— Vă mulțumesc. O să mă interesez acolo... Domnișoară, vă mai amintiți cum era îmbrăcat ultima oară când l-ați văzut?

— Maestrul Mardare?

Nu, maestrul Georgescu. Dumnezeule!

La Trei Măslina era agitație. Se împărțeau „parcele”. Localul este frecventat mai ales de scriitorime, iar proprietarului îi venise ideea să pavoazeze pereții cu figurile candidaților la nemurire. Un pictor oarecare acoperise deja cu portrete mai bine de jumătate din suprafața albă și, speriați dintr-odată că spațiul se împutină, condeierii se repeziseră ca niște vulturi să-și revendice în avans cei câțiva centimetri pătrați de glorie ce li se cuveneau. Căci, dacă pereții erau gratis, mano-pera se plătea. În bere. Or, maestrul nu putea lucra zilnic decât preț de șapte-opt, cel mult zece beri. Astfel că suprafața încă virgină fusese împărțită în mici „parcele” pe care proprietarii își scriau numele. Unii dintre ei, mai ambițioși, ocupaseră câte două. Alții rezervaseră spații și pentru prieteni. Mai puțini, e adevărat.

Printre atâția scriitori, m-am adresat celui din aceeași bransă cu omul nostru. Adică pictorului.

— „Maestrul” Mardare? Băiete, se vede că nu prea ești acasă în domeniul ăsta. Hai să-ți explic eu cum stau lucrurile... Altă dată? Mă rog, cum dorești... Atunci, poate vrei și mata un portret. Hai că mai e un loc lângă fereastră, să

nu te decoloreze soarele. Cinci beri și s-a făcut, că nu mai pot. Am desenat azi de era cât pe-aci să-mi plesnească bășica. Ce importanță are că nu ai scris niciun rând, o să scrii... Slăbește-mă, dom'le, odată cu „maestrul” Mardare! Care maestru? Dacă nu te pricepi, taci din gură... Și ce dacă a crăpat? Să-i fie de bine!... Nu știu, dom'le, o fi la moșia aia a lui. Am auzit că și-a construit acolo un fel de sondă cu care crede că revoluționează artele plastice. Un dobitoc!... Hai, gata, altul la rând că mi s-a făcut sete! Nu mă mai pisa, dom'le, la cap! Parc-ai fi de la poliție!... A? Mă scuzați.

„Sonda” se afla cocoțată în vârful unei coline. De jos se vedea doar parțial. Cei câțiva stâlpi metalici arătau ca niște țepi de porc spinos. O scară destul de aproximativă din piatră cioplită grosolan urca până în vârf. La baza ei, o placă din bronz montată pe un suport de granit avea scris: „TANDREȚE. Instalație de Cristian Mardare”.

Vârful colinei fusese excavat pentru a crea un mic crater artificial. Suprafața acestuia fusese pardosită cu bucăți de tablă de la frigidere și mașini de spălat vechi. Între ele se aflau intercalate și câteva aripi de Dacie. Mozaicul acesta forma un fel de oglindă parabolică din care rugina începuse deja să mănânce. Deasupra ei era suspendată o structură complicată din obiecte sudate laolaltă: bucăți de biciclete, ligheane, scaune de fier forjat, scule, fragmente de mașinării. Într-o parte, adunătura aceasta de fiare o pornea în sus, spre cer. În vârful ei, înfipt într-o furcă, atârna maestrul Mardare. Acesta se dezechilibrase probabil în timp ce o monta și căzuse în dinții ei ascuțiți ca într-o furculiță ceva mai mare. Cine știe de cât timp stătea atârnat acolo, deasupra craterului. Între timp, oglinda de dedesubt concentrase razele soarelui și îl rumenise bine.

— Doamne! Parcă-i un cârnat! strigă doamna Mardare

și leșină.

Cerul și Pământul păreau să își dispute cu forțe egale îmbucătura aceea.

Nodul

Tot așa cum în romanele științifico-fantastice, se ajunge într-o realitate paralelă sau într-o altă dimensiune printr-un anumit punct – un coș de vulcan, o breșă în realitatea imediată –, în localitatea X nu se poate ajunge decât cu trenul. Gara orașelului este un fel de poartă de intrare într-un loc de altfel inexistent, căci X nu reprezintă altceva decât un nod de cale ferată.

Știu asta din experiență proprie. Prima oară am mers la X cu mașina și, până să-mi dau seama că am intrat în localitatea cu pricina, până să încetinesc și să opresc, străbătusem strada principală străjuită de case înecate în verdeață, trecusem vijelios pe lângă cele câteva magazine din ceea ce, abuziv, s-ar fi putut numi „centru” și ieșisem deja pe partea cealaltă, trecând prin micul oraș ca printr-un nor.

De altfel, inconsistența localității X devine tot mai evidentă dacă petreci un timp oarecare acolo. Cum întreaga ei existență se concentrează în jurul nodului de cale ferată, orice altă activitate pare nesemnificativă prin comparație și, în ultimă instanță, inutilă. De unde și aerul obosit și deznădăjduit carea dă peste oraș, ținându-l totuși într-o amorțire nefirească. Iar dacă gara este locul prin care se pătrunde în această localitate bizară, Strada Gării este culoarul care te aduce din contemporaneitate într-un tărâm

profund atemporal.

Până și întâmplările orașului sunt legate într-un fel sau altul (nu întotdeauna direct sau vizibil) de gară. Profesor fiind la singura școală din urbe (amorțeala generală se traducea, se pare, și printr-un apetit sexual scăzut al locuitorilor), am avut într-o zi lipsa de inspirație să mă răstesc la apaticii mei de elevi, spunându-le să pună mâna și să scrie ce le dictez. Fata șefului de gară mă întrebă atunci cu o voce suavă:

— Pe ce să punem mâna?

Pe macaz, firește.

Câțiva ani mai târziu aveam să mă întâlnesc totuși cu mâna ei în timpul unei plimbări – unde altundeva? – de-a lungul șinelor de cale ferată, întâlnire care nu a rămas fără urmări, călătorii trenului de seară putând vedea pe pajiștea de lângă terasament o scenă care stârni fluierături admirative.

În consecință, peste câteva zile m-am trezit inconștient tot pe marginea terasamentului, în alt loc, firește, și nu după o partidă de amor, ci după o bătaie soră cu moartea primită de la niște frânari trimiși de șeful gării cu indicații clare să mă ologească.

Un terasament de cale ferată sau coasta unui vulcan? Ce mai contează? În final am fost expulzat din acea lume uitată de timp, din acel paradox temporal sau poate spațial. Și, tot ca în romanele științifico-fantastice, de atunci nu am mai putut găsi breșa, culoarul prin care să pătrund din nou. Nu am rămas decât cu niște amintiri foarte vagi, de genul celor invocate de cei care pretind că au fost răpiți de extraterestri.

Ceasornicăria Helman

— Sunt evreu.

Îl cunoșteam pe Cristi mai bine decât îmi cunoșteam propriile buzunare, așa că după atâția ani nimic nu mă mai putea surprinde.

— Nu, Cristi. Nu ești evreu. Vinde-i altcuiva gogoșa asta, nu mie.

— Îți spun că-s evreu.

— Dacă-mi amintesc bine, acum vreo zece ani mi-ai zis că suferi de cancer la colon.

— Sufeream.

— Erai constipat.

— Dar sufeream de parcă aș fi avut cancer la colon.

— Dar nu aveai.

— Nu sunt medic să știu. Eu ți-am spus cum sufeream.

Acesta e Cristi. După atâta vreme, nimic din ceea ce face sau spune nu mă mai poate surprinde. Nu că n-ar fi plin de resurse.

— Și, de altfel, uiți că la pubertate ți-am văzut belengherul. Făceam comparații care e mai dotat. Șase centimetri. Șapte. M-ai luat la un fir de păr. Pe vremea aceea nu păreai evreu.

— Dacă nu ești circumcis nu-nseamnă neapărat că nu ești evreu.

— În plus, ăți cunosc în amănunt arborele genealogic. În adolescență, când te apucase mania genealogiilor, m-ai plictisit luni în șir povestindu-mi despre strămoșii tăi răzeși.

— Nu scrie nicăieri că răzeșii nu puteau fi urmașii triburilor semite.

După cum spuneam, e plin de resurse.

— Cristi, faptul că nu scrie nu-nseamnă automat că opusu-i adevărat.

— Oricum, eu n-am zis că sunt evreu prin naștere.

— Dar cum? Prin liber arbitru? Nu-mi spune că ai trecut la iudaism și eu n-am aflat?

— Încep să cred că ești antisemit.

— Iar eu încep să cred că te-ai scrântit.

Își ridică spre mine ochii triști.

— De data asta nu glumesc.

— ...

— Vorbesc serios.

— Te ascult.

Cristi începu să se joace absent cu stiloul meu.

— Lasă-mi stiloul în pace.

— Scuză-mă.

Îl puse docil pe birou, dar degetele continuau să se frământa.

— Am o fată, spuse după un moment de ezitare.

— Tu... o fată...

— Da, o fată.

— Cristi, mai întâi, tu nu ai o soție. Nici măcar o prietenă.

— La ce mi-ar trebui?

— Pentru că-mi vine greu să cred c-ai făcut fata cu Sfântul Duh.

— Îți spun că am o fată. O cheamă Sara și are șapte ani. Și există și o mamă, dacă te cramponezi atâta la amănunte. Firește, nu-mi este soție. Scuză-mă dacă te scandalizez.

Era evident că trebuia să-mi reconsider părerea despre prietenul meu. Ca și despre propriile buzunare, de altfel. Și unul, și celelalte păreau să aibă cotloane pe care nu le sondasem.

— Și nu mă mai privi cu mutra asta tâmpă.

— Iartă-mă, alta n-am.

Am continuat să mă uit o vreme la el.

— Te ascult.

— Mă bucur. Era și timpul.

Dar nu mai spuse nimic. Rămase cu privirile pironite în podea.

— Pe mamă... cum o cheamă?

— Carmen.

— Carmen.

— Da, Carmen. Ai vreo problemă?

— Nu, eu n-am nicio problemă. Tu pari să ai.

Cristi rămase pe gânduri.

— Și eu cum de nu știu nimic?

— Dar de ce-ar trebui să știi?

— Nu face pe prostul, Cristi! Suntem prieteni de-o viață. Și pe frate-meu l-am mințit pentru tine. Și probabil că l-aș minți. Nu fi împruțit. Auzi? Nu face pe împruțitul cu mine!

— Hai-hai, nu te enerva. Maaamăă, dar ești mai rău ca o nevastă.

Nu era însă nici urmă de amuzament în vocea lui. Lăasă din nou capul în jos, de parcă nu aș fi fost acolo.

— Nu știi pentru că nici eu n-am știut.

— Te ascult.

— Te repeți.

— Acum chiar te ascult.

Tuși scurt, apoi zise:

— Ții minte când am lucrat la restaurarea bisericii ăleia? Nu prea ne mai vedeam noi pe-atunci. Tu erai foarte familist, iar eu, mai mult pe drumuri. Oricum, n-aveam ce să-ți spun pentru că nu use întâmplase nimic deosebit.

— Te referi la biserica aia despre care mi-ai povestit la

un moment dat că ar fi încăput tot satul în ea?

— Toată comuna. Da. Era uriașă. Se vede de foarte departe. E impunătoare. Iar de aproape, de-a dreptul înfricoșătoare... Așa trebuie să fi fost cândva și credința.

— Mă rog, asta tu trebuie să știi mai bine.

— De ce aș ști? Eu sunt pictor restaurator.

— Păi, ai pictat biserici, poate ai acces la o arhitectură de alt ordin, am zis eu ridicând privirea spre ceruri.

Cristi mă ignoră.

— Este o biserică într-adevăr copleșitoare. Merită s-o vezi. Deși aproape că nu mai intră nimeni în ea. A fost restaurată ca să nu se distrugă complet. Acum mai poate rezista câteva sute de ani.

— Și noi la fel.

— Și noi la fel. Prin copiii noștri.

— Știi ceva? Cred că te plăceam mai mult când erai complet idiot. Măcar știam la ce să mă aștept. Acum, dacă devii patetic, începi să mă plictisești. Și, mă rog, care copii? Ah, pardon, Sara parcă ziceai. Spune, dom'le, ce-i cu Carmen aia? Apropo, Carmen nu prea îmi sună a nume semit. Sau am înțeles greșit? Ea e din altă poveste?

— Nu, e din aceeași poveste.

— Te ascult.

— Hai sictir.

Cristi îți făcu acum de lucru cu părul de pe frunte. Îl aduna într-un cârlionț, apoi îl desfăcea la loc. În clipa următoare îl aduna din nou.

— Când am lucrat la biserică am locuit în comună. Era un loc al naibii de ciudat. Cândva a fost un târg destul de înstărit, cu meșteșugari, comercianți de grâne și judecătorie. Iar casele, deși prăpădite rău acum, încă lasă să se vadă asta. Chiar în centru, unde se întâlnesc în unghi ascuțit cele două

străzi principale, este o clădire cu un etaj. Frumoasă, încă solidă. Pe frontispiciu transpare și acum de sub straturile succesive de var veche firmă: „Ceasornicăria Helman”. Acolo am locuit cât timp am lucrat la biserică. Aveam o cameră la etaj.

În punctul acesta se opri.

— Asta-i tot?

Îți ridică fața spre mine râzând.

— N-o să-ți vină să crezi ce-am găsit în cameră. E uluitor cum pot supraviețui unele lucruri. Imaginează-ți că localitatea a avut înainte de război o comunitate mare de evrei. Apoi, știi: deportările, rușii, socialismul victorios, mă rog, coșmar după coșmar. Cert e că din vechiul târgușor n-a mai rămas nimic. Decât scheletul lui de piatră: casele. Măcar atâta lucru au apucat să facă: să construiască trainic. Deci, după jumătate de secol de năvăliri barbare, casa asta nu mai avea nicio așchie de mobilă. Nimic. În ultimii zece ani nici nu mai fusese descuiată. Ei bine, în casa asta absolut pustie, în camera cea mai luminoasă de la etaj, unde m-am instalat eu, am găsit pe jos într-un colț o limbă minusculă de ceas.

— Păi și ce-i așa extraordinar? Bănuiesc că acolo locuise Helman ăla, nu? Cu ceasornicăria.

— Cum de nu m-am gândit? zise Cristi plesnindu-se peste frunte. Băăă! strigă la mine. Sigur că fusese a lui Helman. Nu asta-i problema. Dar gândește-te ce jafuri și nenorociri au fost de-acolo, de n-au mai rămas decât pietrele...

Cristi redeveni liric:

— ... și o limbă mică de aur, ca o elitră de găză. Îți dai seama? N-au reușit să șteargă tot.

Prietenul meu avea darul pauzelor. Se adâncise din nou în gânduri și nu dădea semne că avea să iasă curând de

acolo.

— Bun. Până acum mi-ai povestit despre arhitectura comunei și despre o limbă de ceas. Dacă ar fi fost vorba de limba lui Helman, ți-aș mai fi înțeles entuziasmul. Dar așa? Mă rog. Tot nu mi-ai spus însă cum ai devenit tu evreu. Pentru că ai locuit în casa lui Helman și ai dat peste o piesă de ceas? Să-ți spun sincer, ai fost mai convingător în episodul cu cancerul la colon.

— Păi, e simplu. Proprietăreasa era Carmen.

— ...

— Iar Carmen e mama Sarei.

— OK, deci i-ai făcut proprietăresei un copil. Sper că nu era văduva lui Helman.

Cristi făcu o mutră bleagă.

— E nepoata lui.

— Nepoata? Bravo, așa da.

— Ea locuia într-o altă casă a familiei de unde mi-a și adus niște mobilă. Camera, îți spun, era superbă: ferestre pe trei laturi, iar cea din mijloc dădea chiar spre axa drumului format din unirea celorlalte două. Iar la capătul lui, la mai bine de un kilometru, biserica.

— Nu sinagoga?

— Nu. Biserica.

— Interesantă priveliște când te cheamă Helman.

Cristi lăsă încet capul în jos.

— Știu că sună ca dracu', dar n-am fost nicăieri mai fericit ca acolo.

— Și atunci de ce n-ai rămas?

— Am crezut c-o să rămân.

— Păi?

— La un moment dat, fără explicație, Carmen mi-a spus că se întoarce în Israel. Știi, ea se născuse în comună,

dar emigrase cu părinții când era foarte mică. Revenise să-și revendice proprietățile și se stabilise de-a binelea. Cel puțin așa am crezut. Apoi, brusc, mi-a spus să plec și și-a luat înapoi mobila. Biserica o terminasem de mai mult timp, dar rămăsesem...

M-am uitat lung la el.

— Nu ți-a spus că-i însărcinată...

— Ei, aș. Mi-a spus... I-a luat ceva timp!

— M-a sunat din Tel Aviv și mi-a spus că am o fetiță frumoasă de șapte ani. Mi-a și dat-o la telefon. Vorbește bine românește, chiar dacă are un ușor accent.

În punctul acesta al istoriei, am început să mă joc cu stiloul.

— Lasă dracului stiloul ăla că mă amețești.

— Scuză-mă.

— Și mai termină odată cu scuzele astea!

Am tăcut amândoi o vreme.

— Sunt evreu.

— Nu, Cristi. Nu ești evreu.

— Îți spun că sunt evreu... Știi că eu nu suport durerea.

— Știu. În copilărie urlai numai când îți arătam pumnul, nici nu trebuia să te mai pocnesc.

— Ei bine, când mă gândesc că i s-ar putea întâmpla ceva gâzei ăleia din Tel Aviv cu accentul ei caracghios, simt că începe să mi se strângă stomacul. E ca și cum ai arunca o piatră în râu: undele se propagă și în amonte.

L-am privit nedumerit.

— Dacă o piatră tulbură sângele ei, tulbură printr-un ciudat sistem de vase comunicante și sângele meu. Când aud la radio despre atentate cu bombe, simt o durere în coșul pieptului. Când aud vreun troglodit vorbind despre jidani, știu că vorbește și despre fiica mea. Or, dacă sângele circulă

așa de liber de la mine spre ea și de la ea spre mine, atunci înseamnă că practic suntem una. Deci sunt evreu.

Prietenul meu fixa cu privirea un punct care mie îmi scăpa. Vreo găză cu elitre aurii.

— Cristi!... Șalom!

— Șalom!

Un concert de neuitat

Cum numărul amenințărilor cu moartea la adresa lui crescuse îngrijorător în ultima vreme, își trimise dublu-ra. Nu avea să se observe: sosia îi semăna perfect, iar concertul oricum nu era live, căci de când devenise un cântăreț de mare succes nu-și mai putea permite să greșească pe scenă. Desigur, odată cu gloria începură să curgă și amenințările. Dincolo de invidie era faptul că textele pieselor sale atacau violent o serie de tabuuri, ceea ce iritase pe foarte mulți. Nici chiar prezența anunțată la concert a președintelui țării nu-l putu face să se răzgândească, așa că își trimise sosia.

Președintele nu veni nici el în persoană. La concertele acelui cântăreț era periculos să mergi ca simplu cetățean, prea se lăsa întotdeauna cu violențe. În plus, nu-i suporta răgetele și nici textele: niște însăilări de înjurături fără perdea și alte porcării inimaginabile. Dar spectacolele sale adunau mii de tineri, dintre care unii aveau deja drept de vot, iar alții urmau să-l primească în curând. Așa că își trimise în tribuna oficială o dublură. Una dintre ele. Cealaltă participa la o întâlnire nu mai puțin periculoasă cu alegătorii. Aceasta fusese programată la aceeași oră cu concertul, iar președintele nu putuse rezista tentației.

Sondajele arătau că popularitatea îi era într-o continuă scădere. Neglijentă sau coruptă, presa nu sesiză prezența președintelui în două locuri deodată. Relată deci obiectiv cele două evenimente în două pagini diferite: cea politică și cea de divertisment.

Speriat de violențele tot mai mari de la concertele idolului său și de repetatele amenințări cu moartea la adresa acestuia (iar glonțul putea oricând să o ia razna prin mulțime), publicul își trimise și el sosiile. Căci, biletele fiind enorm de scumpe, era clar că mergeau doar cei cu dare de mână, copii de bani gata ai unor părinți care făceau orice ca să-și protejeze odraslele. Așa că stadionul se umplu până la refuz de dubluri ale celor care ar fi trebuit să se afle acolo.

Un ultim amănunt: nici cei doi potențiali asasini – al cântărețului și al președintelui – nu au fost prezenți, trimițându-și la rândul lor niște înlocuitori. Primul, deoarece căzuse la pat cu un guturai, celălalt, pentru că îi murise o mătușă din provincie și trebuise să plece în ultima clipă. Dublurile celor doi și-au jucat însă conștiincios rolurile. Primul a ținut cu un pistol cu dopuri drept în inima cântărețului, dar pocnetul s-a pierdut în ovațiile audietei, iar al doilea a reușit să plaseze o încărcătură de săpun fin de toaletă cu ulei de jojoba și vitamina E chiar sub tribuna oficială.

A fost un concert de neuitat, deși aceasta este desigur o imposibilitate, căci nimeni dintre cei care ar fi trebuit să se afle acolo nu a fost prezent, neavând deci ce uita. Sau neuita.

Raport asupra mănăstirii

În realitate, lucrurile s-au întâmplat în felul următor:

Pentru a-și răscumpăra păcatele, domnitorul s-a hotărât să ctitorească o mănăstire. Remușcările sale nu erau însă atât de mari încât să nu încerce să o ridice cu bani puțini, căci mai avea și alte nevoi. Astfel că și-a trimis oamenii prin țară cu porunci clare să nu se întoarcă până nu găseau ceea ce dorea. Nu după mult timp, unul dintre ei veni cu veste îmbucurătoare că, nu departe, pe malul unui râu, se aflau niște temelii vechi, înnegrite de timp. Domnitorul însuși merse acolo cu alaiul domnesc să le vadă. Și cum zidurile păreau solide, iar locul era frumos, porunci să se construiască mănăstirea.

Când au venit constructorii să înceapă lucrul, s-a vădit însă că pământul era mlăștinos, căci râul se revărsa în fiecare primăvară și inunda terenurile dimprejur. Dar domnitorul o ținea tot pe a lui și trimise după alți meșteri; care îi spuseră același lucru. Se perindară astfel pe acolo toți constructorii vestiți de biserici și îi sfătui la fel: și anume, să ridice mănăstirea pe loc uscat, undeva mai la deal. Domnitorul își făcu din nou socotelile și hotărî că nu avea să dea niciun galben în plus față de cât hotărâse. Drept care chemă la curte și alți constructori: de hanuri, de curți boierești și chiar de simple case. Printre aceștia se afla și un meșter de crame, pe nume Manole.

Adevărul este că pe acesta îl chema de fapt Manea. Numele de Manole i-a fost dat mult mai târziu de un ucenic al lui Ion, care la rândul său îi fusese calfă lui Manea. Băiatul cu pricina, ucenicul, un pui de grec pripășit prin Valahia, nu era foarte îndemânatic la treabă, dar avea darul povestirii. Astfel că Ion îl răbda în echipa sa întrucât oamenii munceau mai cu spor în timp ce el turuia vrute și nevrute. Grecul auzise istoria lui Manea chiar de la stăpânul său, dar o

înfrumuseța de fiecare dată când o spunea calfelor și zidarilor, astfel că în cele din urmă nici nu mai semăna cu povestirea de la început. Și, ca orice zugrav care se respectă, în final își semna lucrarea, dându-i eroului chiar numele său: Manoli.

Manea deci, un meșter nici prea bun, nici prea rău, care construind toată viața crame cam dăduse în patima beției, se legă în fața domnitorului să îi înalțe mănăstirea. Ceea ce se și apucă să facă, nu doar cu zece meșteri cum spune legenda, ci cu atâția câți erau trebuitori pentru o astfel de lucrare. Numai că ceea ce înălțau în timpul anului se năruia primăvara, când se topeau zăpezile și începeau ploile. Domnitorul mai venea din când în când, tuna și fulgera, după care se întorcea în palatul domnesc. Iar Manea își vedea mai departe de treabă ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, golind burduf după burduf de vin, pe care le aducea din sat Ana, tânăra și frumoasa lui soție.

Zidurile se prăbușeau mereu din cauza stihiiilor, dar meșterii le înălțau la loc cu mare grabă. Și o făceau cu și mai mult spor atunci când o vedeau pe Ana venind pe cărare cu burdufurile lui Manea, fiindcă toți o mâncau din ochi.

Unul dintre ei mai ales, Petre, un meșter cu mustățile ca două vrăbii stând cioc în cioc, îi tot dădea târcoale și gurile rele vorbeau că nici ea nu era de piatră. Că Manea știa sau nu ce se întâmplă, nimeni nu poate spune, dar Ion, pe atunci calfă de zidar, vedea totul și presimțea că lucrurile nu se vor sfârși bine. Acesta o iubea la fel ca toți ceilalți, dar, în plus, el copilărise împreună cu Ana și îi era într-un fel ca un frate.

Pripășit pe șantier se mai afla un mut cu mițile rătăcite, pe care Manea îl ținea din milă, dar și pentru că făcea multe dintre muncile grele. Milu era blând și nu ar fi făcut rău

nimănui, însă cum de la o vreme tot ce înălțau se năruia la cea mai mică urmă de ploaie, îl prinseră în mai multe rânduri în timp ce zidea șobolani în pereți. Într-adevăr, umbla o vorbă prin popor cum că nu se poate construi nimic fără jertfă, dar bietul nebun atâta înțelegea și, când ceilalți nu îl vedeau, mai îndesa câte un șobolan însângerat printre pietre și mortar. Petre, care striga în gura mare că Milu le spurcă mănăstirea, îl smintea în bătaie de fiecare dată și doar Ion îl oprise în mai multe rânduri să nu îl omoare. După aceste bătăi, Milu fugea în pădurea din apropiere, de unde nu revenea decât după câteva zile, mânat de foame. Apoi se pripășea din nou pe șantier, de unde nu mai pleca nici noaptea, când toți ceilalți se duceau pe la casele lor.

Anii treceau, iar zidurile mănăstirii când se înălțau, când se năruiau. Vodă tuna și figera, dar Manea își vedea netulburat de treabă, adică de golitul burdufurilor de vin, căci de lucrări se ocupa deja de mult timp Petre. De la o vreme însă, meșterii prinseră de veste că Ana căzuse grea. Se uitau la Manea, buhăit și bătrân, se uitau la Petre, mândru și în putere, și nu ziceau nimic. Doar Ion își simțea carnea încrâncenându-se pe el, căci presimțea nenorocirea ce avea să vină.

Copilul se vedea cu timpul tot mai tare, dar Ana trebuia să aducă în continuare pe la amiază burdufurile lui Manea. Deși femeie voinică, drumul nu i se mai părea însă ușor și Petre a fost auzit nu o dată scăpând printre dinți vorbe de amenințare la adresa lui Manea.

Câteva luni mai târziu, când meșterii veniră dimineața la lucru, auziră niște tânguieli răzbătând dinspre ziduri. Mai întâi nu au înțeles ce poate fi. S-au uitat spre Milu, care se ascundea speriat, rotind niște ochi rătăciți. Apoi l-au văzut pe Manea prăbușit ceva mai încolo, mort de beat. În timp ce

priveau lung la ceea ce mai rămăsese din meșterul de altă dată, tânguitul se auzi din nou, sfâșietor. Venea dinspre un perete proaspăt ridicat.

În clipa următoare, s-au repezit cu toții și au început să-l dărâme cu mâinile goale, cu unghiile. Între pietrele neprinse încă în mortarul moale, au găsit-o pe Ana, mai mult moartă decât vie. Când să o scoată, au observat că era legată de perete. Au trebuit să rupă buricul pentru a o putea lua și așeza pe iarbă, căci, sub strânsoarea pietrelor și a spaimei, Ana slobozise copilul în inima zidului.

Așezați ciorchine în jurul femeii, meșterii nu au băgat de seamă că Petre se desprinsese dintre ei. I-a făcut să se întoarcă urletul lui Milu care se prăbuși la pământ cu capul zdrobit. Acesta mai zvâcni de câteva ori din picioare și muri. Petre rămase alături cu bâta plină de sânge în mână. Atunci, câțiva zidari s-au repezit la el înainte ca acesta să înțeleagă cine fusese adevăratul făptaș. Ceilalți l-au dus pe Manea de acolo spre a-l feri de mânia lui Petre, căci de mânia lui Dumnezeu nu îl putea feri nimeni.

Mănăstirea nu a mai fost terminată. De la o vreme, până și vodă a înțeles că ar fi cheltuit mai mult dacă s-ar fi încăpățânat să construiască pe locul acela mlăștinos. Ea avea să fie totuși înălțată vreo douăzeci de ani mai târziu, undeva mai sus, de către Ion și echipa sa de meșteri îndemnați la muncă de poveștile grecului Manoli.

Acestea au fost faptele. Restul e literatură.

O istorie de familie

Am cunoscut odată pe cineva care susținea că aproape

toate formele de relief mai ciudate ar ascunde construcții megalitice. Dealurile și munții cu un contur prea regulat, chiar și depresiunile cu aspect geometric ar fi, în opinia lui, cetăți străvechi, ziduri inexpugnabile ori amfiteatre acoperite în timp de vegetație. Construite de civilizații atât de vechi, încât nici măcar amintirea lor nu ne-a mai rămas. Trebuie să mărturisesc că teoria lui aproape m-ar fi convins, susținută cum era de fotografii ale unor formațiuni cel puțin curioase răspândite pe tot cuprinsul țării, dacă individul însuși nu ar fi fost un personaj bizar, un exaltat de genul celor care urmăresc o viață întreagă o singură idee și aceea puțin plauzibilă.

În final, scepticismul meu funciar a învins. În fond, dacă ar fi fost să mă iau după el, Dumnezeu ori mama natură ar fi avut prea puțin de-a face cu aspectul formelor de relief, aproape toate fiind făcute de mâna omului. Greu de crezut. Dar, în ciuda bătăliei pierdute, autorul acestei teorii a câștigat – cred – războiul, căci multă vreme nu am mai putut privi un deal fără să mă întreb neliniștit ce ascunde.

Poate că povestea aceasta m-ar fi afectat mai puțin dacă în familia mea nu ar fi circulat o istorie cel puțin la fel de stranie. Se spunea că un stră-străbunic din partea mamei și-ar fi îngropat cândva... casa. Cum alte amănunte nu mai știu să se fi transmis, în afară de faptul că, la scurt timp, acesta ar fi plecat în lume sau, mă rog, ar fi dispărut fără urmă, informația părea de-a dreptul fantezistă și era menționată mai degrabă ca legendă decât ca un fragment de istorie de familie.

A fost nevoie să aflu de la televizor despre țăranul acela care și-a îngropat tractorul ca să nu-i fie confiscat de autoritățile comuniste, pentru a-mi da seama că, în fond, povestea stră-străbunicului meu ar putea avea un sâmbure

de adevăr. În plus, dacă ne gândim că la vremea respectivă (cândva pe la mijlocul secolului al XVIII-lea) casele țărănești erau adesea simple bordeie săpate pe jumătate în pământ, totul devine plauzibil.

Istoria aceasta ocupă însă un loc secundar în folclorul familiei mele prin comparație cu alta, mult mai nevero-similă, ce a eclipsat-o. Se spune că stră-străbunica mea, o femeie orbitor de frumoasă, care a murit la nașterea singurului său copil, ar fi dispărut din mormânt. Existau voci care menționau chiar că aceasta s-ar fi întâmplat a treia zi supă înmormântare, dar nu este greu să depis-tezi aici o contaminare cu substanța Bibliei. Ceea ce mi se pare cu mult mai straniu este că două întâmplări atât de neobișnuite sunt atribuite aceleiași generații, ba mai mult, aceleiași familii, strămoșul care și-a îngropat casa fiind chiar soțul dispărutei. După care cronica familiei nu mai menționează nimic spectaculos vreme de zeci sau sute de ani, cu excepția unei rude născute cu coadă și a unei bunici somnambule. M-am întrebat, firește, dacă cele două evenimente nu au fost legate între ele, întrebare ce a rămas mult timp fără răspuns.

Revenind însă la teoria cunoscutului meu, întâmplarea a făcut ca recent să primesc un fel de confirmare a ei, chiar dacă la o altă scară și cu alte implicații. Nu demult, am moștenit o bucată de pământ undeva în afara unui sat de câmpie. Parcela a făcut inițial parte dintr-o proprietate mai mare aparținând familiei mele. Pământul, atât cât a mai fost restituit, s-a împărțit imediat între puzderia de moștenitori, astfel că moșia de altă dată s-a pulverizat în câteva zile în tot atâtea petice. Cum printre rudele mele se aflau și țărani, eu fiind un citadin irecuperabil, mi-am exprimat disponibilitatea să primesc lotul cel mai nepotrivit pentru agricultură: o fâșie aridă, cu un sol atât de sărat, încât unele

locuri păreau ninse de curând și năpădite în parte de o vegetație rebelă.

Din punctul meu de vedere, asta nu avea nicio importanță; oricum nu mă vedeam prășind porumbul ori păzind bostani. Este adevărat, mai exista un motiv pentru care mă arătasem dispus să primesc această parcelă complet nefolositoare. Într-o margine a sa se afla o movilă înaltă de doi metri și jumătate, de o formă circulară aproape perfectă, acoperită cu niște tufărișuri încâlcite și cu un copac bătrân, noduros, și răsucit în vârf. Nu aveam nicio îndoială că era vorba de un tumul, un mormânt străvechi, cum mai existau vreo câteva în partea aceea de câmpie.

Mai întâi mi-am construit o baracă de scânduri doar atât de mare încât să încapă în ea un pat, o masă și un scaun. Mi-am procurat apoi o lampă cu petrol, o cazma, o lopată și un târnăcop. Chiar pe când verii mei țărani jubilau că eu, orășean înrăit, ce nu puteam dormi noaptea fără zornăitul tramvaielor și behăitul difuzoarelor de pe terasele de cartier, m-am convertit la agricultură, am început săpăturile la mormânt.

Ciudat sentiment să fii proprietarul unui fragment de trecut. Sigur, din punct de vedere legal, nu aveam cum să fiu deținătorul unei construcții atât de vechi, dar întrucât niciun arheolog nu își manifestase interesul pentru tumulii din zonă, eram hotărât să-mi exercit nestingherit dreptul de proprietate. În fond, era doar o movilă. Restul, mormântul, altarul sau ce-o fi fost, se afla deocamdată doar în imaginația mea. Iar curiozitatea pe care o simțeam, alimentată de teoria fantezistă despre care vorbeam, nu avea margini.

Munca s-a dovedit mult mai grea decât mă așteptasem. Tufărișul, care crescuse nederanjat de vreo lamă de plug ori măcar de un hârleț, avea desimea unei bărbi de sihastru. În

plus, din cauza solului arid, plantele își înfipseră adânc rădăcinile tari, încât era imposibil să fie smulse. A fost nevoie să îmi procur un ferăstrău cu care să le tai ramificațiile de duritatea fierului. Săpăturile propriu-zise s-au transformat, cel puțin într-o primă fază, într-o operațiune de descâlcire a vegetației; o muncă anevoioasă ce mă făcea să elimin mai multă sare decât transpirase de-a lungul timpului pământul din jurul movilei. Și chiar dacă m-am rezumat să dezgolesc pământul doar pe o latură, încercând să evit în același timp lupta cu arborele din vârf, rădăcinile acestuia, din care unele aveau grosimea unui braț de om, se întinseseră în toate părțile, făcând lucrul mai dificil.

După ce am curățat de vegetație o parte a movilei, am început săpatul propriu-zis. Prin comparație, efortul era mai mic, dar înaintam destul de încet ca să mă întreb tot mai serios dacă merita osteneala. Căci nu speram să găsesc vreo comoară ori să fac cine știe ce descoperire senzațională. Încercam, cred, deși atunci nu îmi dădeam seama, să infirm o teorie a cărei nocivitate s-ar putea să nu sară imediat în ochi. Voiam să îmi dovedesc mie însumi că relieful înconjurător, natura însăși, avea altă cauză decât intervenția efemeră și profană a omului. Astfel că, deși tumulii erau o prezență familiară în acele părți, încă mai speram în adâncul sufletului că movila nu ascundea nimic de acest fel. Că era pur și simplu o denivelare de pământ, eventual datorată inițial unui mușuroi de furnici. Adică un accident al naturii.

Din această cauză, îmi este greu să descriu ce am simțit când am lovit peretele cu târnăcopul. Era, pe de o parte, dezamăgirea că până la urmă fusese mâna omului și, pe de alta, bucuria aceea imposibil de descris a descoperirii. În plus, o mare nedumerire, căci în locul mormanului de pietre

pe care mă așteptam să-l găsesc, dădusem peste un perete din material sfărâmicios și gălbui. Când, scobind cu vârful târnăcopului, am ajuns la rețeaua de trestie, gata și ea să se transforme în pulbere din cauza trecerii timpului, am înțeles că descoperisem casa îngropată din legenda familiei mele. Și mi-am adus aminte un detaliu pe care anii mi-l șterseseră din minte: se mai spunea că, la moartea stră-străbunicii mele, proaspătul văduv a plâns zile în șir în fața casei rămasă pustii, astfel că lacrimile sale sărate au ars și ultimul fir de iarbă.

N-am mai căutat ușa, ci mi-am croit drum chiar prin perete. Bordeiul era atât de șubred, încât numai rețeaua de rădăcini care îl străpunsese îl mai ținea în picioare. Dacă aș fi încercat să le tai, probabil că acoperișul s-ar fi năruit peste mine. Am adus lampa cu petrol și am luminat interiorul.

Pe un pat grosolan din lemn se afla un schelet mic, ca de copil. Câteva fragmente de pânză gata să se spulbere la cea mai mică atingere erau tot ce mai rămăsese din veșmintele stră-străbunicii mele. Căci nu aveam nicio îndoială că ea era. Și că nimeni altul decât bărbatul ei o furase din mormânt pentru a o îngropa a doua oară în spațiul mai primitiv al căminului lor.

Eram pe punctul să ies de acolo când am observat ridicătura de la picioarele patului. Am făcut lumina mai mare și, la flacăra pâlpâitoare a lămpii, am văzut grămă-joara de oase. Un chimir înnegrit de vreme și umezeală încerca parcă să le țină la un loc. Felul în care erau dispuse m-a făcut să mă gândesc că singura poziție în care ar fi putut muri omul era în genunchi.

Nu am de unde să știu ce s-a întâmplat cu adevărat. Îmi place să cred că, îndurerat de moartea soției sale, stră-străbunicul meu și-a săpat drum în bordeiul

transformat în mormânt și s-a îngropat de viu pentru a fi alături de ea. Un braț de oase la picioarele femeii. E doar o ipoteză, firește. Dar dacă știu cu certitudine un lucru, e că nimic din reliefurile înconjurător nu mă mai poate neliniști. Căci, chiar dacă la mijloc este mâna omului, dincolo de ea este ceva care cu siguranță ne depășește.

Strigoii

Conform unei înțelegeri mai vechi, de fiecare dată când trec pe șoseaua din apropierea cimitirului claxonez de trei ori. „Ca să știu că ești tu”, spusese tatăl meu. Și mai adăugase: „Iar dacă sunt prin vecini, să vin acasă... asta în caz că vrei să mă vizitezi”. Apoi începuse să chicotească în felul lui inconfundabil. Asta se întâmpla cu puțin timp înainte de a muri. Boala l-a răpus în doar câteva zile și, odată chinurile încheiate, l-am înmormântat, așa cum îmi ceruse, în cimitirul satului său natal.

Adevărul este că, deși treburile mă aduc prin zonă la interval de câteva luni, abia dacă am intrat în cimitir de vreo două ori până acum. Tot în urma înțelegerii noastre. Îmi spusese să plătesc un țăran să-i cosească din când în când „iarba de pe piept” (refuzase cu obstinație ideea straturilor de flori) și că nu era cazul să-mi pierd vremea cu sentimentalisme. Trei claxoane erau suficiente.

Cu tatăl meu am avut o relație specială, care, iată, continuă și dincolo de moarte, astfel că sentimentul acela apăsător care îi încearcă în general pe oameni atunci când se gândesc la cei dispăruți îmi este complet necunoscut.

Satul propriu-zis nu se află la șosea. Pentru a ajunge la

el, trebuie să o cotești pe un drum pietruit și să mergi încă vreun kilometru. Cimitirul se află undeva la mijlocul distanței, ceea ce explică de ce, chiar dacă am mai fost de două ori acolo, în sat nu m-am mai dus de la înmormântare. Iar atunci revenisem după cel puțin douăzeci de ani. De fapt, vizitele mele pot fi numărate pe degetele de la o mână și toate, cu excepția ultimei, s-au petrecut în vremea copilăriei. Mai țininte vag niște veri, vreo doi-trei unchi și cam tot atâtea mătușe; o zonă deluroasă de pășuni, lanuri de porumb și ceva viță-de-vie; o râpă care a adunat în ea toată vegetația sălbatică a zonei. Cam atât.

De fapt, nici tata nu mai trecuse de mulți ani pe acolo și întrerupse aproape complet relațiile cu ultimii membri al neamului Moroienilor. Căci, dacă numele nostru de familie este în realitate Vădan, ei sunt cunoscuți după poreclă. Ca toți ceilalți, de altfel. Există Oieri, Pdurari, Cătane, chiar și un American. Tatăl meu era din neamul Moroienilor.

Porecla aceasta arăta cam ce credea satul despre ei. Se pare că li se trăgea de la un străbunic care după ce a rămas văduv a doua oară („vădan“?), s-a recăsătorit cu fiica sa vitregă, mai tânără cu douăzeci de ani. Gurile rele ziceau însă că aceasta era fiica lui naturală, căci povestea de iubire dintre el și soția de-a doua dura din perioada adolescenței lor și supraviețuise căsătoriei pe care fiecare o făcuse cu altcineva, sub presiunea părinților. Or, tradiția spune că din legăturile incestuoase se nasc moroi vii. Adică strigoi.

Adevărul este că în urma căsătoriei lor s-au născut șase copii sănătoși și aparent normali care, în afară de povara poreclei, nu au avut de îndurat și alte suferințe. Aceștia, la rândul lor, au avut copii care, când le-a venit vremea, s-au căsătorit și au făcut alți copii, astfel că neamul Moroienilor s-a înmulțit, ajungând să numere zeci de familii,

unele purtând numele de Vădan, altele nu, dar cunoscuți sub porecla de Moroieni. O parte dintre ei au plecat, desigur, din sat, însă alții au rămas: verii mei, unchii și mătușile din copilărie.

În ciuda poreclei neliniștitoare, Moroienii s-au integrat în viața satului la fel ca toți ceilalți. Chiar cuvântul în sine a încetat să mai însemne mare lucru, tot așa cum urmașii Americanului nu mai aveau nicio legătură cu locul de unde li se trăgea porecla. Rămăsese un nume și atâta tot. Și, vorba știm noi cui, „*what se în a name?*”

Până la tatăl meu. Este ciudat cum înaintea morții sale am trăit cu impresia că plecase din sat doar din cauză că era diferit de ceilalți. Diferit și era, dar nu în sensul în care credeam eu. Este adevărat că viața de țăran nu îl atrăsese niciodată și că, încă din școală, își jurase să facă tot posibilul să scape dintre hotarele satului. Ceea ce a și reușit când avea numai paisprezece ani. Dar întotdeauna legasem fuga lui la oraș de ambiția nemăsurată care l-a caracterizat întotdeauna. A fost nevoie de boala aceea necruțătoare și de lungile noastre discuții de dinaintea morții sale ca să aflu că fusese vorba și despre altceva.

Trebuie să spun că mărturisirea lui m-a luat cu totul prin surprindere. Tata se născuse cu două vertebre în plus. Dacă ar fi trăit altundeva ori dacă s-ar fi născut mai târziu, problema aceasta s-ar fi putut rezolva printr-o operație. Așa însă, al treilea copil al țăranului Vădan, zis și Moroianu, a trebuit să trăiască cu stigmatul acelei cozi diavolești întreaga viață. Or, cum în univer-sul strâmt al satului nu există secrete, mitul moroiului a renăscut, căci, nu-i așa, tradiția psune că cei născuți cu astfel de defecte se transformă în strigoi vii. Adică oameni care noaptea își părăsesc trupul și ies pe horn, apoi, după ce se rostogolesc de trei ori, se

transformă în lup sau câine și aleargă spre locuri numai de ei știute, unde se dedau la ritualuri diavolești. Se mai zice că, o dată pe an, acolo se alege conducătorul strigoilor. Acesta este cel care îi învinge în luptă pe toți ceilalți, iar autoritatea sa durează până în anul următor.

Cu vocea obosită din cauza durerilor insuportabile cauzate de boală, tata mi-a povestit cum niciun copil nu voia să se joace cu el, adulții îl ocoleau, privindu-l suspicios, iar când a venit vremea fetelor, acestea fugeau de el ca de diavol.

Nu l-am văzut niciodată dezbrăcat pe tatăl meu și îmi este greu să-mi imaginez reacțiile mamei. Cert este că nu au stat împreună decât vreo doi ani, după care fiecare și-a văzut de drumul lui. Eu am fost crescut de ea, dar tata a fost mereu prezent în viața mea, căci nu s-a recăsătorit, iar eu am rămas pentru el persoana cea mai apropiată. Amintindu-mi dificultățile legate de înmormântarea lui în cimitirul satului, înclin să cred că reținerile preotului nu fuseseră legate doar de aspectele birocratice.

Când m-am hotărât să vizitez satul tatălui meu, eram într-un fel de circuit prin țară. Câștigasem de curând o sumă ceva mai mare de bani și o pornisem de unul singur la drum, la volanul Datsunului meu străvechi. Mergeam fără vreo țintă anume, alegând drumurile la întâmplare și oprindu-mă unde mi se năzărea. Era mai degrabă o formă de vagabondaj motorizat decât o vacanță propriu-zisă. Capriciile itinerarului mă aduseseră din întâmplare pe șoseaua care trecea pe lângă sat. Când am ajuns în dreptul cimitirului, am claxonat de trei ori și am tras pe dreapta. Am oprit motorul și am ascultat o vreme păsările prin geamul deschis. Plopii aliniați de pe margine își foșneau frunzele la cea mai ușoară adiere de vânt. Era mai mult un freamăt, neliniștitor poate

pentru alții, dar ca un pansament pentru rănila auzului meu. Dinspre cimitir nu veni niciun răspuns. La aproximativ o sută de metri în față se făcea la dreapta drumul care ducea în sat. Mi-a luat o singură clipă să mă hotărâsc. Am pornit motorul și am demarat.

M-am oprit mai întâi la mormânt. Țăranul se ținuse de cuvânt. Iarba fusese cosită nu demult. Conform înțelegerii sau pentru a o da animalelor, nu avea importanță. M-am așezat pe moviliță și m-am sprijinit cu spatele de crucea de piatră. Nu se auzea decât țârâitul adormitor al greierilor. Locul părea părăsit cu totul. Poate că tatăl meu era într-adevăr „prin vecini”. După vreo jumătate de oră am plecat.

Ceea ce m-a uimit mai întâi a fost că nu mai recunoșteam aproape nimic din vechea alcătuire a satului. Când venisem să pregătesc înmormântarea, nu avusesem timp să observ sau să mă gândesc la acest lucru. Acum însă priveam în jur și totul îmi părea străin. Nu aș fi putut spune care erau casele rudelor mele, atâtea câte mai rămăseseră, dar, la drept vorbind, nic nu aveam de gând să vizitez pe cineva. Lăsasem Datsunul chiar la intrarea în sat și o pornisem pe jos de-a lungul uliței. Câțiva copii se și înființaseră lângă el. N-aș fi crezut că mormanul acela de fiare, vopsite frumos, e adevărat, în roșu, mai putea stârni admirația cuiva.

Fiind vară, țăranii erau probabil la muncile câmpului, căci la porți abia dacă vedeai câte o bunică toropită de căldură sau de vârstă ori vreun grup de copii pe jumătate goi. Salutăm, făceam față netulburat privirilor scrutatoare și treceam mai departe. Până și ulița principală mi-a părut mai scurtă de câteva ori decât cea bătută în vacanțele petrecute acolo în copilărie. Înainte chiar de a-mi da seama de ce se

întâmplă, m-am trezit deja în partea cealaltă a satului. Nu îmi rămânea decât să fac cale întoarsă. Drumul o cotea însă în acel loc, începând să urce anevoie dealul. În loc să mă întorc, am mers mai departe, apoi, strecurându-mă printre niște tufe de zmeură din marginea acestuia, am pornit-o de-a dreptul peste deal.

Ceva era totuși schimbat. Îmi aminteam vag cum verii mei mă duceau uneori pe coasta dealului să îmi arate „pământurile noastre”. Cu greu ai fi putut să le numești ale cuiva, căci fuseseră înglobate în „colectivă”, iar paragina domnea democratic peste toată întinderea. Dar puștii aceia decupau cu degetul din peisaj niște peri-metre despre care spuneau că au fost ale bunicii. Știu că operațiunea s-a repetat de câteva ori și de fiecare dată am fost uimit să constat că degetele lor trasau aceleași linii imagine, fără greș. Acum, dealurile își recăpătaseră aspectul pestriț. Priveam loturile de pământ de culori diferite, datorită culturilor diferite de pe ele, și patrulateralele acestea păreau să se suprapună peste desenele imagine din copilăria mea.

Un singur loc m-a întâmpinat cu fiorul recunoașterii: Râpa Dracului. Tăiată ca o rană în coasta dealului, undeva nu departe de sat, vâlceaua era și acum, după atâta vreme, singurul loc cu adevărat sălbatic. O vegetație crescută fără măsură, constând din arbuști de toate soiurile, tufe, dar și copaci imenși, sufoca malurile abrupte, făcând ca văioaga aceea să contrasteze evident cu aspectul golaș al dealurilor dimprejur. Acesta era locul care îi fascina și îi îngrozea în egală măsură pe copiii satului. Îl auzisem pe tatăl meu vorbind despre el; verii mei mă duseseră acolo în repetate rânduri, dar întotdeauna ziua, niciodată după apusul soarelui. Circu-lau zvonuri că locul era sub puterea diavolului și de aceea nimeni nu îndrăzne să vină după

lăsarea serii. Ceea ce, desigur constituia un motiv suficient ca, din când în când, câte un flăcău care voia să-și dovedească bărbăția să încerce să petreacă o noapte între pereții năpădiți de vegetație ai râpei. Acesta sfârșea invariabil prin a-și pierde mințile, dacă nu cumva i se găsea a doua zi trupul neînsuflețit. Desigur, așa se vorbea, căci temerarii flăcăi nu erau niciodată contemporani povestirilor, iar întâmplarea cu pricina era transmisă din gură în gură, astfel că și identitatea acestora se pierdea pe parcurs.

Am coborât în fundul râpei. După arșița de pe coasta dealului, umbra umedă venea ca o alinare. Mirosea a mentă și ceva mai încolo am găsit câteva tufe pline de alune. Am mâncat lacom, uitând de trecerea timpului. Un fir de apă curgea ezitant la vale printre smocuri de iarbă și tufe de flori sălbatice. Am băut din pumn apa aceea cu iz de mușchi. După o vreme, lumina își schimbă culoarea, semn că soarele – nevăzut aici din râpă – se apropia de apus. Era timpul să plec, dar ceva parcă mă reținea acolo. Liniștea era aproape desăvârșită. Cu părere de rău am început să urc panta abruptă printre tufe de mure și soc.

Când am ajuns la miașină, mă hotărâsem deja. Nu aveam de gând să plec mai departe sau, cel puțin, nu în seara aceea. Nu trebuia să ajung nicăieri, iar celelalte destinații mai puteau aștepta.

Am străbătut satul lăsând în urmă un nor gros de praf și am ieșit la capătul celălalt, urmând apoi drumul plin de gropi care se opintea în susul dealului. Mașina urca gâfâind și scuturându-se din toate încheieturile. La un moment dat, am cotit brusc la dreapta și am luat-o peste o pășune punctată ici și colo de movilițe de cârțițe. Am mers o vreme printre acestea și, în cele din urmă, m-am oprit pe buza râpei.

Știu că e greu de înțeles, dar nu îmi este deloc frică de locurile pustii și întunecoase. Îmi sunt necunoscute pornirile care îi fac pe cei mai mulți să caute lumina și compania oamenilor după lăsarea întunericului. De altfel, cum pădurile noastre mai adăpostesc puține prădătoare de talie mare, cu greu îmi pot imagina locuri mai singure în miez de noapte decât o pădure, o vale adâncă izolată ori o coastă abruptă de munte. Acolo, orice foșnet care umple de groază pe eventualul trecător nu este decât zgomotul făcut de vreun animal speriat care o rupe la fugă. Acolo, totul se ascunde din calea ta, iar sunetele neliniștitoare pentru unii nu sunt decât semnul că te afli în deplină siguranță. O stradă întunecoasă dintr-o margine de oraș ori, tot mai des în ultima vreme, chiar cele mai bine luminate din centru ascund infinit mai multe pericole decât un colț uitat de natură. Acesta este și motivul pentru care mulți dintre cei ce călătoresc singuri preferă să își petreacă noaptea în locuri pustii.

Râpa Dracului era un astfel de loc. Cum nu puteam duce mașina până în fundul văii, am lăsat-o pe marginea ei, ascunsă privirilor, pe jumătate băgată într-o tufă imensă de mure și acoperită de crengile arcuite ale unui copac. Mi-am scos cortul și sacul de dormit din portbagaj și am pornit-o jos, prin desiș. Undeva pe marginea firului de apă am găsit un loc drept, acoperit de iarbă. Acolo mi-am făcut tabăra.

Se întunecase de o bună perioadă de timp. Jumătatea de lună de pe cer avea o lucire metalică, de mercur. Pe fundul râpei, cortul meu, un Iglu argintiu, părea cealaltă jumătate a lunii, rostogolit în fundul Râpei Dracului.

Învelit în sacul de dormit, stăteam întins pe spate ceva mai încolo și priveam cerul spuzit de stele. Imensitatea aceea mă absorbea cu asemenea forță încât, de la o vreme,

am avut senzația că eu mă aflu de fapt în cer și privesc în jos la un ocean locuit de milioane de vieți fosforescente. În jurul meu, valea fremăta liniștitor, animată de o viață proprie: susur, țârâit, fâlfâit de aripi, trosnete. Atârnat așa în cerul foșnitor, gata să mă prăvălesc în marea de licurici, mă simțeam stăpân absolut peste tărâmul halucinant al nopții. Poate tocmai din această cauză, când am auzit tropăitul acela, m-am ridicat în capul oaselor, nu speriat, ci cumva înfuriat de faptul că undeva în desiș o vietate străină îndrăznise să înceapă un dans bizar pe pământul meu.

M-am ridicat în picioare înfășurat în sacul de dormit și am pornit-o tiptil spre locul unde veneau niște zgomote înfundate însoțite de un fel de icnete scurte. Noaptea este un bun conducător de sunete și știam că probabil sursa lor se afla undeva mai departe în desișurile râpei. Am mers de-a lungul firului de apă, ocolind crengile uscate și ferigile uriașe. Am urmat cursul cotit al văii, apropiindu-mă de luminișul unde se auzea acum tot mai clar un fel de mârâit înfundat.

Când am ajuns la marginea lui, am văzut în mijloc doi ochi roșiatici care mă fixau. În scurt timp, lângă ei apărură încă doi și apoi încă doi. După câteva clipe, în care zgomotul ce mă atrăsese aici încetase cu desăvârșire, ochii se stinseseră și dansul reîncepu. La lumina difuză a lunii am văzut trei câini. Doi dintre ei se luptau, în timp ce al treilea urmărea totul de undeva din margine. Trofeul învingătorului avea să fie femela în călduri.

Cei trei și-ar fi continuat fără îndoială ritualul nupțial dacă un urlet nu s-ar fi pornit din capătul celălalt al luminișului. Țipătul fu atât de neașteptat și sfâșietor încât câinii încremeniră. După o secundă de liniște perfectă, urletul reîncepu, de data aceasta însoțit de un fel de horcăit.

În marginea luminișului am zărit un puști de vreo treisprezece – paisprezece ani, un băiat din sat probabil, care urla posedat, cu mâinile întinse înainte într-un gest menit parcă să-l ferească de un spectru. Ochii săi ficși aveau aproape luciul ochilor care mă întâmpinaseră în mijlocul luminișului.

Am făcut un pas spre el, dar țipătul său inuman crescuse în intensitate, în timp ce mâinile încercau parcă să mă țină la distanță. În clipa aceea am înțeles. Am dat să ies din umbră spre spațiul luminat de lună. Țipătul se transformă într-un tânguit animalic, în timp ce băiatul se întoarce și o luă la fugă. În timp ce se pierdea în întunericul desișului, mi s-a părut că își târa un picior.

În luminiș nu mai rămăsese decât unul dintre câini. Am întins mâna spre el și, după un moment de ezitare, acesta veni la mine și începu să-mi lingă degetele. Era un cățelandru negru, cu niște ochi în care mi s-a părut că văd o sclipire de recunoaștere.

Aparent fără vreun motiv, mi-am amintit brusc de un lucru ciudat pe care mi-l spusese tatăl meu. Se pare că înainte de a mă naște, am început să plâng în pântecul mamei. Tânguitul meu s-a auzit o bună bucată de timp, ca venind de pe altă lume. „*Vagitus uterinus*”, a spus medicul, „strigătul fetal”. Se pare că un fenomen nu chiar atât de rar cum s-ar crede. Dacă părinții mei ar fi locuit încă în sat, plânsul acesta mi-ar fi pecetluit soarta în același mod în care vertebrele în plus ale tatălui meu i-au pecetluit-o lui. Căci, conform tradiției, nu ar fi făcut decât să confirme că și eu sunt tot un membru al neamului Moroienilor.

Autoportret în oglindă

Ajuns la ușa atelierului, m-am sprijinit în sonerie obosit de parcă aș fi urcat nu trei, ci șapte etaje. Am auzit yala răsucindu-se și în clipa următoare în cadrul ușii apăru Lena.

— Nu trebuia să fii deja la serviciu? mă întrebă.

— În principiu... am început eu.

— Intră! mi-o reteză ea. Nu sunt sigură că am puterea să-și ascult srincipiile la ora asta.

— Dar ce-i rău cu ora asta?

În fond, abia era trecut de nouă dimineața, iar despre Lena știam că se trezește mai devreme. Căci atelierul îi servea în același timp și de locuință.

Ce căutam acolo? Unii oameni rămân credincioși primei iubiri, unii continuă să asculte muzica tinereții lor, în timp ce alții își pun trei lingurițe de zahăr într-o ceașcă de cafea de mărimea unui degetar, pentru a-și mai îndulci zilele posomorâte. Ei bine, Lena era pentru mine toate astea la un loc.

— Nu te-ai răzgândit? am început eu. Sunt gata oricând să-ți pozez pentru un nud.

— Iar eu ți-am spus că-s gata să te fotografiez... tot nud.

Nu știu de ce, dar obiectivitatea aparatului de fotografiat nu mă făcea să mă simt prea în largul meu. Poate că în sinea mea mizam pe subiectivitatea artistei. Am refuzat oferta.

Atelierul Lenei constă de fapt din două ateliere distincte, despărțite de o arcadă. În cel dinspre fereastră se află canapeaua pe care doarme, două scaune șubrede și o măsuță rotundă. În mijlocul camerei este un șevalet pe care

stă întotdeauna un tablou. Nu al Lenei. Acestea, puține la număr, sunt rezemate cu fața la perete. Pe șevalet se află cel mai adesea vreo natură moartă, din acelea înfățișând o felie de pepene înconjurată de struguri ori vreo scenă pastorală, cu floricele, cioban și nimfă durdulie. Pe acestea le restaurează.

— Cine își mai pune așa ceva în casă?

— Ai fi surprins să afli. Unii au bani.

— Și atunci de ce nu cumpără niște tablouri ca lumea?

— Astea-s vechi.

— Și pantofii mei sunt vechi.

— Dă-mi-i și ți-i restaurez.

— Și când vin la tine cu monstruozițiile astea, nu încerci să le vinzi din tablourile tale?

— „Încerci” e cuvântul cheie.

— Eu tot cred că dacă mi-ai face un nud ai găsi un cumpărător.

— Mă-ndoiesc. Dar cu siguranță aș putea plasa câteva fotografii la un internat de fete.

Cealaltă jumătate de încăpere, de la intrare, e atelierul foto. Spre deosebire de prima, aici pereții sunt pur și simplu tapetați. Puzderia de fotografii de toate dimensiunile formează un mozaic halucinant. Lena lucrează doar în alb-negru, dar până și un ageamiu ca mine își dă seama că are de a face cu artă adevărată. Mie existența celor două ateliere îmi dezvăluie însă natura scindată a personalității sale.

Ca de obicei, m-am oprit mai întâi în prima încăpere.

— Ceva nou? am întrebat.

Lena întinse degetul fără o vorbă spre o fotografie de dimensiuni mari, înfățișând un șevalet. Șevaletul ei. Pe acesta se afla un autoportret pe care nu-l știam. Un

autoportret în oglindă.

— Cum se numește?

— „Mărturisește!”

Am ridicat neputincios din umeri și am trecut în cealaltă încăpere. Șevaletul era însă gol. Pentru o clipă am sperat că voi vedea autoportretul din fotografie.

Lena se așează pe colțul unuia dintre scaune, cu coatele pe genunchi și pumnii sub bărbie. Ca întotdeauna, mă frapa aerul ei vulnerabil. Cu părul retezat scurt și zbârlit ca o blană de sălbăticiune, Lena părea un copil.

— „Mărturisește!”. I-am spus. Ce s-a întâmplat?

Întrebarea mea o luă prin surprindere.

— Ce te face să crezi că s-a întâmplat ceva?

Nu i-am răspuns. Am privit-o doar.

— Ei, da. S-a întâmplat.

— Radu...

— Da, Radu.

— Iar s-a apucat de băut?

— Dar când s-a lăsat?

Radu era fostul meu coleg de bancă din liceu. De o delicatețe aproape bolnăvicioasă, scriitor, dar greu de strunit. Un rebel cu aspect ingenuu. Irezistibil, de altfel. Nu aveam cum să nu-i devin cel mai credincios prieten. Tot așa cum Lena, prietena și colega noastră de clasă, nu putea să nu se îndrăgostească de el. De el, nu de mine! Dar ce rost are să dezgrop morții?

— Iar a intrat în bucluc.

Nimic nou. Și iarăși Lena cea aparent vulnerabilă trebuia să-l scoată la liman.

— Pot să te ajut ci ceva?

— Da. Stai așa!

Se ridică brusc și fugi în cealaltă încăpere, de unde veni

cu un aparat foto mare și demodat. Înainte de a apuca să reacționez, mă orbi cu blițul.

— Și nici n-am apucat să-mi dau jos pantalonii.

Lena își prelucra singură filmele în niște tăvi în care alte femei ar fi făcut prăjituri.

— Sunt ale bunicii, mi-a mărturisit odată.

— Și ea știe că le folosești?

— Unde o fi fiind acum, știe tot.

Din cauza soluțiilor pe care le folosea, degetele îi erau tot timpul pătate de parcă ar fi desfăcut nuci verzi. Cu câțva timp în urmă mă speriasse îngrozitor. Mi-a arătat un praf cenușiu pe care îl ținea într-o cutie veche de biscuiți și mi-a mărturisit că sunt săruri de acid cianhidric sau așa ceva de genul acesta.

— Cu astea pot omorî jumătate din oraș.

— Și ce caută la tine?!

A început să râdă.

— Ești fricos ca toți bărbații. Calmează-te, am glumit. E doar o substanță pe care o folosesc la dezvoltat.

— De data asta, cât? am vrut să știu.

— N-are importanță. O sumă care îmi dă fiori pe șira spinării.

— Peste o săptămână iau salariul. Te pot ajuta cu câteva sute de mii.

Îmi zâmbi trist din colțul ei.

— Nu e nevoie. Am făcut rost de bani.

— Atunci?...

Lena se uită lung în direcția șevaletului.

— E prima dată când îl văd gol, am gândit eu cu voce tare. Ai rămas fără clienți?

— Cel care a comandat tabloul l-a luat cu puțin înainte

de-a veni tu.

— Adică ai vândut un tablou pictat de tine?! Păi, e extraordinar!

Lena mă privi într-un fel ciudat. Se aplecă și deschise o casetă de lemn de pe măsuță. Înăuntru era un teanc gros de bancnote. Mult prea gros pentru un singur tablou.

— Ce-ai făcut?

— Am pictat un autoportret.

Ar fi trebuit să insist, să o conving să-mi vorbească. „Mărturisește!”, își spusese sieși, dar dintr-un motiv oarecare nu și-a putut duce îndemnul la sfârșit.

Ironia face ca polițistul care m-a căutat o săptămână mai târziu să îmi spună același lucru:

— Mărturisește!

Dar ce să mărturisesc, căci abia atunci aflam și eu despre ce autoportret era vorba. Nu al Lenei, cu trăsăturile sale de copil bosumflat, ci ale unui bărbos cu părul alb și căutătură aspră. Un tablou vechi de vreo două sute de ani, peste care ea pictase exact aceeași figură a artistului de altă dată. Trecut fraudulos peste frontieră, drept copie, acesta avea să fie curățat până la stratul inițial probabil tot de o Lena plătind datoriile vreunui iubit nesăbuit.

„Mărturisește!”, îmi spusese polițistul. Da, știusese și de otrava din cutia de biscuiți, dar nicio clipă nu crezusem că o va folosi pentru... a se „developa” pe sine. „Mărturisește! Mărturisește!”

Iată-mă deci depunând aici mărturie despre felul în care Lena, prima mea iubire, muzica și cafeaua mea dulce din zilele posomorâte, a intrat în apele oglinzii pentru a se pierde în adâncurile – mai limpezi poate – ale neființei.

Textul

De dimineață m-am trezit absolut incapabil să fac față zilei care tocmai începea. Am înțeles asta de cum am încercat să mă dau jos din pat. O imensă sfârșeală mă trăgea înapoi spre așternuturi. Am avut nevoie de un efort aproape dureros de voință pentru a mă ridica și a-mi târșâi papucii până la bucătărie. Cu gesturi încete am umplut ibricul cu apă și l-am pus pe foc. Fiecare linguriță de cafea părea să cântărească o tonă. Am umplut ceașca și m-am întors în cameră, unde m-am așezat la masa de lucru. Eram deja epuizat. Când am văzut copertele negre ale jurnalului am știut că ziua aceea nu-mi era dată să o trăiesc – eram prea sfârșit pentru un astfel de efort supraomenesc –, ci să o scriu. Căci, am înțeles imediat, nu mai aveam nici măcar atâta vlagă încât să mă ridic de pe scaun și să mă duc înapoi în pat. Eram prizonierul cafelei și al carnetului de însemnări. Am sorbit din ceașcă arzându-mi limba, am deschis jurnalul și am început să scriu:

De dimineață m-am trezit absolut incapabil să fac față zilei care tocmai începea. Am înțeles asta de cum am încercat să mă dau jos din pat. O imensă sfârșeală mă trăgea înapoi spre așternuturi. Am avut nevoie de un efort aproape dureros de voință pentru a mă ridica și a-mi târșâi papucii până la bucătărie. Cu gesturi încete am umplut ibricul cu apă și l-am pus pe foc. Fiecare linguriță de cafea părea să cântărească o tonă. Am umplut ceașca și m-am întors în cameră, unde m-am așezat la masa de lucru. Eram deja epuizat.

Mi-a trebuit mai bine de jumătate de oră până să încep să mă trezesc. După încă un sfert eram capabil să leg oarecum

nesigur câteva gânduri răzlețe, iar după alte zece minute aș fi putut chiar să articulez niște propoziții scurte. Îmi era clar însă că ziua aceea era pierdută pentru muncă. Odată ce-am înțeles asta, m-am mai înviorat și, după ce mi-am făcut dușul și am ciugulit niște rămășițe de brânză uitate într-un colț de frigider, am ieșit în oraș.

Nimic nu este mai reconfortant decât să te plimbi când toți ceilalți sunt la lucru. Străzile nu erau propriu-zis pustii, dar ceva din aspectul lor îți spunea că cei mai mulți dintre oameni erau în clipa aceea consemnați să petreacă ore grele și lungi în birouri înghesuite, în hale zgomotoase sau pe șantiere prăfuite. Motiv suficient să tragi aerul proaspăt mai cu nesaț pe nări și să te gândești că viața este, în fond, minunată.

Am umblat fără țință pe mai multe străzi, dând colțurile oarecum la întâmplare, pentru a ajunge în cele din urmă în centru. M-am oprit la chioșcul de ziare și am cumpărat România literară. Am glumit cu vânzătorul ca de obicei pe seama detaliilor anatomice de pe copertele ultimelor reviste de scandal. Acesta mă întrebă apoi cum îmi place noua mea locuință. I-am răspuns că sunt foarte mulțumit.

Nu m-am despărțit bine de bătrân că, la colțul următor, am dat nas în nas cu Anca. Se grăbea spre liceu. Mai erau câteva zile până când să înceapă școala și făcea ultimele aranjamente în laborator. Era bine dispusă de parcă vacanța i s-ar fi părut prea lungă.

Am plecat apoi mai departe, gândindu-mă amuzat că Mecks (așa i-am spus eu întotdeauna lui Meckl) arăta cam aerian astăzi. Aborda un zâmbet larg și aveai impresia că lumea i se părea minunată. O clipă l-am bănuț că băuse, dar nu mirosea a alcool. Ziceai că e omul cel mai lipsit de

probleme. Când l-am întrebat unde se duce, mi-a răspuns că se plimbă pentru că nu poate lucra. Zicea că are uneori zile când îi este imposibil să traducă măcar un rând. Atunci e mai bine să lase totul baltă și să se ducă în oraș, pentru că oricum nu are niciun randament și tot ce lucrează trebuie refăcut ulterior. Trebuie să mărturisesc că îl invidiez pentru programul său. Sau, mai degrabă, pentru lipsa lui.

Am intrat în liceu și am început să urc scările lustruite de atâtea generații... de profesori, firește, pentru că, dintr-un motiv sau altul, evit să folosesc scările pelevilor, deși mi-ar fi mai la îndemână cum vin dinspre centru. Nu o dată mi-am spus că aceasta se datorează probabil faptului că, deși am fost elevă bună, nu mi-a plăcut niciodată școala. Conștiincioasă, da, silitoare, cum vrei să-i spui, dar nicioată nu am fost îndrăgostită de școală. Este ironic faptul că am devenit profesoară. Probabil că îmi era scris să se întâmple astfel căci, iată, am ajuns să-mi iubesc meseria cu patimă. Și să mă bucur că, în sfârșit, vacanța mare se termină.

Am descuiat laboratorul și am intrat. Mi-am notat în gând că trebuie să schimb plăcuța de pe ușă. Din cauza vopselei scorjite, acum se citea: Laborator de biologie.

Tocmai îmi făceam cafeaua pe lampa Bunsen, când a dat năvlă Relu. Era complet răvășit. Vorbea incoerent și abia l-am putut înțelege. Repeta într-una: „Un schelet, înțelegi!? Îți dai seama ce monstruoziatie!?”

În prima clipă am sărit în sus de bucurie crezând că în sfârșit îmi trimiseseră de la inspectoratul școlar mult așteptatul schelet pentru laborator. Cel existent, deja cu o mulțime de oase lipsă, se îngălbenise de vreme. Îi venise timpul să fie înmormântat, probabil. Dar nu inspectoratul îl trimisese. După cât am putut să-mi dau seama din spusele lui Relu, căci era de o incoerență vecină cu dislexia, un fost elev al

liceului, stabilit cu mulți ani în urmă în Statele Unite, introdusese o clauză în testament conform căreia, după moarte, scheletul său urma să fie donat laboratorului de biologie al școlii. Personajul în cauză decedase de curând, iar o firmă de pompe funebre (sau poate o carmangerie) îi curățase frumos oasele, reconstruise scheletul, îl ambalase și îl expediasse. Relu, agitatul meu prieten și director al școlii, trebuia acum să se prezinte la vamă pentru a ridica sinistrul (în opinia sa) colet. Când am început să bat din palme de bucurie (căci, până la urmă, tot urma să primesc un schelet), bietul meu amic mă privi cu un aer aiurit. M-am controlat imediat și i-am promis că voi merge cu el la vamă. Apoi, în loc de cafeaua obișnuită, i-am oferit un Distonocalm. După zece – cinsprezece minute s-a ridicat și a plecat oarecum mai liniștit, fie din cauza promisiunii mele, fie a calmantului. Personal, cred că este vorba de o glumă. Pe de altă parte însă, dacă totul e adevărat, îl pot înțelege pe excentricul donator. Căci, gândindu-mă acum mai bine, și mie mi-ar plăcea ca după ce mor să stau în fundul laboratorului cu o țigară strecurată între dinți de vreun elev mai trăsnit, urmărind cum succesorul meu la catedră se căznește să predea funcția de reproducere la râme.

Am ieșit din laborator mai ușurat. Promisiunea Ancăi de a veni cu mine să ridicăm coletul acela sinistru mi-a readus inima la loc. În fond, conținutul îi aparține. Așa că am de gând să semnez de primire și atâta tot. Sper că pachetul nu va fi prea greu, căci nici nu mă gândesc să-l ating. De fapt, știu cum o să fac: o să îl iau cu mine și pe portar, să care el coletul.

Mi-am frecat mâinile cu satisfacție (am remarcat cu această ocazie că îmi erau transpirate, ca întotdeauna când intru în panică) și m-am hotărât să-i duc în seara aceea pe

copii la McDonald's. Imediat am făcut însă o asociație de idei care mi-a declanșat o senzație teribilă de greață. Cred că nu voi mai fi în stare să mănânc niciodată carne.

Mi-am luat geanta din birou și, zguduit de frisoane, am pornit-o grăbit spre casă. În poarta școlii m-a salutat o femeie între două vârste cu o figură complet necunoscută. Probabil mama vreunui elev. I-am răspuns cu dinții încleștați și m-am strecurat pe lângă ea. Dacă nu ajungeam mai repede, eram în stare să vomit pe stradă.

M-am dat la o parte să îi fac loc directorului Arion, care abia mi-a răspuns la salut. Se vedea de cât colo că îi este rău, dar cred că nici nu m-a recunoscut, deși mai fusesem la el în urmă cu o săptămână. După ce a dispărut după colț, mi-am dat seama că stăteam în poarta școlii ca o proastă. Eu venisem să vorbesc cu el despre fiică-mea mai mare pe care voiam s-o transfer într-o altă clasă. Îmi spusese să revin astăzi. Am avut grijă să nu întârzii, deoarece auzisem că ar fi un om extrem de punctual, iar acum stăteam în poartă neștiind ce să fac. Uitase complet de mine! În prima clipă m-am înfuriat, dar mi-am adus aminte de fața lui palidă și transpirată și m-am gândit că trebuie să se fi simțit foarte, foarte rău. M-am întors acasă.

Fetele sunt încă în vacanță și abia peste o săptămână vor reveni de la o verișoară de-a mea care are o cabană la Predeal, iar mama este internată în spital pentru niște analize. Așa că deocamdată trebuie să am singură grijă de barul și terasa pe care le-am amenajat în casa și respectiv grădina noastră.

Am pornit mașina de făcut cafea și m-am apucat să șterg mesele cu o cârpă. Nu peste mult timp aveau să apară primii clienți. Aceștia sunt destul de rari și abia dacă iau câte

o cafea sau un coniac. Noi nu vindem bere și de aceea nu avem clientela aceea de bețivi care aduce, de fapt, profitul cel mai mare. Ce-i drept, nici nu avem nevoie de ei. Patru femei, dintre care două încă minore și una prea bătrână pentru a fi de vreun folos, nu pot face față hoardelor de pitecantropi. Așa că trebuie să ne mulțumim cu o vânzare modestă și cu un profit care abia ne acoperă nevoile. Nu mă plâng însă. Numai de nu s-ar degrada lucrurile și mai mult.

Tocmai așezam scrumierele pe mese când a apărut individul acela bizar care trece uneori pe aici. Cere invariabil Cappy de grape-fruit și cafea și citește România literară. Uneori și alte reviste, tot literare. Prima oară când a venit, m-a întrebat cum de nu îmi notez comanda într-un carnetel. La cât de variate sunt comenzile lui, chiar că ar fi nevoie! Cu toate acestea, pare inofensiv. O fi poet sau ceva de genul acesta. Când, la câțva timp după prima lui vizită, l-am întrebat cu ce se ocupă, mi-a răspuns râzând că este un fel de... texptert. Înțelege ceva dacă poți!

Ce m-a fascinat la el de la bun început e fața. Nu este nici frumoasă, nici urâtă și îi trădează, cred, și cele mai intime gânduri. Trebuie să fie incapabil să mintă fără să fie prins. M-am învățat într-un fel cu el, așa tăcut și veșnic singuratic.

I-am servit ca de obicei sucul și cafeaua. Și, tot ca de obicei, el mi-a mulțumit aproape ridicol de politicoș, apoi a despăturit România literară și s-a cufundat în lectură.

Eram în bucătărie și îmi ridicam un ciorap, când și-a băgat capul pe ușă. Am încremenit amândoi: eu cu fusta ridicată, el cu privirea pe coapsa mea. Mi s-a părut că sesizez cum înghite involuntar în sec. Când și-a ridicat ochii, am putut citi, de parcă era scris cu litere de-o șchioapă, că nu se mai culcase cu o femeie de un secol.

— Aș dori niște zahăr... dacă se poate, a bâiguit el.

Era atâta dorință și atâta încurcătură în privirea lui, încât mi-a venit să râd. Și poate că așa fi râs cu adevărat dacă nu ar fi fost mai bine de șase luni de când eu însămi făcusem ultima oară dragoste. În plus, cu un bărbat care se dovedise și neîndemânatic, și bădăran.

E posibil ca și pe mine să mă fi trădat fața, căci bărbatul a întins mâna și mi-a atins ușor coapsa. Apoi a început să își plimbe palma pe suprafața lucioasă a ciorapului, transmițându-mi în tot corpul mici descărcări electrice. Aproape fără să-mi dau seama ce fac, mi-am pus mâna peste palma lui și am apăsat-o mai tare.

Am plecat de acolo spre după-amiază. Văzusem pe fereastră camerei apărând din când în când câte un client care se așeza la masă, aștepta o vreme și, după ce înțelegea că nu vine nimeni să-l servească, se ridică și dispărea. Trei-patru bărbați și o pereche de tineri s-au perindat prin fața ferestrei în timp ce noi făceam dragoste într-o tăcere deplină. Nu pare să fie o afacere prea rentabilă, am tras în cele din urmă concluzia, lăsându-mă transpirat în pernele moi alături de femeia aceea stranie și practic necunoscută.

Am plecat de acolo, după cum spuneam, spre după-amiază. Abia după ce am ajuns în colțul străzii mi-am dat seama că, pentru întâia oară îi fusesem infidel Lisei. Gândul acesta mi-a produs nu doar surpriză, ci un adevărat șoc. Când am ajuns acasă eram atât de tulburat de faptul că timp de mai bine de trei ore o uitasem complet, încât m-am prăbușit pe scaun cu un gol imens în stomac. Când am văzut însă copertele negre ale jurnalului am știut că ziua aceea îmi fusese dată să o trăiesc pentru a o așterne apoi pe hârtie, așa cum mă rugase chiar Lise într-un trecut ce îmi părea acum neverosimil de îndepărtat. Eram prizonierul carnetului de

însemnări și al unei promisiuni. Am deschis jurnalul și am început să scriu:

De dimineață m-am trezit absolut incapabil să fac față zilei care tocmai începea. Am înțeles asta de cum am încercat să mă dau jos din pat. O imensă sfârșeală mă trăgea înapoi spre așternuturi. Am avut nevoie de un efort aproape dureros de voință pentru a mă ridica și a-mi târșai papucii până la bucătărie. Cu gesturi încete am umplut ibricul cu apă și l-am pus pe foc. Fiecare linguriță de cafea părea să cântărească o tonă. Am umplut ceașca și m-am întors în cameră, unde m-am așezat la masa de lucru. Eram deja epuizat.

Farul

Bărbatul mergea anevoie prin grâul care-i ajungea până la genunchi ca printr-o apă puțin adâncă, lăsând în urmă o dâră întunecată. Luna arunca o lumină de un albastru metalic.

— Luminițo, vorbea de unul singur bărbatul, cred că te perpelești fără somn lângă bărbatu ăla al tău gras ca un porc. Și care sforăie de se cutremură casa. Așa-ți trebuie, puicuțo! Așa-ți trebuie!... Și tu, Mario! Ce-oi fi făcând la ora asta? Stai și bei în vreun bar dosnic așteptând să te cobzărească vreun italian beat. Ca să pleci cu el să ți-o pui pe doi poli... Minodora, scumpo. Tu ești aia cuminte, aia bună. Cred c-ai început să-mbătrânești încet în garsoniera ta. Aproape c-aud cum îți crapă pielea ca gheața primăvara.

Bărbatul continuă să treacă în revistă femeile din viața

lui. Din fosta lui viață.

— Rașida.

Da, existase și o Rașida.

— Rașida... Of, Rașida...

Atât putea spune despre ea. Niciodată nu rostise mai mult de-atât.

Apoi își aduse brusc aminte de Kim. Kim Basinger. Nu, bărbatul n-o întâlnise vreodată. Dar imaginea ei îl urmărea cu asemenea forță, încât îi părea reală. Și chiar așa, intangibilă, Kim devenise de mult parte din viața lui.

— Kim, blonda mea. Te faci tot mai frumoasă pe zi ce trece. Mă rog, așa cred. Nu te-am mai văzut de secole, dar asta n-are importanță. Nu se poate să te faci *mai puțin* frumoasă. Slavă Domnului că tu nu mă poți vedea. Nici eu nu m-am mai uitat în oglindă de câțiva ani. Nici măcar nu mai am oglindă. Nici casă în jurul oglinzii.

Farul era absurd acolo, în mijlocul câmpului. Chiar mai absurd decât vagabondul care se apropia prin lanul de grâu.

Desigur, nu întotdeauna fusese așa. Adică, farul fusese bineînțeles acolo dintotdeauna; câmpul era de dată recentă. Apăruse imediat ce portul din apropiere a început să se extindă în mare. Apoi, la un moment dat, farul fu prea departe de apă și, oricum, semnaliza căi pe ape ce nu mai existau. Atunci l-au stins și l-au părăsit. A fost doar o chestiune de ani până l-a înghițit lanul de grâu și l-a transformat într-un fel de cochilie goală care amintea de mări de mult secate.

Acum farul stătea acolo, trimițând semnale întunecate, prea subtile pentru a fi văzute de marinari. Doar vreun matroz de uscat mai putea fi atras noaptea de el.

Bărbatul deschise ușa de fier. În mod ciudat, balamalele nu scoaseră niciun sunet pe fondul foșnetului îndepărtat al mării.

Turnul era mai scund în realitate decât părea de la distanță. Un ciot de piatră doar cu ceva mai înalt ca o casă, de o luminescență spectrală sub razele lunii. Ușa deschisă decupa un dreptunghi negru în albul peretelui.

Bărbatul intră. Cu o mână sigură luă o cutie de chibrituri de pe o poliță. Flacăra pâlpâitoare aruncă o lumină palidă asupra lucrurilor din fundul acela de puț. Vagabondul aprinse o lumânare înfiptă în gâtul unei sticle. Mai erau cinci sticle, toate băgate în scobiturile vechiului motor al farului – o mașinărie englezească din alte vremuri, cu șase cilindri. Pistoanele dispăruseră. Bărbatul le înlocuise cu sticle.

Le cercetă una câte una, dar erau dureros de goale, cu excepția celei de-a cincea. Aceasta mai avea pe fund un lichid roșiatic, probabil vin. Bărbatul mirosi, gustă prudent, luă o înghițitură, apoi îl dădu pe gât. Se șterse la gură cu o mână aspră. Râgâi.

Puse sticla jos. Nu în cilindrul unde fusese cândva un piston, ci jos, pe podea, lângă motor. Acolo mai erau vreo zece sticle goale.

„Trebuie să scap odată de ele”, se gândi.

Se întoarse să plece, dar își aminti ceva. Scoase din buzunar o sticlă înfășurată într-o pungă de plastic, o desfăcu și aruncă punga pe jos. Scoase dopul și o luă de la capăt: mirosi, gustă prudent, luă o înghițitură... dar se opri.

„E prea cald”, se gândi și puse sticla în cilindrul gol al motorului englezesc.

Apoi făcu un gest de parcă ar fi vrut să mângâie mașinăria aceea străveche. Degetele dădură de unul dintre șuruburile care fixaseră cândva capacul motorului. Absent,

scoase piulița ruginită de pe șurub și începu să se joace cu ea.

O scară metalică în spirală ducea la farul propriu-zis. Începu să urce. Pașii grei sunau ca niște clopote.

Ajuns sus, se opri să-și tragă răsuflarea. Noaptea intra pe ferestrele murdare din toate direcțiile.

Bărbatul stătea acum pe platforma circulară, privind în noapte.

La dreapta și mai în spate, lanul de grâu se întindea dincolo de raza lui vizuală, foșnind moale. Întunericul era mai adânc acolo, iar cerul stropit de stele, mai strălucitor. Partea aceea îți dădea o senzație de atemporalitate. Aspectul ordonat al câmpului părea irelevant, mai degrabă un fenomen inexplicabil, un desen lăsat de vizitatori din spațiu pe o întindere de pământ.

La stânga, străluceau luminile Mangaliei. Orașul dormea, iar blocurile erau ca niște pete de vopsea neagră pe strălucirea roșiatică a becurilor de pe străzi. Clădirile de beton odată șterse din peisaj, orașul își redobândise vechiul aspect oriental. Revenise la dimensiunile sale inițiale și puteai reconstitui traiectoriile vechilor străzi, locul unde fusese piața de pește, esplanada. Și la lumina zilei erau tot acolo, dar păreau complet diferite, bruiate de interferențele modernității. Era nevoie de un truc, la fel ca în spectacolele acela de sunet și lumină, pentru a scoate în evidență spiritul locului – o radiografie ce revela oasele ascunse ale unui trup buhăit.

Mai era, desigur, și o chestiune de perspectivă. Trebuia să te afli la oarecare distanță și să privești de pe platforma unui far izolat undeva în mijlocul uscatului. Să fii și treaz.

Bărbatul se juca absent cu piulița. Făcea obișnuita

trecere în revistă rezemat de balustradă.

Chiar în fața se afla portul militar, iar puțin mai la stânga, marea. Din când în când vedea luminile vaselor care treceau. Unele se îndreptau spre Constanța, altele spre Istanbul și Marmara. Alunecau leneș de-a lungul țărmului fără să lase vreo urmă. Niște lumini mișcătoare într-o mare de cerneală neagră.

Dincolo de port se afla 2 Mai, iar ceva mai încolo, aproape de granița cu Bulgaria, Vama Veche. Știa că sunt acolo, dar nu le putea vedea la ora aceea. Îi plăcea să știe de existența unor lucruri care nu se vedeau. Asta îi dădea un sentiment de siguranță. Așa cum la lumina zilei vedea mai puțin din acea Mangalie care se impunea agresiv oamenilor, noaptea vedea mai bine ceea ce-l înconjură.

De exemplu, acum tocmai observase o umbră neobișnuită în port. Un observator mai puțin perspicace ar fi trecut-o cu vederea, așa neagră pe fond negru, dar ochiul său exersat detectă diferența dintre lustrul de lac al apei și negrul mat al obiectului acela prelung.

Nu avea idee ce era. Ar fi putut să fie unicul submarin al marinei române. O relicvă a celui de-al doilea război mondial, el se afla însă probabil de mult timp pe fundul portului, fără speranță de a mai fi recuperat și, eventual, reparat. Nu mai fusese văzut de secole. Nici măcar nu se mai auzise de el. Dintr-un simț al ridicolului, trebuie să fi fost abandonat acolo unde s-o fi aflat. Umbra era însă mai alungită decât drăcia aceea, mai degrabă ca spatele unei balene care a nimerit într-un port de jucărie, printre niște vase de război ca vai de capul lor. Stratul gros de vopsea cenușie care le acoperea era prea puțin convingător în ceea ce privește capacitatea lor de luptă. Ba, la un moment dat, ziarele răspândiseră chiar știrea că unul dintre ele avusese

probleme să cotească în timpul unor manevre internaționale în Mediterana. Senzațional era însă faptul că reușiseră să ajungă până acolo.

Râse ușor gândindu-se la vaporele acelea belicoase, dar nu-și luă privirea de pe silueta întunecată. Dacă existau câteva lucruri despre care știa, dar pe care nu le putea vedea, uneori vedea lucruri pe care nu le înțelegea.

În timp ce se frământa să găsească un rost umbrei aceleia, niște lumini de pe mare îi atraseră atenția. Veneau aparent dinspre sud, dar cotiseră brusc spre stânga, îndreptându-se spre țărm cu o viteză constantă. În neregulă era nu direcția vasului – putea foarte bine să se îndrepte spre cherhanaua de lângă Vama Veche –, ci mărimea sa. Căci era uriaș, mult mai mare decât tot ce văzuse în apele acelea. Părea un petrolier. Care pierduse controlul și tocmai era pe punctul să se înfigă în țărm.

De pe platforma farului, bărbatul văzu mai întâi cum luminile își întrerup alergarea ca un tremur. Abia câteva secunde mai târziu ajunse până la el, ca un bubuit de tunet, sunetul metalului zdrobit. Când ultimele ecouri se destrămară, luminile pâlpâiră, apoi se stinseră.

În momentul acela auzi țipătul.

Nici cu țipătul acela ceva nu era în regulă, dincolo de cauzele sale, care or fi fost ele. Venea din direcția greșită. După ce tocmai fusese martorul a ceea ce părea un dezastru de proporții, bărbatul fu luat întrucâtva prin surprindere de țipătul strident venit de undeva din stânga, de la mai puțin de o sută de metri. Desigur, nu ar fi putut să audă țipetele marinarilor, era prea departe pentru așa ceva, dar vocea aceasta neașteptat de aproape fu ca sonorul prost al unui film de duzină.

Mai avea și ceva frivol. Catastrofa umană și tunetul ce

i-a urmat s-ar fi potrivit mai bine cu un cor bărbătesc pe fond simfonic. Țipătul strident al femeii păru din această cauză aproape indecent.

Care putea fi legătura dintre cele două evenimente? N-avea idee. De altfel, chiar gândul că ar putea exista vreo legătură între vasul eșuat și femeia care țipa i se păru absurd. Dar nu era prima oară când gândurile sale frizau absurdul.

Împins să acționeze de urgența acelui țipăt, bărbatul începu să scruteze întunericul. Distinse o siluetă palidă alergând în zigzag prin lanul de grâu, urmată de o umbră zăngănitore. Veneau dinspre șosea, apropiindu-se cumva ezitant de far.

Scena era toată numai zgomot: țipătul arătării care fugea și zornăitul urmăritorului. Unul mai asurzitor decât celălalt. Unul mai disperat decât celălalt: femeia, să se salveze, soldatul – căci soldat era, acum se vedea clar –, disperat după o femeie.

Poate că văzuse lumina palidă a lumânării prin crăpătura ușii. Sau poate că a acționat sub impulsul momentului. Cert e că femeia a ajuns lângă far chiar când urmăritorul era pe punctul de a o înhăța.

Cu o agilitate de felină, se furișă înăuntru.

— Trage zăvorul! strigă bărbatul din capul scărilor, iar femeia făcu întocmai.

Soldatul începu să lovească cu picioarele și cu pumnii, înjurând îngrozitor.

Bărbatul se aplecă peste balustradă și văzu pe una dintre santinelele ce păzeau portul militar lovind cu un Kalașnikov antediluvian în ușa grea. Era orb de furie. Atât de orb, încât nu observă că era urmărit de sus.

Bărbatul se uită un timp la el cu o curiozitate sinceră,

apoi ținti cu piulița grea de fier drept în capul amorezului.

— Asta ar trebui să te mai calmeze, șopti ca pentru sine.

Ceea ce se și întâmplă.

Soldatul rămase năuc preț de câteva clipe, incapabil să înțeleagă ce i se întâmplase. Apoi ridică ochii:

— Ce pu...? dădu el să spună.

— Du-te acasă.

— Ce?!

— Am zis să te duci acasă.

Cum nu părea să înțeleagă, bărbatul repetă cuvintele ca pentru un copil retardat:

— Du-te acasă, bă soldat.

Asta trebuie să-i fi urnit din loc mecanismul înțelegerii, pentru că santinela începu să împrăște cea mai murdară colecție de înjurături pe care o auzise vreodată bărbatul – și nici el nu era tocmai o fetiță de pension.

— Ai terminat? întrebă după o vreme.

Evident că nu. În schimb, soldatul îndreptă spre el pistolul automat.

Bărbatul trase aer în piept și strigă:

— POSTUL CINCI!!!

Strigase la întâmplare, dar înțelese că nimerise în clipa care văzu santinela întorcându-se brusc și luând-o la fugă spre port.

Auzise chemarea asta de multe ori noaptea și știa că în doar câteva minute avea să-și facă apariția caporalul de schimb. Soldatul trebuie să se fi simțit tare singur dacă își părăsise postul ca să alerge după o femeie rătăcită prin lanul de grâu. Dar, în fond, ce căuta o femeie la o oră atât de târzie pe acolo?

Bărbatul reveni în capul scărilor. O văzu stând lângă

ușa încuiată și uitându-se în sus cu un început de panică. Mai palidă de-atât nu se putea face. Înțelese. Toată frica aceea.

— Sunt inofensiv, domnișoară.

În clipa în care spusese aproape mecanic asta, își dădu seama că, de fapt, nu mințea. Împietri la acest gând.

Din fundul puțului, femeia îl fixa cu ochi mari. Privirea ei îi declanșă parcă un mecanism în genunchi, căci bărbatul se așeză pe treapta cea mai de sus a scării. Apoi i se adresă din nou fugarei:

— Nu vă fie teamă. Sunt paznicul farului.

— Dar... farul e stins, spuse ezitant femeia.

Bărbatul se scărpină în creștet.

— Păi, îl păzesc să nu-l fure cineva.

Zicând asta, bărbatul începu să râdă sincopat, ca un motor vechi ce se trezește cu greu la viață. După câteva clipe, hohotea lăsându-se din când în când pe spate și bătându-se cu mâinile peste genunchi. La baza turnului femeia începu și ea să râdă, mai întâi timid, apoi din ce în ce mai tare, până când hohotele lor începură să se audă departe peste întinderea mătăsoasă.

La balamuc

Stăteam la o masă de lângă ușă. Sanda bea Coca-Cola. Saba, o bere. Eu sorbeam dintr-o cafea minusculă și aproape ilegal de tare. Turcească. Numai că nu îi spuneam așa, pentru a nu leza sentimentele localnicilor. Ne servea Dragan. Nu mai erau alți clienți. Localul se numea la balamuc.

Nu că ar fi semănat cu o clinică de boli nervoase sau că ai fi văzut pe acolo halate albe. Sanda preluase barul cu

nume cu tot. Îl contactase pe musulmanul acela și făcuseră schimbul: pizzeria ei din Sarajevo, în Federația Croato-Musulmană, contra barul din Banja Luka, în inima Republicii Srpska. Schimburile de acest fel se practicau acum pe scară largă. Singura ei legătură cu Banja Luka fusese că buncii din partea mamei locuiseră cu ani în urmă aici, iar ea își petrecuse în adolescență vacanțele de vară la ei. Oricum, în condițiile actuale, schimbul acesta fusese soluția cea mai înțeleaptă, deși Sanda nu era neapărat un nume sârbesc. Dar nici Sarajevo nu mai era ce a fost odată.

— Banja Luka s-a schimbat, zise Saba și luă o înghițitură de bere.

Tocmai ieșise din tură și putea să-și savureze liniștit Nektar-ul, berea locală. De dimineață fusese rândul lui să ne servească, atunci când Dragan și cu mine am venit să ne bem cafelele. Ni le adusese pe o tavă rotundă pe care o manevra cu o îndemânare desăvârșită. Localul era un fel de perpetuum mobile: în lipsă de clienți, unul dintre cei doi chelneri îl servea pe celălalt. Eu eram doar un accident, binevenit – firește – pentru afaceri, dar nu neapărat necesar.

Dragan adăugă ceva. Înțelegea engleza, dar nu o vorbea.

— Prea mulți țărani, asta a zis Dragan, îmi traduse Saba. Prea mulți refugiați de la țară au venit în oraș. Acum totul arată altfel.

Sanda începu să râdă. Ea nici nu înțelegea, nici nu vorbea englezește. Îi șopti ceva la ureche lui Saba. După câteva momente, acesta se întoarse spre mine:

— E nebună.

Dar nu îmi dădu alte lămuriri. Nici nu era nevoie. Era tipul de fată care chicotește tot timpul. Atâta lucru înțelesesem și eu.

Sanda își stinse țigara și Dragan schimbă prompt scrumiera. După-amiaza se târa monotonă. Orașul părea amorțit, iar căldura amuțise până și păsările. La un moment dat, un bărbat între două vârste veni și se așează la o masă, nu prea departe de noi.

— *Zdravo*, ne salută acesta.

— *Zdravo*, am răspuns.

Erau cu toții din cartier. Se cunoșteau de când erau copii. Se jucaseră împreună, curtaseră aceleași fete – desigur și pe Sanda, când venea în vacanțele de vară. Până de curând, *eu* fusesem noul-venit. Acum aproape devenisem unul de-al lor.

Saba își termină sticla de Nektar.

— Băutura zeilor, zise el și o așează pe masă, apoi trase adânc din țigară.

Mie mi se părea cam slabă și acră, dar prima regulă a succesului este să nu vorbești de rău berea locală, indiferent cât e de proastă. Dacă nu îți place, nu o bei. Nimic mai simplu. Oricum, chiar și eu mai luam câte un Nektar din când în când. Mi-l aducea unul dintre cei doi la masa mea obișnuită de lângă ușă: Dragan zâmbind tăcut, Saba pălăvrăgind într-o engleză bolovănoasă și șchiopătând printre mese. Peiorul drept îi fusese retezat de la genunchi. O afacere de război. Luptase și împotriva croaților, și a musulmanilor.

— Boșorogul de Alija Izetbegovici ne-a băgat în rahat, îmi spuse într-o zi. I s-a năzărit că vrea o țară peste care să conducă. Pe mine, de exemplu, nu m-a întrebat nimeni nimic. Un dobitoc!

Pe Saba nu l-am auzit niciodată vorbindu-l de rău pe Tudiman. Sau pe Karadzici. Dar, de fapt, nimeni nu-l vorbea de rău pe Karadzici în Republica Srpska. Cel puțin nu cu voce

tare.

— Eu sunt iugoslav din Banja Luka, adăugă. Doar că orașul s-a schimbat și nu-mi mai place. Dar nici nu am unde să plec.

Saba avea păr blond și ochi albaștri. Arăta ca un zeu. Numele său întreg era Sabahudin. Și era musulman. Luptase în armata sârbă din convingere și își pierduse piciorul la timp. Altfel l-ar fi ucis probabil suspiciunea camarazilor.

Soarele se topea treptat pe linia orizontului ca o bucată de unt într-o tigaie încinsă. Mi-era sete. L-am rugat pe Dragan într-o sârbească stricată să-mi aducă un pahar de apă minerală. Am cerut încă o bere pentru Saba și o Coca-Cola pentru Sanda, dar ea refuză chicotind. Băuse destul, se pare. Eu plăteam totul și, practic, reprezentam cam jumătate din cifra de afaceri a Balamucului. Într-o zi, Dragan vru să afle cât câștigam. I-am spus. Saba îmi traduse replica acestuia:

— Zice că ar sta și-n cap pentru banii ăștia.

— Spune-i că asta și fac.

Eram observator internațional, iar într-o altă lume cu fundul în sus, trebuie uneori să stai în cap ca să vezi lucrurile drept.

Saba și Dragan începură să vorbească sârbește, stabilind lucrurile pentru a doua zi. Știam că Dragan urma să plece într-un loc numit Arizona Road ca să-și cumpere o mașină la mâna a doua. Saba avea să facă și tura lui. Arizona era un nume de cod. La fel ca Texas, Bluebird, Idaho, Falcon și așa mai departe. Erau denumirile de pe hărțile KFOR, pe care, deși cvasisecrete, le foloseau toți. Arizona Road era un fel de loc al nimănui, unde lumea se întâlnea pentru a face afaceri. Sârbi, croați, musulmani.

— Nu e periculos?

— Am muri dacă nu ne-am putea întâlni acolo ca să mai facem și noi câte o afacere, mi-a răspuns Dragan prin intermediul lui Saba.

Până atunci trăisem cu impresia că mortale erau numai întâlnirile lor. Am ridicat din umeri. Ei și-au continuat conversația, iar eu m-am întors spre Sanda și i-am zâmbit. Ea îmi răspunse printr-un chicotit. Era clar că nu o interesa cine avea să servească la mese a doua zi. De câte ori Saba, musulmanul, era prea mahmur ca să vină la serviciu, îl înlocuia Dragan. Și invers. Nu că Dragan s-ar fi îmbătat vreodat, căci el nu se atingea de alcool, dar mai lipsea uneori, când mergea la ședințe. Era membru al unui partid sârbesc cu nume belicos.

Se făcuse târziu. Din difuzoare susura o muzică lichefiată. O ascultam absent, visând cu ochii deschiși. Saba își aprinse o nouă țigară, dus pe gânduri. Dragan stătea rezemat de cadrul ușii, privind cu atenție un norișor rătăcit. Pe neașteptate, Sanda izbucni în râs. Se aplecă și îi șopti ceva la ureche lui Saba. Acesta se întoarse spre mine și spuse:

— E nebună.

Nu l-am contrazis. În fond, cine nu era?

Un act de identitate

Primul lucru pe care ni l-au spus a fost că vom fi niște Dumnezei. Chiar așa: „niște Dumnezei”. Cel care ne-a dat îmbucurătoarea veste, un american flegmatic de vreo cincizeci de ani, părea să ia foarte în serios ceea ce spune. El însuși întruchipa un Dumnezeu – e adevărat, de nivel mai înalt – în raport cu adunătura de mici aspiranți la gloria

eternă care eram: o gloată pestriță din toate punctele de vedere, reprezentând cam tot atâtea nații cât oameni. Făcătorul de Dumnezei își ținu discursul, după care, chiar în seara aceleiași zile, plecă. De atunci nu am mai auzit de el, deși nu este exclus ca ordinele adesea contradictorii pe care le aveam să le primim să fi emanat de la el. Ori, cine știe, poate dinspre alte etaje ale acelei ierarhii celeste.

Oricât de surprinzător ar părea, nu trecu mult și m-am convins că, într-un anume fel, avusese dreptate. Aceasta deoarece, investit cu puteri depline asupra celor zece oameni din subordine, dispuneam în fond de destinele întregii populații care îmi fusese repartizată, ca reprezentant al Organizației. Iar asta nu se întâmpla prin acțiunea mea directă. Ar fi fost practic imposibil și, oricum, sub nivelul însărcinărilor mele. Rostul meu era să supraveghez. Munca – meticuloasă, obositoare, anostă – intra în sarcina celor zece. Tronând într-o latură a încăperii, înarmat cu Regulamentul tipărit pe hârtie lucioasă și cu o nesfârșită răbdare, urmăream cu ochi uneori vigilent, alteori adormit perindarea neîntreruptă a oamenilor. Miza recensământului era imensă. Cine nu era pe liste sau nu putea dovedi cu acte în regulă că este un vechi locuitor al regiunii nu exista din punct de vedere birocratic. Adică nu exista.

Listele se aflau în memoria computerului. *El* era adevăratul simbol al puterii mele. Întreaga populație a Bosniei-Herțegovina era înghesuită în măruntaiele sale electronice, iar eu aveam datoria să port acea povară asupra mea, pentru că micul laptop nu putea fi lăsat în încăperea unde se desfășura recensământul. Ceea ce înseamnă că în fiecare dimineață veneam de-a lungul străzii principale legănând mica geantă neagră, pe care seara, la încheierea programului, o căram înapoi spre casă cu aceeași studiată

detașare.

Zilele se scurgeau egale. Prin încăperea supra-încălzită treceau zilnic în jur de două sute de persoane, dintre care aproximativ două treimi erau refugiați. Adică oameni care plecaseră de acasă abia cu hainele de pe ei și, de cele mai multe ori, fără niciun act. Deposedați de proprietăți, trecut și identitate, aceștia veneau cu speranța întrezărită că un loc pe listele mele le va reda cel puțin o parte din ceea ce pierduseră.

Dar postura de Dumnezeu are și neajunsuri: în cazul meu, faptul că trebuia să suport aproape zilnic „aria degetului”. Era numele pe care îl dădusem în sinea mea gestului acela însoțit întotdeauna de un comentariu pe care nu-l înțelegeam decât după ce translatorea mi-l tălmăcea, dar pe care ajunsese de la o vreme să-l ghicesc cu ușurință. După ce treceau de furcile caudine ale confruntării cu lista sau ale prezentării documentelor, unii dintre cei admiși veneau cu formularul proaspăt completat la masa mea, mi-l puneau în față și începeau să bată cu degetul arătător în partea de sus a paginii, unde scria – atât cu litere latine, cât și cu chirilice – „Bosna i Hercegovina”. Știam pricina nemulțumirii lor. O înțelegeam și, până la un punct, eram dispus să o și împărtășesc, după care părerile noastre se despărteau. „Aria degetului” îmi atrăgea atenția că Republica Srpska, locul unde ne aflam, nu figura pe formular. Atunci explicam prin intermediul interpretei mele, lucru pe care l-am făcut de zeci, dacă nu de sute de ori, că numele țării, convenit chiar de liderii lor politici, era Bosnia-Herțegovina. Republica Srpska era doar o regiune – autonomă, e adevărat, dar regiune, nu țară – în interiorul acesteia. Interlocutorul dădea din cap, mă privea lung și oarecum compătămitor, după care, ca și când nu ar fi auzit ceea ce îi spuseseam,

ciocănea din nou în partea de sus a paginii.

Nenumărate degete mi s-au perindat prin fața ochilor: degete noduroase, cu fire de păr creț și negru, sau dimpotrivă, blond și moale ca mătasesa de porumb, degete prelungi de femeie, cu unghia de un roșu aprins ori degete tremurătoare de bătrân. Cel mai amenințător a fost un deget pe care se vedea încă adânc întipărită urma trăgaciului, așa cum pe unele inelare se vede șanțul făcut de verighetă încă mult timp după divorț. Este adevărat că și explicațiile mele au început de la o vreme să se diversifice. De la lămuririle seci și oficiale, lipsite de fantezie, dar cu avantajul acurateței, am trecut treptat la abordări mai personale, pentru ca în final, răpus de plictis și agasat de inutilitatea demersului, să o cotesc spre versiuni de-a dreptul supraréaliste. Cu toate acestea, ca și când explicațiile nu ar fi contat deloc – și contau! –, cel postat în fața mea mă privea lung, după care, conform scenariului, bătea cu degetul în dreptul numelui acelei țări care aducea tot mai mult a ficțiune.

Căci începuse să se întrevadă o situație la care nimeni nu se gândise până atunci. În încercarea de a readuce refugiații la casele lor, acestora li se dăduse dreptul să voteze de la distanță pentru circumscripțiile de origine, în alegerile ce urmau să aibă loc nu peste mult timp. Dar cum nimeni nu le putea garanta întoarcerea, se contura deja posibilitatea ca unele localități să aibă consilii locale compuse, să zicem, exclusiv din sârbi, în condițiile în care ele erau în prezent sub ocupație croată ori musulmană (sau invers). Era deci de bănuț că se va ajunge la situația în care vor exista organisme locale virtuale, reprezentând o populație la rândul ei virtuală, răspândită în realitate pe întreg teritoriul Bosniei-Herțegovina.

Organizația părea să nu fie conștientă de asta. Ori, dacă

era, nu dădea niciun semn că ar avea de gând să facă ceva. Elaborase setul de reguli după care se desfășura recensământul celor cu drept de vot și, deocam-dată, nu avea niciun fel de reacție la evoluțiile din teren. Regulamentul – „Biblia”, cum îi spuneam noi, cartea aceea pe care o țineam în permanență pe masa de la care urmăream perindarea oamenilor – trebuia să dea răspuns la orice problemă. Dar, cum aveam să descopăr în scurt timp, realitatea întrecea cu mult imaginația celui care o concepușe. Semn că nici cea mai riguroasă construcție mentală nu poate aproxima măcar structura aleatorie a nebuniei.

Hinko se născuse într-un sat din apropierea Krajinei. Când o apucaseră durerile pe mama sa, tatăl o urcase în remorca tractorului și o dusesse la spitalul cel mai apropiat. Acesta se afla într-un orașel situat la vreo șapte kilometri. Hinko se născuse acolo. Douăzeci de ani mai târziu, Organizația îi refuza includerea pe liste pe motiv că orașelul respectiv se află în Krajina, astăzi parte a Croației.

Pe cei doi bătrâni îi cunoșteam pentru că eram vecini. Locuiam în vechiul cartier musulman și îi vedeam aproape în fiecare zi în drumul meu spre secția unde lucram. Își îngrijeau grădina din jurul casei cu meticulozitatea și încetineala vârstei. Zarzavaturile creșteau atât de abundent, încât îți dădeau impresia că vor dărâma gardul pentru a se revărsa în exterior. Abundența aceasta contrasta cu nevoile lor, pe care le bănuiam mai degrabă frugale. După cum aveam să aflu, erau una din singurele trei familii musulmane care mai rămăseseră în cartier. Cu toate acestea, ei îi fu imposibil să dovedească doar pe baza certificatului de căsătorie că trăia acolo dintotdeauna.

Când i-am explicat maiorului că, fiind născut și având

ultimul domiciliu stabil la Zagreb, era practic cetățean străin și deci fără niciun drept în Bosnia-Herțegovina, acestuia începu să-i tremure barba. Apoi, cu totul surprinzător, ochii i se umplură de lacrimi și se porni să bâiguiască ceva ce nici translațiunea mea nu reuși să înțeleagă. Conform Regulamentului, faptul că era sârb și luptase în armata sârbă nu conta. Dar, desigur, conform Regulamentului, lumile unde oamenii se nasc retrospectiv în străinătate, bătrânii dispar din propria casă, deși continuă să își cultive grădina cu zarzavaturi și ofițerii superiori plâng nu există.

Eram probabil pierdut în gânduri despre neajunsurile poziției mele de Dumnezeu neputincios conducând destine după niște reguli de o logică impecabilă și, în consecință, inaplicabile realității. Niște norme care transformau treptat un teritoriu haotic într-o lume coerentă, dar fictivă. Eram pesemne prea absorbit în gândurile mele ca să mai văd ce se întâmplă cu adevărat în jur, căci nu l-am observat decât în momentul în care se apropie de masa mea. Gesticulând dezordonat, bărbatul începu să îmi vorbească repede și oarecum amuzat, turuind cu o viteză care abia îi mai lăsa timp să tragă aer în piept. M-am întors întrebător spre translațiune, dar aceasta îl privea fascinată și cu un început de surâs. M-am întors din nou spre bărbatul din fața mea, care continua să-mi explice ceva ce nu reușeam să înțeleg. L-am privit lung, încercând să-l descifrez. Era de o vârstă incertă, între patruzeci și șaiszeci de ani, îmbrăcat dezordonat, cu o cămașă cu gulerul nu tocmai curat. Avea însă o față inteligentă, ascunsă parțial de o barbă scurtă, aproape albă. Ochii săi albaștri mă fixau cu un fel de înțelegere binevoitoare, dar, în același timp, păreau să-mi ceară ceva. M-am întors din nou spre translațiune. Cu ochii țintă la bărbat, aceasta îmi spuse din colțul gurii: „Nu este pe

listă și nu are niciun act de identitate”. L-am privit din nou. Un caz clasic, avusesem zeci de astfel de indivizi. Genul de situație în care nu se putea face nimic.

Oprindu-se pentru un moment, bărbatul se întoarse spre translatoare și îi zise ceva. „Întreabă de unde sunteți”, îmi explică ea. I-am răspuns. În clipa aceea, omul scoase un fel de chiot și, arătând cu degetul spre mine, începu să vorbească apăsător, privindu-mă cu un zâmbet triumfător. De data aceasta, am înțeles fiecare cuvânt: „Nichita Stănescu, Doinaș, Marin Sorescu, Gellu Naum, Mihai Ursachi, Ileana Mălăncioiu...”. Îl priveam cu gura căscată, luat total prin surprindere. Acesta continuă: „... Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu, Tristan Tzara, EMINESCU!!!”

Zicând aceasta, bărbatul rămase într-o postură care părea să spună „Voilà!” și continuă să mă privească zâmbitor. Uluiala mea era probabil caraghioasă, căci toți cei prezenți începură să chicotească și să mă fixeze curioși. Văzându-mă buimăcit, interpreta se aplecă la urechea mea și îmi șopti: „Este poetul orașului”. Înțelegând parcă ce îmi spusese, bărbatul aprobă repede din cap. Apoi, cu un gest de scamator care extragte un iepure alb dintr-o pălărie, poetul scoase dintr-unul din buzunarele largi ale pantalonilor un volum șifonat, pe care mi-l trânti victorios pe masă. De pe ultima copertă mă privea aceeași figură amuzată cu trăsăturile acoperite parțial de barbă; este adevărat, poate cu vreo zece ani mai tânără. Bărbatul făcu un gest ca și când ar fi fluturat o pălărie și îmi spuse pe sârbește: „Act de identitate!”

M-am lăsat pe spătarul scaunului. Ne-am privit lung și iscoditor. Apoi m-am întors spre operatorul de la calculator, care aștepta verdictul cu mâinile pregătite deasupra tastaturii, și, cu sentimentul că îmi trădez tribul de

Dumnezei pentru tabăra răzvrătiților, am făcut un semn afirmativ din cap.

Erotikon

Ca într-un vechi banc, ni s-au dat două vești: una bună și una proastă. Vestea bună era că vom fi protejați de o unitate elvețiană de transmisiuni. Cea proastă, că militarii aveau în dotare doar câte un briceag. Cum însă nu veniserăm în Bosnia ca mercenari, ci ca observatori la alegeri, am dedus că siguranța personală nu ne era periclitată în mod deosebit și că probabil celebrul briceag multifuncțional din dotarea armatei elvețiene avea să ne folosească la ascuțitul creioanelor.

Desigur, existau și trupe KFOR, dar misiunea acestora era alta, iar protecția noastră venea undeva pe ultimul plan. Am fost sfătuiți să evităm situațiile conflictuale și, în general, să ne descurcăm singuri, căci militarii aveau alte misiuni, mai importante. Iar când m-am lămurit că la apelurile prin stația de emisie-recepție primeam doar încurajări, am început să duc respectivul aparat de antenă pentru a lovi în moalele capului pe oricine ar fi încercat să mă agreseze. La un moment dat aproape că am și fost agresat, numai că n-am încercat să mă apăr. Ba chiar mi-a părut rău că atacatorul nu și-a dus gândul până la capăt. Fiindcă era, de fapt, o agresoare: Alexa. De la Alexandrina.

Poliția ONU o recuperase dintr-un bar de noapte unde dansa și, firește, se prostitua. Partea mai puțin firească era că fusese sechestrată mai bine de trei luni, timp în care „lucruse” fără să fie plătită.

— Să fim bine înțeleși, mi-a explicat Huber, șeful secției poliției internaționale din localitate, noi nu ne ocupăm de încălcarea legilor bosniace, care interzic prostituția. Asta e problema autorităților locale. Noi am intervenit pentru că am fost informați de existența unei românce sechestrată în barul Erotikon. Deocamdată este în custo-dia noastră. Dacă se dovedește că a încălcat legile țării, poliția locală ne poate cere să le-o predăm.

Greșeala acestora din urmă fusese să creadă că Huber nu va găsi un translator. Mizaseră pe faptul că ancheta se va desfășura ca până la venirea mea: un polițist o întreba ceva în sârbo-croată, apoi Huber repeta același lucru în engleză și germană. Fata se uita de la unul la altul și, în final, izbucnea:

— Nu înțeleg nimic! Lăsați-mă-n pace!

Primul se întorcea spre neamț cu o privire ce părea să spună: „Ți-am zis eu”.

Desigur, când am apărut eu și am început să traduc, a devenit evident că Alexa avea totuși multe de spus.

Mă adusese acolo cu mașina adjunctul lui Huber, un căpitan bulgar pe nume Gheorghiev.

— Treaba noastră este să monitorizăm poliția locală. Aștia cam încearcă să-i aresteze pe foștii lor dușmani de război. Sub pretextul că fac controale de rutină, opresc mașinile care trec pe șoseaua din apropiere. În rest, sunt polițiști ca și noi.

Petăr conducea degajat, împărțindu-și atenția între drumul aproape pustiu și mine. Mă adoptase din prima clipă, căci, fiind român, făceam parte în opinia lui dintr-un fel de club. Îmi era greu să-mi dau seama cât de select.

Pe marginea drumului văzurăm la un moment dat un Golf albastru al poliției locale. Gheorghiev se salută cu cei doi subofițeri.

— După cum îți spuneam, sunt polițiști ca și noi.

— Petăr, eu nu sunt polițist.

— Mă rog, nimeni nu-i perfect.

După o scurtă pauză, continuă:

— De parașuta aia, de exemplu, ar trebui să se ocupe ei.

„Parașuta” era Alexa.

— Dar, mă rog, dacă a apucat să strige că a fost seches-trată...

Alexa „strigase” cu ajutorul unui client al barului. După ce își terminase treaba în cămăruța ei sufocantă de la etaj, cu un geam nu mai mare de o palmă, bărbatului i se făcuse milă de ea. Acceptase să-i ducă o scrisoare la poștă. Alexa îi scrisese surorii ei din Italia. La scurt timp, aceasta alertase autoritățile.

Alexandra ar fi fugit poate de mult dacă proprietarul ei actual nu i-ar fi luat pașaportul. În plus, mai era vorba și de bani. Nu era de ieri-alaltăieri în meserie ca să nu știe că pentru așa ceva ar fi căutat-o și-n gaură de șarpe. După ce fusese vândută succesiv de mai mulți pești, prețul ei ajunsese destul de mare încât să nu mai poată spera să se răscumpere vreodată. În plus, ultimul proprietar, patronul barului Erotikon, nici nu se mai ostenise măcar să-i dea cota ei din câștig.

— După ce am trecut Dunărea, am lucrat o vreme în Iugoslavia, pentru o femeie. Avea un bar cu camere în spate. Și ea era de meserie, îmi spuse Alexa, aruncându-mi o privire amuzată. Da făcuse ceva bani și nu mai lucra. Las că lucram noi pentru ea! O împuțită, dacă vrei să știi. Ea m-a vândut prima... că nu voiam să fac... mă rog, o chestie.

M-am abținut să întreb ce anume.

— La scurt timp după aia m-a vândut unui bosniac. Pe

două sute de mărci. Numai că eu n-am știut că avea să mă ducă în Bosnia. Am aflat la graniță, când ne-a luat bosniacul pașapoartele, că mai eram cu încă trei fete. Ne înghesuise într-un jaf de Mercedes. Nici măcar nu știam ce graniță era aia. Doar când a venit tâmpitu' ăla furios că de ce una din fete nu-i spusese că are interdicție să intre în Bosnia, c-o mai prinseseră ăia o dată prostituându-se, am aflat unde ne ducea. Până la urmă, tot am trecut, da se pare c-a trebuit să plătească ceva parai grănicerilor ca s-o lase și pe cea cu interdicția. Mai era și minoră.

Pesemne că am făcut o figură îngrijorată, căci adăugă:

— Ei, hai, că nu era chiar fată mare, stai liniștit.

Bosniacul o vânduse și el după o vreme cu trei sute de mărci. Și astfel ajunsese Alexa să facă turul Bosniei-Herțegovina în timp ce prețul ei creștea la fiecare tranzacție. Dacă ar fi continuat tot așa, ar fi ajuns probabil să fie cotată la bursă. Patronul barului Erotikon fu cel care o readuse cu picioarele pe pământ. Ajunsese la valoarea măgulitoare, credea Alexa, de două mii de mărci, când el o lămuri:

— Fetițo, asta înseamnă că, dacă vrei să te mai întorci vreodată acasă, atunci trebuie să-mi plătești cele două miare pe care le-am dat pe tine. Și ceva în plus. Așa că mișcă-ți curu' la bară ca să-ți poți achita datoria.

Numai că, după cum spuneam, patronul uită să-i mai dea cota ei din câștig. Sau pașaportul.

— Și să-ți spun ceva: ăștia nu mai sunt întregi la cap după război! Să-i vezi ce-s în stare să-ți facă!

Concetățeană mea nu părea o ființă prea fragilă, iar cu păcatele ei s-ar fi putut pava liniștit nu doar drumul spre, ci iadul însuși. Cu toate acestea, nu țin minte să mai fi văzut asemenea frică intensă concentrată într-o privire.

Alexa a povestit deci totul, iar eu am tradus cuvânt cu cuvânt: despre filiere, case de toleranță, pești, gazde; apoi despre arme, droguri, violență, sadism.

— S-o fi terminat războiul, da băieții ăștia nu și-au schimbat apucăturile, mai comentă ea.

Nu se opri decât când intră în încăpere Pavici, șeful secției locale de poliție. Cu toate insistențele noastre, Alexa nu mai scoase niciun cuvânt. Abia pe drum spre sediul lui Huber îmi șopti în ureche, cum stăteam pe bancheta din spate a mașinii:

— De unde dracu' să știu că e polițist?! Acolo nu venea decât îmbrăcat civil!

Într-adevăr, nimeni nu bănuise că Pavici era patronul barului.

Cu toată armura sa teutonică, Huber nu își putu ascunde uimirea.

— Atunci, zise el ceva mai târziu, când rămăseserăm iar singuri, punem punct oricărei anchete. Măine dimineață o ducem în Croația și o predăm consulului român. Eu nu-i pot asigura protecția și acum, după câte a apucat să spună, ne putem aștepta la orice. Iar noi, după cum știi, nu avem în dotare nici măcar o forfecuță de unghii.

Știam. Îl chemă pe Gheorghiev și-i spuse să se ocupe de pregătirile pentru dimineață. Puse apoi mâna pe telefon să sune la Zagreb.

Alexa fusese instalată într-un birou, unde i se întinsese un pat pliant. Am rămas o vreme cu ea, discutând. La un moment dat, mi-a spus aparent fără nicio legătură:

— Știi, *acolo* eram una dintre cele mai bune.

Acolo trebuie să fi însemnat Erotikon.

— Nu mă îndoiesc. *Aici* însă cel mai bun e Huber, așa că fii fetiță cuminte și fă tot ce-ți spune el. Iar dacă ai noroc,

măine pe vremea asta o să fii în drum spre casă.

— Dar tu nu ți-ai dorit niciodată o „fetiță cuminte” ca mine?

Multe îmi dorisem la viața mea: un pistol de cowboy, un elicopter personal ori măcar o rentă viageră. Când am dat să mă ridic, Alexa mă împinse la loc pe scaun cu o mână fermă. Nu e greu să-mi imaginez ce ar fi urmat dacă în clipa aceea nu ar fi intrat pe ușă Gheorghiev:

— Porumbeilor, stingeți lumina și aruncați-vă pe burtă că avem probleme!

Informația că Alexa îl turnase pe Pavici transpirase cumva în afară și, imediat ce se lăsase întunericul, în jurul clădirii începuseră să fojgăie niște indivizi aparent înarmați. Huber sună imediat la comandamentul regional KFOR și le ceru protecția. După felul în care se înroși la față, mi-am dat seama ce soi de răspuns primise.

— Nicio șansă? am insistat eu.

— Mi-au spus că de-aia suntem polițiști, ca să ne purtăm singuri de grijă.

— Păi... nu aveți niciun fel de armament în dotare. Nici nu aveți voie. Poliția ONU are rol de monitorizare, am încercat eu să-i explic lui Huber rostul lui pe lume.

Acesta îmi întoarse o privire grăitoare.

Deja povestea cu armatele neînarmate începea să-mi sune cunoscut. Știam și eu o unitate de elvețieni.

Ca o Șeherazadă din vremuri moderne, Alexa se apucă să-mi povestească. Nu ceea ce îi spusese deja lui Huber și declanșase mișcările suspecte din jurul nostru, ci tot felul de lucruri mărunte, intime, nu de puține ori jenante, pe care le ținuse în ea cât timp fusese captivă în Erotikon.

— Ei, hai, nu roși! îmi zise de sub birou.

— De unde știi că am roșit? am întrebat eu cum

stăteam rezemat de perete doi pași mai încolo.

În încăpere era întuneric beznă. Abia dacă răzbătea o urmă de lumină de la un felinar chior.

— Te simt eu, nu trebuie să te văd. Și mai știu și ce gândești, dar n-ai dreptate și nu poți să-mi arunci mie toată vina-n spate. Oi fi eu... ce sunt, dar nu mi-am pus niciodată la bătaie decât pielea mea. Or, uită-te la ăștia: nu-s în stare nici să strănute fără să nenorocească pe cineva.

— La cine te referi, la cei de la Erotikon sau la băieții ăștia care se joacă de-a războiul?

— Păi, nu-s aceiași?

La un moment dat intră în încăpere Gheorghiev.

— Ce faceți, porumbeilor? Ar fi bine să rămâneți întinși pe jos ca să nu-i vină cuiva ideea să vă ia scăfârliile la țintă. Cum e, Alexandra? Te dor șalele de la statul pe podea?

Noaptea trecu până la urmă fără incidente, iar cei care se foiseră prin jurul clădirii dispărură odată cu ivirea zorilor de parcă ar fi fost rodul imaginației noastre.

La prima geană de lumină, Huber sună din nou la comandamentul KFOR și ceru o escortă până la frontiera cu Croația. Îi fu refuzată.

Peste nici zece minute, plecam în trombă într-o mașină de teren. La volan se afla Huber, iar în dreapta sa, un locotenent portughez cu o căutătură încruntată. Văzându-l tot neînarmat, m-am gândit că era antrenat să muște de beregată.

Neamțul fusese inspirat să mizeze pe efectul surpriză. Am trecut în viteză printre câțiva indivizi care se plimbau absurd la ora aceea nu prea departe de clădirea noastră. Uitându-mă prin geamul din spate, lețam văzut deruta și apoi furia neputincioasă. O Zastava rablagită s-a ținut o vreme după noi, dar cum Huber rămăsese cu piciorul înfipt

în accelerație, am lăsat-o în scurtă vreme în urmă.

La granița cu Croația ne aștepta consulul român. Înainte de a ne despărți, Alexa m-a sărutat pe obraz. Când să se desprindă, mi-a șoptit la ureche:

— Ferește-te de Gheorghiev! Țsta era aproape în fiecare seară la Erotikon.

Apoi o rupse la fugă spre mașina consulară. Am mai apucat să spun, ca pentru mine:

— Fii fără grijă. Sunt bine păzit.

Zicând aceasta, mi-am adus aminte, ca un gol în stomac, de bricegușele elvețiene.

Viva la revolucion!

Bertrand descinsese în orașelul nostru ca dintr-un film: pletos, cu o barbă încă pufoasă, dar impresionantă prin comparație cu tuleiele noastre adolescente și îmbrăcat într-un tricou cu Che Guevara. În plus, fuma Gauloise și era anarhist. Întruchiparea visurilor noastre cele mai frumoase. A fost deci cât se poate de natural să-l urâm din prima clipă.

Poate că lucrurile ar fi stat altfel dacă nu ni l-ar fi adus Lelia. Poate că l-am fi primit în grupul nostru, deși era cu vreo doi-trei ani mai mare. Prin venirea sa tulburase însă un echilibru îndelung construit, iar lucrurile păreau ireversibile. Cu toții am simțit asta.

— Bertrand e francez, ne spusese Lelia în seara aceea. Ne-am cunoscut la mare.

Desigur, băgaserăm cu toții de seamă picioarele bronzate ale Leliei, anticipasem chiar momentul întoarcerii ei. Făcuserăm scenarii despre cum vom sărbători acel

moment. Zgură mersese până acolo încât se răsesse pe picioare și avea de gând să șterpească o rochie de-a soră-sii, ca să facă un număr de striptease. După cum o cunoșteam, Lelia avea cu siguranță să i se alăture. Plănuiserăm să urlăm ca lupii în călduri, să bem și să fumăm ca niște căpiați, atenți totuși la eventualele patrule de miliție care ar putea să treacă prin parc.

Lelia ni-l adusese însă pe franțuzul acela cu floci pe față.

— Spune-i că strămoșii noștri geto-daci erau francofoni, i se adresează Zgură Leliei. De aceea noi mâncăm merdenele; pentru că francezii mănâncă *merde*.

Lelia se chinui să traducă, mai mult prin semne, dar, în ciuda opintelilor ei, gluma se pierdu undeva pe parcurs, astfel că Bertrand zâmbi destul de livid. Sau poate că înțeleșese și fără cuvinte.

— Vezi, dragă, c-or să te doară mâinile de-atâta conversație, adăugă Zgură.

— Te bag în pizda mă-tii, în a pulică, ricană Lelia. Te dai mare? Zgura mă-tii!

Da. Asta era Lelia noastră. Cea pe care o acceptaserăm necondiționat. Singura fată într-o gașcă de damblagii.

Și-l luase pe franțuz de mână și, făcând stânga-mprejur, o porniseră spre ieșirea din parc. I-am urmărit până au dispărut după gardul viu: ea, cu picioarele prelungi și bronzate; el, în tricoul lui roșu, pe spatele căruia scria: „*Viva la revolucion!*”

— Tu măcar nu ești bulangiu ca Zgură și ceilalți.

Lelia îmi mai turnă vin. Am ridicat paharul, am sorbit puțin, apoi l-am pus la loc pe podea, alături de sticlă și de scrumiera plină. Eram rezemat cu spatele de bibliotecă și o priveam pe Lelia care stătea turcește ceva mai încolo. Muzica

mergea încet în camera vecină.

— Înțelege și tu, ce dracu'! Apari așa...

— Cum am apărut?! Cum?!

— Păi... Hai, mă Lelia, ce naiba, nu-nțelegi?

Înțelegea, firește. Înțelegea și de ce, din toată gașca, numai eu îi mai călcam pragul. Dar cred că asta era, de fapt, evident pentru oricine.

— Ești un dulce, să știi.

Desigur.

— Fii atent ce mi-a zis Bertrand azi-dimineață, schimbă ea brusc subiectul.

— Ce, iar îmi povestești cum te îndoctrinează anar-histu?

Nici nu apucasem bine să termin propoziția, că Lelia era deja peste mine și îmi înhăță o ureche între dinți.

Personal îl găseam destul de OK pe Bertrand și aproape că ne împrietenisem, dar tot nu puteam pricepe unele lucruri.

— Cum mama dracului vine el și ne zice că să ne revoltăm împotriva culturii Coca-Cola?

— Păi... ce, nu are dreptate cu americanizarea și celelalte?

— Puișor, de când nu am mai văzut noi Coca-Cola pe la aprozarele noastre?

— ...

— Dar aia cu reclamele mincinoase ale capitaliștilor?

— Hai, bă, nu fi și tu căcănar, că aici are dreptate.

— O fi având, nu zic. Da atunci el de ce umblă toată ziua cu moaca lu' Che, tu-l în basca aia hoață a lui? Aia nu-i tot un fel de reclamă?

În clipa aceea, Bertrand apăru cu o figură somnoroasă în pragul ușii, doar în chiloți și tricou. Lelia se repezi la el, îl

sărută și-i șopti ceva la ureche. Bertrand se retrase fără un cuvânt.

— Hai, lasă asta, spuse Lelia după ce se așeză din nou lângă mine pe podea. Fii atent ce mi-a spus de dimineață...

Înainte de a continua, îmi turnă din nou în pahar. Imaginea camerei începea parcă să se lichefieze.

După ce îmi șopti la ureche ce îi spusese Bertrand de dimineață, Lelia mă înfruntă cu o privire sfidătoare.

— Ei, ce zici?

Cum stătea turcește, între picioare i se vedea un petec de chilot alb. Mă țineam de paharul așezat pe podea ca de singurul punct fix într-o lume rotitoare.

— OK, am zis făcând eforturi să-mi stăpânesc tremurul vocii.

Bertrand îmi explică în cuvinte puține care era șpilul: trebuia să o împărțim pe din două. Literalmente. Mă lăsa pe mine să aleg. M-am întors spre Lelia, care stătea goală, sprijinită într-un cot, pe marginea patului. Urmele lăsate de soutienul și slipul costumului de baie făceau ca pielea să-i pară fosforescentă în acele locuri. Și pentru întâia oară vedeam V-ul format de coapsele ei ce se depărtau una de alta cum urcau spre bazin, o mică imperfecțiune pe care, acum înțelegeam, o mascase atâta timp cu abilitate sub fustele ei niciodată prea scurte.

Ca un începător ce eram, am ales jumătatea de jos. O alegere pe care cei doi o anticipaseră probabil, căci, fără vreun preambul, Lelia se răsuci spre Bertrand întorcându-mi provocator spatele. În fața posibilităților care mi se deschideau miraculos în fața ochilor am simțit cum mă apucă amețeala. O urmă de luciditate blestemată, ca o drojdie pe fundul unui pahar, mai rămăsese însă în mine.

Atâta cât să o văd pe Lelia cu capul în pântecele lui Bertrand și cu un smoc ca de mătase de porumb în jurul gurii, un fel de replică a bărbii lui revoluționare. Am simțit atunci cum se rupe ceva în mine. Un resort de a cărui existență abia atunci deveneam conștient.

Când l-am reîntâlnit pe Bertrand, trecuseră atât de mulți ani și eram într-un loc așa de îndepărtat nu numai de orașelul meu, dar și de Franța lui natală, încât întâlnirea noastră avu ceva de film științifico-fantastic: doi călători galactici întâlnindu-se într-un local plin de ființe bizare din cele patru zări. De altfel, bistroul în care intrasem să mănânc era frecventat de imigranți veniți în Montréal din toată lumea. Întâlneai acolo ruși, thailandezi, kosovari, vietnamezi, marocani, nicara-guani, portughezi, bulgari, somalezi și, în prima clipă, mi s-a părut o ironie ca în acest cocteil de naționalități să dau tocmai de Bertrand. Nu de vreun prieten sau vechi coleg de școală, de vreo fostă iubită, ci de cel care îmi aducea doar aminte de toți aceștia, fără a fi el însuși altceva decât un străin.

În prima clipă nu l-am recunoscut. Tuns scurt, cu obrazul neted și într-un costum scump, doar ochii îl mai trădau pe rebelul de altă dată. Mă războiam cu un șnițel recalcitrant când m-am auzit chemat pe nume. Am ridicat ochii întrebător. Vorbea englezește, însă deliciul aducerii aminte mi-a fost declanșat de accentul său francez abia sesizabil.

— Bertrand!

Există un gen de camaraderie care îi leagă pe bărbați chiar dacă – sau mai ales dacă – au împărțit cândva o femeie.

S-a așezat la masa mea și a început să mă bombardeze cu întrebări. Ce fac acolo, de cât timp sunt în Canada, ce lucrez, pe unde am mai călătorit, cum de am ales Montréalul,

dacă am prieteni, dacă am o iubită?...

— Bertrand, ho! mai oprește-te!

Mă privi oarecum nedumerit.

— Ce cauți *tu* aici?

Era de zece ani în Canada. Dăduse lovitura în publicitate.

— Tu? În publicitate?

Se aplecă spre vitrină și-mi făcu semn să mă aplec și eu. Îmi arată cu degetul o reclamă imensă care ocupă întreaga fațadă a clădirii vecine. O fată își ținea rochia ușor ridicată pentru a nu i-o uda valurile mării. În mâna cealaltă avea o pereche de sandale. Întreaga ei ființă emana vulnerabilitate.

— Eu am conceput-o.

Rochia ridicată lăsa să se vadă un fel de triunghi de aer format de coapsele care se îndepărtau una de alta în partea de sus.

— Bertrand, explică-mi: ce-i cu imperfecțiunea aceea? Cred că puteați găsi pe cineva cu picioare mai fără cusur.

Francezul râse scurt.

— Sugerează fragilitatea, nu-ți dai seama? Dacă ar avea niște pulpe zdravene sau niște picioare de-alea drepte ca macaroanele, te-ar mai urmări o astfel de imagine?

Era într-adevăr ceva hipnotic în gestul acela al fetei.

— Nu mă întrebi nimic de Lelia? am spus și l-am privit direct în ochi.

Îmi întoarse privirea, dar nu-mi răspunse decât după un lung moment de tăcere.

— Ba da. Ea ce mai face?

Avusese un ton atât de plat, încât am început să mă întreb dacă știa despre cine vorbesc.

— Bine, am spus.

Nu mă mai întrebă altceva. Nici nu aş fi avut ce să-i spun. Că, în timp ce noi ceilalți ne împrăștiaserăm în toate colțurile lumii, ea rămăsese în orașelul nostru natal? Că, în timp ce toată lumea se zbătea să facă bani, să călătorească sau pur și simplu să trăiască, ea devenise de un imobilism inexplicabil și se angajase desenatoare într-un institut de proiectări muribund? Că, în timp ce totul se colora în jur, ea devenea tot mai cenușie? Nu. De fapt, nu era nimic de spus.

M-am despărțit de Bertrand în fața creației lui. Aveai impresia că femeia își ferește rochia de viața frenetică de la picioare.

Istoria lăncierului

Sunt echivalentul contemporan al mercenarului medieval. Dacă aş trăi într-o țară anglofonă, aş fi un *freelancer* (de la *free lance*, „lăncier liber”, mercenar), adică un literat care lucrează pe cont propriu. Cum a ajuns un termen așa de războinic să desemneze pe practicantul unei meserii atât de pașnice e o enigmă pentru mine. Cert este că, în fond, *sunt* un mercenar al condeiului: fac traduceri pentru vreo două-trei edituri și duc o existență itinerantă, precară, chiar dacă nu periculoasă. Adică nu sunt expus altor pericole decât celor care îi pasc toți cei de vârstă și ocupația mea: puțină spondiloză, un pic de ulcer și, de ce nu, un infarct ocazional.

Dar tocmai ocupația mea este cea care mi-a permis ca, după o căsnicie fulger, de numai vreo jumătate de an, să pot să mă stabilesc (temporar, firește) acolo unde doresc. Mai întâi la părinți (iarăși, firește) și apoi, cu totul surprinzător

pentru mulți, în orașul unde locuia Lise. Mai precis, chiar pe strada ei, în blocul ei, pe scara și – Dumnezeu! – în garsoniera ei. Ba, mai mult, în patul și în brațele și – Iisuse! – în culcușul cald și dulce mirositor al feminității ei.

Doi ani de zile am trăit împreună ca niște soți, împărțind spațiul strâmt al locuinței, mâncarea adesea neîndestulătoare și banii întotdeauna prea puțini. Am dus o existență aproape similară cu a vecinilor noștri, proletari cu obiceiuri mic-burghize, care de altfel ne și adoptaseră în felul lor, întrebându-ne atunci când ne întâlneau: „Ce mai face doamna?”, „Ce mai face domnul?”. Ne deosebeau doar zgomotele nocturne, fiindcă prin pereți nu răzbăteau dinspre apartamentele lor decât sforăituri sumbre ori gemete somnoroase, în timp ce canapeaua noastră deșelată scotea țipete obscene și se tânguia pe două voci.

Căci, dacă părul nisipiu al Lisei vorbea despre jumătatea de săsoaică ce era, descinzând pe linie maternă din părțile Brașovului, obiceiurile sale nocturne nu aveau altă explicație decât „jumătatea de neam prost, iubita mea”, cum îi reaminteam adesea, de proveniență, firește, paternă. „Neam prost ești tu”, îmi replica dulcea și ilegală mea consoartă, continuând să își dezică jumătatea nobilă prin chiote de servitoare proastă. Aceasta în timp ce, sfielnic, eu îmi îngropam fața în părul ei, șoptind pierdut și cu o voce tot mai groasă: „Lise, ah, Lise”.

Doi ani am trăit împreună și a fost de ajuns un petic de hârtie pentru ca totul să se spulbere ca și când nici nu ar fi existat. O scrisoare scurtă și eficientă, în stilul prozei administrative occidentale, înștiințând-o pe iubita mea că bursa de un an de zile la University of California din Davis i-a fost aprobată. Și că, în consecință, să-și facă bagajele. Iar cât despre acel pierde-vară cu care și-o pune la modul barbar,

perturbând dulcele somn al vecinilor, ei bine, să-i servească pentru ultima oară recitalul de vocalize și să-l anunțe că de mâine nu are decât să apeleze la o mulgătoare automată. Firește, textul scrisorii nu spunea chiar așa, dar implicațiile înștiințării nu lăseau loc de dubiu. Căci, dacă o despărțire de una, două, hai, trei luni mai putea fi suportată fără efecte dramatice, după cum discutaserăm de atâtea ori în serile noastre lungi, un an de zile era totuși un an.

Cu privirea ei albastră printre șuvițe blonde, Lise îmi sugeră că, în fond, nu ar fi un capăt de lume să-și vadă fiecare de funcțiile trupului său păcătos, iar după revenirea ei să reluăm legătura de unde am lăsat-o. Iubita mea gândea în acele clipe saxon și venea firește cu o soluție simplă și eficientă. Ca în satul bunicilor ei, unde, cu mult timp în urmă, când lucrurile se petreceau după alte rânduieli, toate familiile își țineau slănina în clopotnița bisericii. Numai că turnul era descuiat doar o dată pe săptămână, așa că cine calcula greșit cantitatea de care avea nevoie făcea foame. „Să-și vadă fiecare de funcțiile trupului său păcătos...” Da, strămoșii ei ar fi avut cu adevărat de ce să fie mândri.

Și a rămas într-adevăr să ne vedem fiecare de trupurile noastre păcătoase, dar nu pentru a continua ceva de unde am lăsat, după un an sau poate zece, ci pentru că nu ne rămânea altceva de făcut. Cum îmi era însă imposibil să accept soluția atât de practică a iubitei mele, am hotărât (dar mă întreb ce soi de hotărâre o fi fost aceasta, cu spatele la perete) să ne despărțim temporar. Iar dacă la întoarcerea ei mai eram încă disponibili, dornici, suficient de nebuni sau nu destul de lehamesiți, ei bine, puteam să încercăm să o luăm de la capăt.

La aeroport am condus-o chiar eu. Deși abia la început de august, vremea o luase razna și, într-o uitare de sine

parcă, coborâseră asupra noastră niște nori negri și răi de sfârșit de octombrie. Șoseaua până la București a fost mai mult udă, deși nu plouase propriu-zis, fusese mai degrabă un soi de burniță chinuită. Ca atunci când vrei să plângi și nu îți vine. De altfel, în dreapta mea, Lise privea fix înaintea și nu scotea un cuvânt. Spre deosebire de alte dăți, nu ne-am mai schimbat la volan. Am condus numai eu, rumegându-mi frustrarea și amărăciunea, în timp ce iubita mea sau cea care devenea cu fiecare kilometru tot mai puțin iubita mea își lăsa privirea să se topească în peisajul lichefiat.

Dar cu adevărat nu mi-am dat seama ce se întâmplă decât mai târziu, în timp ce stăteam confuz în fața aeroportului, cu vuietul motoarelor încă în urechi. Printr-un efect ciudat, tot ceea ce mă înconjura avea contururi parcă mai clare decât de obicei. Muchiile lucrurilor erau ascuțite și păreau că ar fi în stare să taie la o simplă atingere, iar culorile erau mai tari ca de obicei. Vedeam cu o claritate străină ochiului meu, care se focalizase atâta timp asupra iubitei, lăsând contururile lumii să se piardă difuze spre margini. Ploaia încetase din nou, iar asfaltul se usca treptat, lăsând din loc în loc mici bălți cenușii. Văzând cum se micșorează acestea și apoi dispar fără urmă, am început să înțeleg și eu ce se întâmplase cu Lise care, iată, se evaporase în văzduh; nu însă ca o picătură de apă, ci ca una de colonie, lăsând în urmă un parfum persistent pe care aveam să-l mai adulmec câteva zile, până la dispariția sa completă, în țesătura cămășii.

În ziua aceea mai aveam însă de făcut un drum. Pe șoseaua spre Brașov mi-am înfipt piciorul în accelerație și am rămas așa până am amorțit. Am lăsat în urmă, una după alta, toate mașinile pe care le-am întâlnit în drum. La un moment dat, o nouă rafală de ploaie mi-a mai temperat

elanul, făcându-mă să navighez cu o viteză oarecum mai redusă, dar suficientă pentru a avea senzația aceea de plutire pe stratul subțire de apă de pe șosea – cumva între siguranță și risc. Îmi dădeam seama că orice mișcare bruscă din volan m-ar fi trimis aiurea, în decor, dar însuși gândul acesta îmi strecura un fel de plăcere perversă în sânge. Îmi savuram teama în doze homeopatice și alunecam undeva între viață și moarte, spre o destinație mult prea vagă pentru a o lua cu adevărat în serios. Brusc, ploaia se opri însă. Am revenit pe tărâmul ferm al certitudinilor și mi-am înfundat și mai adânc piciorul în pedala de accelerație. O vrabie rătăcită, zburând aiurea peste întinderea aceea, se izbi puternic de parbriz, descrie un arc de cerc și căzu în urma mașinii, pe șoseaua încă umedă. Am mai văzut-o o vreme în oglinda retrovizoare, zbatându-se haotic pe asfaltul vinețiu.

Valea Prahovei se deschise cumva ezitant. Am pătruns în defileu cu alunecarea amantului în trupul iubitei. După doar câțiva kilometri, am fost însă nevoit să-mi ocup docil locul în lungul șir de autoturisme ce își croiau drum spre nord. „Lise, Lise, gândeam, ce nori despici în zborul tău peste ocean? Și cum vei mai găsi drumul înapoi (dacă îl vei mai găsi vreodată) peste întinderea aceea ca o tîpsie?” Îi puneam și alte întrebări iubitei mele, căci nimic nu ne face mai mare plăcere atunci când suntem părăsiți decât să fim ridicol de patetici. Ca și când o nenorocire nu ar fi suficientă.

Părinții Lisei sunt oameni sobri, serioși până la exasperare. Întotdeauna relația mea cu ei frizase oarecum absurdul. Mă acceptaseră ca iubitul fiicei lor, dar nu propriu-zis ca persoană întreagă, cu o personalitate distinctă și o viață proprie. Mă priveau mai degrabă ca pe un instrument pentru scopuri nu tocmai onorabile, un prezervativ, de pildă, de care te folosești, dar pe care nu-l

expui în vitrina cu bibelouri și cristaluri. Petrecusem la ei câteva sărbători și niște resturi de vacanțe. În vreo două rânduri fusesem chiar și singur, având treburi în Brașov. Întotdeauna dăduseră dovadă de o politețe reținută și ar fi trebuit să le caut cu tot dinadinsul nod în papură ca să le pot reproșa ceva. Iar acel ceva nu putea fi eventual decât faptul că nu împărtășeau entuziasmul fiicei lor în ceea ce mă privea.

Când mi-au deschis însă ușa în seara aceea, mi-am dat imediat seama că lucrurile se schimbaseră. Cu nedezi-mințita-i politețe saxonă, mama Lisei mă invită să iau loc pe unul dintre cele două fotolii din hol. Nu în camera de zi, nu în sufragerie sau în camera Lisei și nici măcar în bucătărie, unde spălasem nu o dată vasele. În hol. Este adevărat că acesta era cam de dimensiunea garsonierei unde petrecusem doi ani împreună cu fiica lor, dar tot hol se chema că este. Ne-am așezat și ne-am privit drept în ochi:

— Am adus mașina.

Dacia Lisei, cumpărată de părinții ei cu bani economisiți de-a lungul cine știe câtor ani. Mașina pe care o folosiserăm amândoi, dar pe care acum trebuia să o predau, cu chei cu tot, spre păstrare.

— Și celălalt set de chei?

— Ah, da. Mă scuzați.

Am scos și al doilea rând de chei din buzunarul jachetei și l-am pus pe masa scundă. Au urmat câteva momente de tăcere.

— Și cu ce te întorci? Ai vreun tren în seara asta? vru să știe mama Lisei.

— Da-da, chiar trebuie să mă grăbesc.

Mințeam. Nu știam de niciun tren și condusesem în ziua aceea mai bine de șase sute de kilometri. Dar era clar că

nu mai aveam ce căuta acolo. Cât timp a mai durat discuția noastră, cinci minute, zece, tatăl Lisei a stat în camera de zi, de unde se auzea mergând televizorul. Am plecat fără să apuc să-mi iau rămas-bun de la el.

Am mai rămas în garsoniera noastră – în fosta noastră garsonieră – aproape o săptămână. Cam atât a durat să împachetez, să plătesc ultimele facturi, să hotărâsc ce voi face în continuare. Nu aveam de gând să rămân în orașul acela. Nu mă reținea nimic. Nu aveam prieteni (doar pe ai Lisei, deveniți între timp și ai mei, apoi ai nimănui) și nici locul nu-mi plăcea în mod deosebit. Am hotărât să plec.

Odată lucrurile împachetate, am făcut un drum la CEC și am scos toți banii pe care îi aveam. Lise și cu mine visaserăm să ne cumpărăm propria noastră garsonieră și apucaserăm să economisim o sumă oarecare. Ea își folosisese toată partea ei pentru plecare. Nici banii mei nu ajungeau să fac ceva cu adevărat substanțial sau important. M-am dus în târgul de mașini. M-am învățat o vreme printre cumpărători și vânzători. Mai mulți vânzători decât cumpărători. Am trecut de câteva ori de-a lungul șirurilor de autoturisme lustruite, încercând să nu pufnesc în râs văzând prețurile expuse în parbrize. Proprietarii lor păreau înțeleși să sperie orice eventual client. Am tras vreo două ture prin praful gros al terenului viran și, chiar când mă pregăteam să plec, am remarcat oarecum deoparte un morman de fiare păzit de un moșuleț sfrijit. M-am apropiat mânat de o curiozitate de entomolog, aș putea spune, căci agregatul acela ruginit – și mă refer la mașină acum, nu la moș – era un *Käfer* („gândac”), adică un Volkswagen numit la noi „broască”: cu forme de gândăcel dolofan, aripi ca niște elite și farurile ca niște ochi mirați. O mașinărie bizară, amintind de alte epoci. Și de altă ramură a zoologiei, căci bătrânul îmi zise pe

neașteptate, când m-am apropiat mai mult:

— Merge cu jărat.

— Poftim? am făcut eu, crezând că nu aud bine.

Moșul, îmbrăcat într-un costum subțiat de atâta purtat, stătea neclintit, privindu-mă fix prin niște lentile lăptoase de murdărie. Urmară câteva clipe de tăcere. Apoi, când eram pe punctul să merg mai departe, zise la fel de neașteptat:

— Ziceam că merge cu jărat. Nu te uita cum arată. Dacă îi dai ce-i trebuie, merge până la capătul lumii.

M-am uitat la moșulică și am sesizat o urmă de zâmbet în colțul gurii. Am priceput. M-am întors spre Rosinant pe care aparent încerca să mi-o vândă. Aproximativ o tonă de metal se sprijinea nesigur pe patru roți subțiri. În general, părea destul de solidă, cu tablă groasă din care rugina nu mușcase decât superficial, dar mă îndoiam sincer că motorul mai era în stare să urnească din loc atâta greutate. Bătrânul pesemne că îmi citise gândurile, căci adăugă:

— Poți să urci și pe casă cu ea.

Bidiviul acesta mecanic fusese cândva negru, dar vopseaua se subțiasse ca materialul din care era făcut costumul moșului, așa că acum era – ca să citez dintr-un vopsitor celebru – de un „luciu mat”. Am dat târcoale Rosinantei, urmat la doi pași de bătrân. M-am urcat, invitat insistent de acesta, la volan și, afundat în scaunul adânc ce făcea ca parbrizul să se afle undeva sus, precum o fereastră de demisol, am avut cu totul neașteptat senzația că privesc prin viziera unui coif medieval.

După o jumătate de oră plecam în duduital leneș al motorului, lăsând în urmă o nesfârșită dâră de fum albastru. Mai aveam exact atâția bani cât să îmi cumpăr un stilou, de care, în fond nu aveam nevoie. Eu lucrez pe calculator. Dar așa mi-a venit mie. Nu știam ce aveam să fac cu el, căci nu

sunt scriitor ci, după cum am mai spus, traducător. Eu port războaiele altora. Poate că aveam să încep să scriu. Cine știe? Cert este că, înarmat cu stiloul și privind prin vizieră, mă simțeam – aparent fără niciun motiv serios – parcă în stare să înfrunt anul din fața mea.

Cuprins

Jurământul de sărăcie...
Prietenul cel mai bun al câinelui...
Aceeși întâmplare, alt personaj...
Insomnia...
Borgo Pass...
Natură moartă cu chitară...
O instalație tandră...
Nodul...
Ceasornicăria Helman...
Un concert de neuitat...
Raport asupra mănăstirii...
O istorie de familie...
Strigoiul...
Autoportret în oglindă...
Texptertul...
Farul...
La balamuc...
Un act de identitate...
Erotikon...
Viva la revolucion!...
Istoria lăncierului...

„(...) viața e doar istoria scrisă a unor banalități ce promit și înșală așteptările cititorului”.

Mircea Mihăieș

„Dincolo de eros, dincoace de vis”, prefață la „Erotikon”.